

"फक्त कार्यालयीन उपयोगा करिता."

"जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन"

जिल्हा: उस्मानाबाद

१९८५-८६

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

= = = = = ०० = = = = =

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन- १९८५-८६.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अनुक्रमिका

विषय	पृष्ठ क्रमांक
<u>भाग-१</u>	
१) दृष्टिक्षेपात जिल्हा उस्मानाबाद (सामान्य माहिती व महाराष्ट्राशी तुलना)	अ ते ए
२) जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन- १९८५-८६.	१ ते २४
<u>जिल्हा:- उस्मानाबाद.</u>	
<u>भाग - २</u>	
३) जिल्हा सांख्यिकी गोपवारा (विविध माहितीचे सांख्यिकीय तक्ते)	१ ते १७३
30	
<u>भाग-२</u>	

(अ)

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन-१९८५-८६

दृष्टीक्षेपात-उस्मानाबाद

अनुक्रमांक	बाब	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१	२	३	४	५
(एक)	<u>प्राकृतिक रचना</u>			
	अ) भौगोलिक स्थान			
	१) उत्तर अक्षांश	अंश	१४:३५ ते १४:४०	१६:४ ते २२:१
	२) पूर्व रेखांश	अंश	७६:१६ ते ७६:४०	७२:६ ते ८४:९
	ब) हवामान			
	तपमान			
	१) किमान	सेल्सियस	१५.०	उ.ना.
	२) कमाल	सेल्सियस	३८.९	उ.ना.
	३) पर्जन्य (सरासरी)	मि.मी.	४९४.४	उ.ना.
	क) प्रशासकीय विभाग (१-एप्रिल १९८६ रोजी)			
	१) तालुके	संख्या	६	३०३
	२) पंचायत समित्या	संख्या	६	२९८
	३) टंवाईगस्त तालुके	संख्या	६	१३०
	४) स्वात्मिक ग्रामीण विकास प्रल्प गट	संख्या	६	२९८
	५) शहरे	संख्या	८	३०४
	६) गावे (सूळ)	संख्या	७१२	४१,८३३
	१) निर्जन	संख्या	८	२,४७९
	२) वस्ती असलेली	संख्या	७०४	३९,३५४
	७) क्षेत्रफळ	चौ. कि.मी.	७५१२.४	३,०७,६९०
(दोन)	<u>प्रशासकीय संस्था</u>			
	१) पंचायत समित्या	संख्या	६	२९८
	२) महानगर पालिका	संख्या	-	११
	३) नगर परिषदा	संख्या	८	२१६
	४) बटक मंडळे	संख्या	-	७
	५) ग्राम पंचायती (३१-३-८६)	संख्या	५३०	२४,६३१ (अस्सारी)
	६) पोलीस स्थानके (१-१-८५)	संख्या	१४	७७८
	७) पोलीस आऊट पोस्ट (")	संख्या	१३	१,१९१

(आ)

१	२	३	४	५
(तीन) लोकसंख्या (१९८१)				
१)	ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारात	९,००	४० ७९१
२)	नागरी लोकसंख्या	आकडे हजारात	१,३०	२१९९३
३)	सकून लोकसंख्या	आकडे हजारात	१०,३०	६२७८४
४)	अनुसूचित जातींची लोकसंख्या	आकडे हजारात	१,४५	४४८०
५)	अनुसूचित जातींच्या लोकसंख्याची टक्केवारी		१४.०७	७.१४
६)	अनुसूचित जमातींची लोकसंख्या	आकडे हजारात	१९	५७७२
७)	अनुसूचित जमातींच्या लोकसंख्याची टक्केवारी		१.८८	९.१९
८)	पुरुष	आकडे हजारात	५,२६	३२४१५
९)	स्त्रिया	आकडे हजारात	५,०४	३०३६९
१०)	स्त्री-पुरुष प्रमाण	१००० पुरुषांमध्ये	०.९५८	९३७
११)	घनता	दर चौ. कि. मी.	१३७	२०४
१२)	साक्षरतेचे प्रमाण			
	१) सकून	टक्केवारी	३६.०३	४७.१८
	२) पुरुष	टक्केवारी	४९.१८	५८.७९
	३) स्त्रिया	टक्केवारी	२२.३२	३४.७९
	४) राज्यामध्ये जिल्ह्याचा क्र.	संख्या	२०	—
(चार) कृषि (१९८४-८५)				
१)	भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	७,३५	३०७५८
			(१९८०-८१)	
२)	जंगल व्याप्त क्षेत्र व त्यांची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	हजार हेक्टर	(०.१४)	५३४८
			(१९८०-८१)	(१७.३७)
३)	शेतीला उपलब्ध नसलेली जमीन (१९८४-८५)			
	अ) खिणर शेती वापराखालील जमीन	हजार हे.	१३	१०६०
			(१९८०-८१)	
	ब) पडीत आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	८	१७१०
			(१९८०-८१)	
	क) सकून	हजार हेक्टर	२१	२७७०
			(१९८०-८१)	
४)	पडीत जमीनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन (१९८४-८५)			
१)	वायम गुरचरण आणि इतर	हजार हेक्टर	१८	१५५८
			(१९८०-८१)	
२)	झाडे झुडपाखालील जमीन	हजार हेक्टर	१	१९५
			(१९८०-८१)	
३)	लागवडी योग्य परंतु पड जमीन	हजार हेक्टर	३५	१०२७
			(१९८०-८१)	

(इ)

: ३ :

१	२	३	४	५
५) पडीत जमीन (१९८४-८५)				
१) बालूक पड	हजार हेक्टर	६४	८४९	
		(१९८०-८१)		
२) इतर पड	हजार हेक्टर	३८	८३१	
		(१९८०-८१)		
६) पिढाखालील क्षेत्र				
१) पिढाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	५५८	१८१८५	
		(१९८०-८१)		
२) दुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	८२	२२८५	
		(१९८०-८१)		
३) सव्ण पिढाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	६३९	२०४७०	
		(१९८०-८१)		
७) ओलित क्षेत्र १९८४-८५				
१) निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	६७	१८७६	
		(१९८०-८१)		
२) सव्ण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	७३	२५१८	
		(१९८०-८१)		
८) महत्वाच्या पिढाखालील क्षेत्र (१९८५-८६) ह. हे.		५१६	१४०९१	
		(१९८०-८१)		
(अन्नधान्ये)				
९) वीहित धारण जमिनहे (१९८०-८१) (अंतीम)				
१) २ हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या (००)	४४१	३४६६८	
२) २ ते १० हेक्टर	संख्या (००)	८१६	३०७७५	
३) १० हेक्टर पेक्षा जास्त	संख्या (००)	१४६	३१८२	
१०) जमीन महत्तुल वसुली (१९८५-८६) लाख रुपये		८०७५	३७३७	
११) जिल्हा फारिषदेवा उपकर (")	हजार रुपये	१८,६८	४२०२९	
१२) पंचायत समितीचा उपकर (")	हजार रुपये	११,७१	उ.ना.	
(पाच) पशुसंवर्धन (पशुधन गणना १९८२)				
१) पशुधन	संख्या हजारात	७२२	३०९१९	
२) गाई व बैल	संख्या हजारात	३५८	१६१६१	
३) म्हशी व रेडे	संख्या हजारात	११०	३९७२	
४) मेंढ्या	संख्या हजारात	४२	२६७१	
५) शेळ्या	संख्या हजारात	१८०	७७०५	
६) ङोबड्या व तदके	संख्या हजारात	१७७	१९८४४	
७) पशुवैद्यकीय अधिकारी (डॉक्टर संख्या)		२२ (८५-८६)	उ.ना.	
८) निम पशुवैद्यकीय अधिकारी (पर्यवेक्षक)	संख्या	५१ (८५-८६)	उ.ना.	
(सहा) तहदार (१९८५-८६)				
१) तहदारी संस्था	संख्या	१३६१	७९२९१	
२) प्राथमिक कृषि तहदारी पंत संस्था	संख्या	४४९	१८३७४	

१	२	३	४	५
३)	प्राथमिक कृषि सहकारी पततंस्थांची सभासद संख्या	संख्या	लाखात १.६७	६३११
४)	दुग्धशाळा तंस्था	संख्या	३४६	१२०६४
५)	प्राथमिक कृषि पत तंस्थांनी दिलेले र्ज स्पये कोटित सात) जलतिंचन	संख्या	६.६५	४१८
१)	पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्या- खालील लाभक्षेत्र (३० जून १९८४)		(३०-६-८६)	
१)	मोठे प्रकल्प	संख्या	९	१६
२)	लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	४	उ.ना.
२)	मध्यम प्रकल्प	संख्या	११	१२५
	लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	२८	उ.ना.
३)	लघु प्रकल्प (पृष्ठ भाग)	संख्या	२५	११८०
	लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	१४	उ.ना.
४)	तिंचन विहीरीखाली भिणगारेक्षेत्र (१९८४-८५.)	ह. हेक्टर	४६	१०५७
			(१९८०-८१)	
२)	काम तुरु अतलेल्या पाटबंधारे प्रकल्पातील लाभक्षेत्र			
१)	मोठे	संख्या	१	उ.ना.
	लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	३	उ.ना.
२)	मध्यम	संख्या	३	उ.ना.
	लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	८	उ.ना.
३)	जिल्ह्यामध्ये नव्याने घण्यात येणारे प्रकल्प व त्यांची अंदाजित लाभक्षेत्र	संख्या/लाभक्षेत्र	-/-	उ.ना./उ.ना.
१)	मोठे	संख्या	-	उ.ना.
	अपेक्षित लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	-	उ.ना.
२)	मध्यम	संख्या	१	उ.ना.
	अपेक्षित लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	२	उ.ना.
३)	लघु	संख्या	२	उ.ना.
	अपेक्षित लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	०.१२	उ.ना.
(आठ)	उद्योग (१ एप्रिल १९८५ रोजी)			
१)	नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	संख्या	३२	२२४५१
२)	नोंदणीकृत चालू कारखान्यांची संख्या (उत्पादन चालू अतलेले)	संख्या	३४	१८९२२
३)	साखर कारखान्यांची संख्या (८४-८५)	संख्या	१	८८
४)	सर्व सूत गिरण्यांची संख्या (३१-३-८५)	संख्या	१	१३३
(नऊ)	वीज			
१)	वीज पुरवठा केलेली शहरे व खेडी (३१-३-८६)	संख्या	७०६	३३९२७
२)	विद्युतीकरण झालेल्या गांवांची संख्या (८५-८६)	संख्या	६९८	३३६२०
३)	वीज पुरवठा केलेले पंप तंत्र (८५-८६)	संख्या	३२८१५	१०१७७०४
४)	गोदर गंतू तंत्रे (")	संख्या	९४३	९१३१५

(उ)

१	२	३	४	५
<u>(दहा) सार्वजनिक आरोग्य (१९८५)</u>				
१) सण्णालये	संख्या	३		६५०
२) दवाखाने	संख्या	९		१७२२
३) प्राथमि आरोग्य केंद्रे	संख्या	३६		१५३९
४) प्राथमिक आरोग्य पथके	संख्या	-		८१
५) स्वात्मीक घालविकास योजना गट	संख्या	१		१०४
६) अंगणेवाडीत उपस्थित राहणारी मुले	संख्या	१०४७०		उ.ना.
<u>(आकरा) शिक्षण (३० सप्टेंबर अखेर)</u>				
१) स्कूल प्राथमिक शाळा	संख्या	८०५		५४४०६
		(३०-९-८५)		
२) एक शिक्षकी शाळा	संख्या	१८२		१७०९८
		(३६-९-८५)		
३) प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	हजारात संख्या	१४२		९४१८
		(३०-२-८५)		
४) प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	४		२४५
		(३०-९-८५)		
५) प्रत्येक शिक्षका मागे विद्यार्थी	संख्या	३९८		३८
		(३०-९-८५)		
<u>(बारा) दुय्यम शिक्षण</u>				
१) दुय्यम शाळा	संख्या	१५४		८१७७
		(३०-९-८५)		
२) शाळेतील स्कूल विद्यार्थी	संख्या हजारात	७४		४५८५
		(३०-९-८५)		
३) शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	२		१४६
		(३०-९-८५)		
<u>(तेरा) उच्च शिक्षण (३०-९-८५ रोजी)</u>				
१) संस्था	संख्या	७		१२५५
		(३०-९-८५)		
२) स्कूल विद्यार्थी	संख्या हजारात	७		८८८
		(३०-९-८५)		
<u>(चौदा) प्रौढ शिक्षण</u>				
अ) १) प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	४९०		२०४७४
२) प्रौढांची उपस्थिती	संख्या हजारात	१५		६४०
ब) <u>तांत्रिक शिक्षण</u>				
१) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था				
१) शासकीय व शासन राहाय्यत	संख्या	२		उ.ना.
२) इतर (खाजगी)	संख्या	१		उ.ना.

१	२	३	४	५
२)	शासकीय व शासन सहाय्यत औद्योगिक, प्रशिक्षण संस्थामध्ये मंजूर झालेल्या जागा.	संख्या	३४८	४११८८
३)	तांत्रिक व व्यवसायिक शिक्षण संस्था			
१)	शासकीय व शासन सहाय्यत	संख्या	१	१६०
२)	इतर (जाजगी)	संख्या	२	५२५
४)	शासकीय, तांत्रिक व्यवसाय शिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता.	संख्या	३०	१७२००
५)	अभियंत्यांची संख्या.	संख्या	९	उ.ना.
(पंधरा)	परिवहन आणि दळणवळण (१ एप्रिल रोजी)			
१)	स्कूण रेल्वे मार्ग (लांबी कि.मी. (८५-८६)	कि.मी.	३०	५२९७
२)	रस्त्यांनी जोडलेली गांवे	संख्या	उ.ना.	३४६२४
३)	स्कूण रस्त्यांची लांबी (पृष्ठीकृत) (नगरपालिका व्यतिरिक्त)	कि.मी.	३४९०	१०९७९६
४)	राष्ट्रीय महामार्गांची लांबी	कि.मी.	७९	२९३९(
५)	राज्य महामार्ग	कि.मी.	४६७	१९०७६(
६)	महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	७६६	२४७६३
७)	इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	८५१	२८८६१
८)	ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	१३२७	७८९४२
(सोळा)	पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा (१ एप्रिल रोजी)			
	कठीण गांवांची संख्या	संख्या	४४९	उ.ना.
१)	खेड्यांना केसेला पुरवठा	संख्या	-	उ.ना.
अ)	नॉन पाणी पुरवठा	संख्या	२१५	उ.ना.
ब)	कुम नालिका	संख्या	३७९	उ.ना.
क)	विहीर	संख्या	५	उ.ना.
२)	टॅक्स किंवा वेलगाडीने पाणी पुरवठा केला जाणारी गांवे	संख्या	९५	उ.ना.
३)	योजना समाविष्ट करावयाची गांवे	संख्या	-	उ.ना.
(सतरा)	घर बांधणी			
	भूमिहीन कामगारांसाठी बांधलेल्या झोपड्या	संख्या	१२०	उ.ना.
(आठरा)	संघात्मक ग्रामीण विकास कार्यक्रम			
१)	दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबे (८२-८३)	संख्या	लाखात ०.५३	३४.३४
२)	मार्च १९८५ पर्यंतचे लाभार्थी	संख्या	३८९५	उ.ना.
३)	मार्च १९८६	संख्या	२९९५	-
(१९)	रोजगार हमी योजना			
१)	मंजूर झालेली कामे	संख्या	२२८७	उ.ना.
२)	पूर्ण झालेली कामे	संख्या	९५०	उ.ना.
३)	अपूरी कामे	संख्या	८२१	उ.ना.
४)	प्रगती पथावर असलेली कामे	संख्या	३४२	उ.ना.

(ए)

१	२	३	४	५
५)	सुरु करता येण्यासारखी कामे	संख्या	१७४	उ.ना.
६)	नोंदणीकृत कामगार	संख्या	२६६३०	उ.ना.
७)	सरासरी दैनिक उपस्थिती	संस्था	११०७८	उ.ना.
८)	कमाल दैनिक उपस्थिती	संख्या	१६१४१	उ.ना.

(वीस) आदिवासी कल्याणकारी योजना

आदिवासी करिता आश्रम शाळा विद्यार्थी संख्या - उ.ना.

(सव्वीस) मागास वर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना

मागास वर्गीयांसाठी वस्तीगृहे	संख्या	२	उ.ना.
वस्तीगृहात राहणारे विद्यार्थी	संख्या	१०६	उ.ना.

(वावीस) जिल्हा नियोजन

- १) वार्षिक योजनेतील सर्वसाधारण अपेक्षित तरतूद (८५-८६) रु. कोटीत १२ १७२८
- २) अनुशेष भस्म काढण्यासाठी तरतूद (८५-८६) रु. कोटीत ४ २५०

(तेवीस) नागरी पुरवठा

१) रास्त भावाची दुकाने (१९८५)	संख्या	८४६	३३००५
२) शासकीय गुदामे	संख्या	१६	उ.ना.
३) साठा (वस्तुनुसार)	संख्या	उ. ना.	उ.ना.

टीप: (x) अस्थायी आळेवारी आहे.

२) अनुक्रमांक (चार) वाव "कृषि" संबंधीची माहिती सन १९८४-८५ ची उपलब्ध नसल्यामुळे सन १९८०-८१ ची दिलेली आहे. या कृषि विषयक माहितीमध्ये सोलापूर जिल्हयातून उस्मानाबाद जिल्हयाचा वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा समावेश (१ ते ९-वावीसाठी) नाही.

३) कृषि विषयक माहिती सोडून इतर माहितीमध्ये सोलापूर जिल्हयातून उस्मानाबाद जिल्हयात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा समावेश आहे.

===== 0 =====

सामाजिक व आर्थिक समालोचन

१) उस्मानाबाद जिल्हा हा पूर्वीच्या हैद्राबाद राज्यातील मराठवाडा म्हणवल्या जाणा-या मराठी भाषिक जिल्ह्यापैकी एक आहे. द्विभाषिक राज्याच्या स्थापनेच्या वेळी १९५६ साली हा जिल्हा द्विभाषिकात मराठवा-ड्यातील उर्वरित ४ जिल्ह्यासह समाविष्ट करण्यांत आला. स्वतंत्र महा-राष्ट्राच्या स्थापने नंतर हा जिल्हा मराठी भाषिक राज्यात समाविष्ट करण्यांत आला. तसेच बीड, औरंगाबाद, नांदेड आणि परभणी व उस्मा-नाबाद सह औरंगाबाद स्वतंत्र महसूल विभाग स्थापन करण्यांत आला. लातूर हा उस्मानाबाद जिल्ह्यातील एक तालुका होता. ऑगस्ट १९८२ मध्ये लातूर या नविन जिल्ह्याची निर्मिती झाली व जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्यातील लातूर, औसा, अहमदपूर, उदगीर व निलंगा हे तालुके लातूर जिल्ह्यात समाविष्ट करण्यात आले. त्यामुळे सध्याच्या पुनर्रचित उस्माना-बाद जिल्ह्यात पूर्वीचे फक्त सहा कळंब, भूम, परंडा, उस्मानाबाद, तुळजापूर व उमरगा तालुके राहिले.

२) उस्मानाबाद जिल्ह्यात १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे एकूण ७१२ गांवे असून त्यापैकी ७०४ गांवे वस्ती असलेली असून ८ गांवे ओसाड आहेत. या मध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांचा समावेश आहे. १९८१ जनगणने प्रमाणे उस्मानाबाद जिल्ह्याची लोकसंख्या १०.३० लक्ष असून त्यापैकी ८७.३६% ग्रामीण भागात व १२.६४% लोकसंख्या शहरी भागात आहे. शासनाच्या तोषीताठी जिल्ह्याचे विभाजन ६ तालुक्यात व तीन, तीन तालुक्याचे दोन महसुली उपविभागात (उस्मानाबाद व भूम) केले आहे. उस्मानाबाद जिल्ह्यात, उस्मानाबाद, तुळजापूर, नळदुर्ग, उमरगा, मुस्म, कळंब, भूम व परंडा येथे नगरपरिषदा आहेत. जिल्ह्याच्या एकूण लोकसंख्येपैकी अनुसूचित जातीची लोकसंख्या १४.०७% असून अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या १.८८% आहे. जिल्ह्यातील एकूण साक्षरांची संख्या ३७१०४८ असून साक्षरतेचे प्रमाण ३६.०३% येते. ग्रामीण भागातील साक्षरांची टक्केवारी ३३.८० असून नागरी भागाची टक्केवारी ५१.४९ आहे.

३) उस्मानाबाद जिल्हा मुख्यत्वे शेती प्रधान असून १९८१ जनगणने प्रमाणे एकूण मुख्य कामकायापैकी ४२.४१% शेतकरी व ४०.००% शेतमजूर आहेत.

(२)

जिल्हयातील एकूण ७३५३११ हेक्टर जमिनीपैकी १९८०-८१ या वर्षात एकूण निष्कळ कसलेले क्षेत्र ५५७६१८ हेक्टर होते व दुबार पीकाखालील क्षेत्र ८१७१२ हेक्टर होते. असे लागवडी खालील एकूण कसलेले क्षेत्र ६,३९,३३० हेक्टर होते.

४) जिल्हयातील ओलिताचे प्रमाण राष्ट्रीय ओलिताचे प्रमाणापेक्षा कमी आहे. परंतु तिल-या पंचवार्षिक योजने पासून मोठे, मध्यम व लहान पाटबंधा-यांची कामे तसेच लिचन विहीरी व शेती करता विद्युत पुरवठा यामुळे ओलिताचे प्रमाणांत झपाटयाने वाढ झालेली आहे. एकूण लागवडी खालील क्षेत्राशी ओलिता खालील एकूण क्षेत्रापैकी १९८०-८१ मध्ये ११.७९% होती. एकूण ओलिता खालील क्षेत्रापैकी ज्त १३.९६%, गहू १३.३२%, ज्वारी रब्बी ३३.०६%, ही महत्वाची ओलिताखालील पिके आहेत.

५) जिल्हयात पावसाचे प्रमाण कमी असून अलीकडे नियमित पाऊस पडत नाही. जिल्हयात सरासरी ७२७ मि. मि. पाऊस पडतो. या जिल्हयातील परंडा, व भूम, या तालुक्याचे संपूर्ण भाग आणि उस्मानाबाद व कळंब तालुक्या-तील अनुक्रमे तेर व शिराटोण मंडळ सोडून इतर सर्व भाग अवर्षण प्रवण क्षेत्र म्हणून घोषित केला आहे.

६) मार्च १९८६ पर्यंत उस्मानाबाद जिल्हयातील सर्व ८ शहरांचे व ६९८ गांवांचे (१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे) विद्युतीकरण झालेले आहे व त्याच प्रमाणे मार्च १९८६ अखेर विद्युत पंपाची संख्या ३२८१५ स्वढी होती. यामध्ये सोलापूर जिल्हयातून उस्मानाबाद जिल्हयात वर्ग करण्यांत आलेल्या ८ खेड्यांच्या माहितीचा समावेश आहे.

७) जिल्हयात १९८५ अखेर नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या ३२ असून चालू कारखान्यामध्ये काम करणा-या मजूरांची संख्या १०७८ होती. उस्मानाबाद जिल्हा हा उद्योगधंद्याच्या दृष्टीने मागासलेला आहे. दोन लाख कारखाने व सूत गिरणी व्यतिरिक्त इतर मोठे कारखाने या जिल्हयात नाहीत.

८) सहकारी क्षेत्रात तेरणा नगर व नळदुर्ग येथील साखर कारखाने कार्यान्वीत आहेत. उस्मानाबाद जिल्हयात मार्च १९८६ अखेर सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची संख्या १३६१ आहे. व सभासद संख्या २६७००० स्वढी आहे. उस्मानाबाद जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेकडून १९८५-८६ या वर्षात ७१ लाख सयाचे

(३)

मध्यम मुदतीचे र्ज देण्यात आले; तर ६२६ लाख रुपये अल्प मुदतीचे र्जही देण्यात आले.

या जिल्ह्यात रूग्ण २४ वर्गीकृत तथा व्यापारी बँका कार्यरत आहेत. व ६७ सहकारी बँका आहेत.

९) जिल्ह्यात शासकीय संस्था, जिल्हा परिषद, कांही सेवाभावी संस्था व खाजगी डॉक्टर या सर्वांची मिळून सगळी सेवा उपलब्ध आहे. उस्मानाबाद येथे शासकीय सगणालय असून तेथे सर्व वैद्यकीय सुविधा उपलब्ध आहेत. १९८५ या वर्षात उस्मानाबाद जिल्ह्यात तीन सगणालये, ९ दवाखाने व ३६ प्राथमिक आरोग्य केंद्रे आहेत.

१०) उस्मानाबाद जिल्ह्यात उस्मानाबाद व तुळजापूर येथे अभियांत्रिकी महाविद्यालय असून उस्मानाबाद येथे शासकीय तंत्र निकेतन, अध्यापक महाविद्यालय (बी. एड.) व डी. एड. तसेच कला, विज्ञान व वाणिज्य तसेच विधी महाविद्यालय आहे. जिल्ह्यात १९८५-८६ या वर्षात रूग्ण ७ सामान्य शिक्षणाची महाविद्यालये आहेत. प्राथमिक, मध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांची संख्या अनुक्रमे ८०५, १४६ व ८ अशी आहे तर रूग्ण विद्यार्थ्यांची संख्या २,२३,१६९ स्वढी आहे. उस्मानाबाद येथे २२-९-१९८६ रोजी शासकीय आयुर्वेदिक महाविद्यालयाची ही स्थापना झालेली आहे.

स्थान व भौगोलिक परिस्थिती व प्राकृतिक वैशिष्ट्ये

स्थान

११) उस्मानाबाद जिल्हा हा मराठवाड्याच्या अती पूर्वेकडे १७° ३५' आणि १८° ४०' उत्तर अक्षांश व ७५° १६' आणि ७६° ४०' पूर्व रेखांश यांमध्ये बसलेला आहे. उस्मानाबाद जिल्ह्याच्या दक्षिण-पश्चिमेस सोलापूर जिल्हा, उत्तर-पश्चिमेच्या बाजूला अहमदनगर जिल्हा, उत्तरेस बीड व ईशान्य व पूर्व दिशेला लातूर जिल्हा व दक्षिण-पूर्व व दक्षिण दिशेला कर्नाटक राज्यातील अनुक्रमे बिदर व गुलबर्गा हे जिल्हे आहेत. सोलापूर हे उस्मानाबाद जिल्ह्यास सर्वात जवळचे शहर ६७ कि.मी. असून व्यापाराच्या दृष्टीने उस्मानाबादचे जवळचे संबंध आहेत. सोलापूर जिल्ह्यातील बार्शी-

(४)

तालुका हा बहुतांशी उस्मानाबाद जिल्ह्याने वेढलेला आहे. वीड हे शहर उस्मानाबाद पासून ११५ कि.मी. अंतरावर असून राज्य परिवहन मार्गाच्या बसने सरळ जोडलेले आहे. सोलापूर -मलकापूर, [सोलापूर-वीड, जालना-मलकापूर] राज्य महामार्ग उस्मानाबाद जिल्ह्यातून जातो. लातूर मिरज रेल्वे मार्ग (नॅरो गेज) हा या जिल्ह्यामधून जातो.

क्षेत्रफळ व प्रशासकीय विभाग.

१२) उस्मानाबाद जिल्ह्याचे एकूण क्षेत्रफळ ७५१२.४ चौ. कि. मी. असून महाराष्ट्रात त्याचा २४ वा अनुक्रमांक लागतो. या क्षेत्रफळा मध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या ८ खेड्यांच्या क्षेत्रफळाचाही समावेश आहे. उस्मानाबाद, कळंब, उमरगा, तुळजापूर, परंडा व भूम हे सहा तालुके असून तहसील मुख्यालये पण आहेत. त्याच प्रांणे प्रशासनाच्या व सहसूलाच्या दृष्टीने स्वतंत्र घटक आहेत. जिल्ह्याच्या एकूण क्षेत्रफळापैकी उस्मानाबाद जिल्ह्याची तालुकावार क्षेत्रफळाची टक्केवारी खालील प्रमाणे आहे. उस्मानाबाद तहसील १७.२४%, कळंब तहसील १६.३३%, उमरगा तहसील १९.८८%, तुळजापूर तहसील २०.८५%, परंडा तहसील १४.०१% व भूम तहसील ११.६९% अशी टक्केवारी येते.

१३) उस्मानाबाद जिल्ह्यात १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे एकूण ७१२ गांवे असून त्यापैकी ७०४ गांवे वस्ती असलेली असून ८ गांवे ओसाड आहेत. यामध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या ८ खेड्यांच्या माहितीचा समावेश आहे. उस्मानाबाद तहसीलमध्ये एकूण १२५ गांवे (२ ओसाड), कळंब १२१ (२ ओसाड), उमरगा १३३ गांवे, तुळजापूर १२१ गांवे (१ ओसाड), परंडा ११७ (२ ओसाड) व भूम ९५ गांवे (१ ओसाड), सर्व गांवे सहा सामूहिक विकास गटाखाली असून प्रत्येक तहसील म्हणजे एक सामूहिक गट आहे. ग्रामीण विकासांची कामे या (६) गट विकास कार्यालया मार्फत केली जातात.

उस्मानाबाद जिल्ह्यात एकूण ८ नगरपरिषदा असून त्यापैकी तुळजापूर तालुक्यात २ (तुळजापूर व नळदुर्ग), उमरगा तालुक्यात २ (उमरगा, मुस्म) व बाकीचे ४ (४) तालुक्यात प्रत्येकी एक असे ४ नगर परिषदा आहेत व

(५)

त्या मार्फत नागरी प्रशासनाची कामे व्हेली जातात. एकूण ग्रामपंचायतीची संख्या ११८६ अखेर ५३० होती. उस्मानाबाद जिल्ह्यात उस्मानाबाद, कळंब, परंडा, मुसा (ता. उमरगा) येथे कृषि उत्पन्न बाजार समित्या आहेत. भौगोलिक परिस्थिती.

१४) उस्मानाबाद जिल्हा दक्षिण पठाराच्या क्षेत्रात येतो. उस्मानाबाद जिल्ह्याचा बराचसा भाग खडकाळ सपाट प्रदेश. असून तो समुद्र सपाटीपासून सरासरी २००० हजार फूट उंचीवर आहे. हा जिल्हा बालाघाट डोंगराच्या लहान रांगांनी वेढलेला आहे.

१५) भूम, कळंब, उस्मानाबाद आणि तुळजापूर तालुके हे बालाघाट पर्वताच्या क्षेत्र वसलेले असून इतर तालुके सपाट प्रदेशावर वसलेले आहेत. या जिल्ह्याचा कांही भाग गोदावरीच्या खो-यात व कांही भाग भीमाच्या खो-यात मोडतो. कळंब तालुका हा बालाघाट पर्वताच्या सपाट पठारावर वसलेला असून मांजरा नदीच्या खो-यात येतो व मांजरा नदी ही गोदावरी नदीची महत्त्वाची उपनदी आहे. उस्मानाबाद आणि उमरगा हे तालुके तेरणा नदीच्या क्षेत्र येतात व तेरणा नदी ही मांजरा नदीची उपनदी आहे. परंडा आणि भूम, तुळजापूर आणि उमरगा तालुक्यांचा कांही भाग तीना नदीच्या खो-यात मोडतो व तीना नदी ही भीमा नदीची उपनदी आहे. उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व शहरांमध्ये भूम शहर हे समुद्र सपाटीपासून इतर शहरांच्या तुलनेने सर्वात उंचीवर म्हणजे २५०० फुटावर आहे. तर परंडा हे शहर समुद्र सपाटीपासून सर्वात कमी उंचीवर म्हणजे १,७३५ फुटावर आहे. पठारांची सरासरी उंची समुद्र सपाटीपासून २००० फूट आहे. पठाराच्या दक्षिणेकडील खोलगट जमिनीचा भाग भीमा खो-यात मोडतो.

भू-विज्ञान.

१६) या जिल्ह्यातील भूभागाचा भाग खडकाळ स्वरूपाचा आहे. त्या प्रमाणे या भागात छोट्याही धातूच्या खानी नाहीत. या जिल्ह्यात काळयाभोर जमिनी पासून हलक्या प्रतच्या जमिनीचे प्रकार पहावयास मिळतात.

नद्या नाले.

१७) तेरणा नदी उस्मानाबाद जिल्हयाच्या पश्चिमे कडून पूर्वेकडे उस्मानाबाद व उमरगा या तालुक्यातून वहात जाऊन पूर्वेकडील सीमेवर मांजरा नदीस जाऊन मिळते. परंडा तालुक्याच्या पश्चिम सीमेस सीना नदी उत्तरेकडून दक्षिणेकडे वहात जाते. बोरी नदी ही तुळजापूर तालुक्यातून वहात जाऊन पुढे खालच्या बाजूस सीना नदीला सोलापूर जिल्हयात जाऊन मिळते. या नद्या व्यतिरिक्त उमरगा तालुक्यात बेणीतुरा, भूम तालुक्यात बाणगीगा, तुळजापूर तालुक्यात बोरी इत्यादी छोट्या नद्या आहेत. पण त्या वर्षभर जवळ-जवळ कोरड्याच असतात, कारण पावसाचे पाणी उंचावस्तू वहात येऊन दुस-या जिल्हयात वाहून जाते. या जिल्हयात मोठी तळी किंवा तरोवरे नाहीत.

हवामान आणि पर्जन्य.

१८) उस्मानाबाद जिल्हयाचे हवामान प्रामुख्याने कोरडे असून पावसाळा साधारण जूनच्या मध्यापासून सुरू होऊन सप्टेंबरच्या शेवटी संपतो. सप्टेंबर-नोव्हेंबरच्या मध्यापर्यंत दमट हवा असते. नोव्हेंबरच्या मध्यापासून ते मार्च या काळात हवामान कोरडे असते. एप्रिल ते जूनच्या मध्यापर्यंत उन्हाळा असतो. उन्हाळ्यांत सामान्यतः वादळी वारे वाहतात. उस्मानाबाद शहरातील उन्हाळ्यातील हवामान मराठवाड्यातील इतर जिल्हयाच्या मनाने थंड असते.

१९) उस्मानाबाद शहरात जानेवारी १९७७ पासून तपमापक निरिक्षण केंद्र सुरू झाले आहे. उपलब्ध माहितीनुसार १९८५ या वर्षात मे महिन्यात सर्वात जास्त म्हणजे ३८.९ सेल्सियस स्वटे तपमान होते तर सर्वात कमी तपमान डिसेंबर महिन्यात १५.० सेल्सियस स्वटे होते.

२०) दक्षिण पठारावरील इतर जिल्हया प्रमाणे उस्मानाबाद जिल्हयात देखील दक्षिण पूर्व मोसमी वा-यापासून पाऊस मिळतो. पावसाळा हा साधारणपणे जूनच्या मध्यापासून सुरू होतो. जुलै मध्ये तो मोठ्या प्रमाणावर पडतो व सप्टेंबरच्या शेवटी तो संपतो.

(७)

२१) उस्मानाबाद जिल्ह्याचे सरासरी पर्जन्यमान ७२७ मि. मि. असून तुळजापूर व उस्मानाबाद या पश्चिमेकडील तालुक्यात १०१६ मि. मि. ते १३४६ मि. मि. पाऊस पडतो. तर परंडा आणि भूम तालुक्यात ७६२ मि. मि. ते ८५८ मि. मि. पाऊस पडतो. हा भाग पश्चिम घाटाच्या छायेत येतो व त्यामुळे हा "भाग" पर्जन्य छाया भाग" म्हणून ओळखला जातो. म्हणून भूम व परंडा तालुक्यात नेहमी दुष्काळीची स्थिती व पाण्याची टंचाई असते. हे दोन तालुके इतर तालुक्यांच्या मानाने मागासलेले आहेत.

२२) महाराष्ट्र शासनाने श्री. सुख्णकर, सचिव कृषि व सहकार खाते यांच्या अध्यक्षतेखाली दुष्काळी परिस्थितीचा अभ्यास करण्यासाठी एक समिती नियुक्त केली होती. सखोल अभ्यासानंतर या समितीने खालील तालुके अवर्षण प्रवण म्हणून जाहीर केले आहेत. १) परंडा २) भूम ३) तुळजापूर हे संपूर्ण तालुके व उस्मानाबाद आणि कळंब तालुक्यातील अनुक्रमे तेर व शिरादोण मंडळ सोडून इतर सर्व भाग अवर्षण प्रवण क्षेत्र म्हणून घोषित केले आहेत.

जमीन

२३) जमिनीची विभागणी दोन विभागात केली जाते. पहिल्या विभागात दलगा-या जमिनीचा प्रकार असून त्यात काळ्याभोर क्वाशीच्या लागवडीस योग्य अशा जमिनीचा प्रकार पाहावयास मिळतो. त्याच प्रमाणे हलक्या प्रतीच्या जमिनीचा प्रकार पण पाहावयास मिळतो. जमिनीच्या उपरोक्त वैशिष्ट्यांमुळे या विभागात खरीप व रब्बी ही दोन्ही पीके घेतली जातात. अशा प्रकारच्या विभागात कळंब व उस्मानाबाद या तालुक्यांचा समावेश होतो. या तालुक्यांच्या पूर्व भागात खरीप पिके घेतली जातात तर पश्चिम भागात रब्बी पिके घेतली जातात.

दुस-या विभागात भारी जमिनीचा समावेश होतो. अशा जमिनी मधे ये प्रामुख्याने रब्बी पीके घेतली जातात. या विभागातील डोंगराळ जमिनी साळी-च्या (भात) पीकासाठी जास्त उपयुक्त आहेत.

२४ लोकांख्या

जनगणना

२४) १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे उस्मानाबाद जिल्ह्याची लोकांख्या १०२५७०२

अशी आहे. या मध्ये सोलापूर जिल्ह्यातील बार्शी तालुक्यातील वर्ग करण्यांत आलेल्या ८ गावांच्या लोकांख्येचा समावेश आहे. त्यापैकी ५,२५,८५१ पुरुष व ५,०२,८५१ स्त्रिया आहेत. ग्रामीण भागातील लोकांख्या ८,९९,५१४ तर नागरी भागातील लोकांख्या १,३०,१८८ अशी आहे. जिल्ह्याच्या एकूण लोकांख्येशी तालुकानिहाय टक्केवारी उस्मानाबाद २२.६९, कळंब १७.०१% उमरगा २२.३४%, तुळजापूर १६.७१% परंडा ११.३१%, आणि भूम ९.९४%, आहे. १९७१ च्या जनगणनेच्या तुलनेत १९८१ च्या जनगणनेच्या लोकांख्येत लोकांख्या वाढीची टक्केवारी १०.९३% स्वढी होती. त्यापैकी ग्रामीण ८.४०% व नागरी ३२.२४% अशी आहे.

घनता

२५) महाराष्ट्राच्या एकूण क्षेत्रफळाची उस्मानाबाद जिल्ह्याच्या क्षेत्रफळाची टक्केवारी २.४४ स्वढी आहे. त्याच प्रमाणे महाराष्ट्राच्या एकूण लोकांख्येशी उस्मानाबाद जिल्ह्याची लोकांख्येची टक्केवारी १.६४% स्वढी आहे. उस्मानाबाद जिल्ह्याची लोकांख्या घनता प्रत्येक चौरस किलो मिटर मागे १३७ स्वढी आहे. तर महाराष्ट्राची २०४ स्वढी असून भारताची २०८ स्वढी आहे. उस्मानाबाद तालुक्याची लोकांख्या घनता सर्वात जास्त म्हणजे १८० चौरस किलो मिटर मागे असून सर्वात कमी तुळजापूर तालुक्यात ११० प्रति चौरस किलोमीटर स्वढी आहे.

ग्रामीण व नागरी लोकांख्या.

२६) जवळजवळ ८७.३६% लोकांख्या ग्रामीण भागात राहते. एकूण १,३०,१८८ शहरी लोकांख्येपैकी ७३.१३ टक्के लोकांख्या उस्मानाबाद, तुळजापूर, नळदुर्ग उमरगा व मुसम या गांवात विखुरलेली आहे तर उरलेली २६.८७% लोकांख्या कळंब, भूम व परंडा या गांवात विखुरलेली आहे.

स्त्रि पुरुष प्रमाण

२७) महाराष्ट्रात दर हजार पुरुषांमागे ९३७ स्त्रिया हे प्रमाण १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे आहे तर उस्मानाबाद जिल्ह्यात प्रत्येक १००० पुरुषां मागे ९५८ स्त्रिया असे प्रमाण आहे. ग्रामीण भागात तेच प्रमाण ९६२ स्त्रिया व नागरी भागात ९३३ स्त्रिया असे प्रमाण येते.

अनुसूचित जाती.

२८) उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सव्ण लोकांख्येपैकी अनुसूचित जातीची टक्केवारी १४.०७% आहे तर महाराष्ट्राची टक्केवारी ७.१४ अशी आहे.

२९) अनुसूचित जमातीची लोकांख्या १९८१ च्या जनगणनेनुसार १९३२० आहे. तीची टक्केवारी सव्ण लोकांख्येच्या १.८८% येते. यामध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

कामकरी

३०) १९८१ च्या जनगणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील कामकऱ्यांची (मुख्यता व सीमांतीक) संख्या ४,६७,२२९ स्वढी असून सव्ण लोकांख्येच्या ४५.३८%, सव्ण कामकऱ्यापैकी शेतकरी ३७.५७% शेतमजूर ३५.४३% घरगुती उद्योग वस्तु निर्माण प्रक्रीया रोवा व दुसुस्ती सिमांतीक/काम करणारे इत्यादी व इतर काम करणारे २७.००% अशी टक्केवारी आहे. यामध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

वयोगटानुसार लोकांख्या.

३१) १९८१ च्या जनगणनेनुसार वयोगटा प्रमाणे लोकांख्या उपलब्ध नसल्यामुळे १९७१ च्या जनगणने प्रमाणे वयोगटानुसार लोकांख्येचा विचार केला आहे व ही जुन्या जिल्ह्याची आढेवारी आहे. ०-१४ या वयोगटात सर्वात जास्त म्हणजे ४३.५७%, १५-१९ या वयोगटात ७.६३%, २०-२४ या वयोगटात ७.८०%, २५ - २९ या वयोगटात ७.५६%, ३० - ३९ या वयोगटात १२.२७% ४० - ४९ या वयोगटात ८.९०%, ५० - ५९ या वयोगटात ५.८१% व ६० वर्षावरील या वयोगटात ६.३६% व अनिर्देशित वयोगटात ०.०३% लोकांख्या आढळते.

साक्षरता

३२) १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे उस्मानाबाद जिल्ह्यांतील साक्षरतेची टक्केवारी सव्ण लोकांख्येच्या ३६.०३ स्वढी आहे. ग्रामीण क्षेत्रातील साक्षरतेचे प्रमाण ३३.८०% असून शहरी भागातील प्रमाण ५१.४९% आहे. सव्ण पुरुषांची साक्षरता

प्रमाण ४९.१८% अतून स्त्रियांचे साक्षरता प्रमाण २२.३२% आहे. तालुका निहाय साक्षरतेचे प्रमाण असे:- उस्मानाबाद ३९.९९% , कळंब ३८.३६%, उमरगा ३४.८७% तुळजापूर ३४.२३%, परंडा २९.७८% आणि भूम ३५.८३% या माहितीमध्ये सोलापूर जिल्हयातून उस्मानाबाद जिल्हयात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा समावेश आहे.

निवासी घरे व कुटुंबांची संख्या

३३) उस्मानाबाद जिल्हयात १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे राहात्या घरांची संख्या १८०३६६ अशी अतून त्यापैकी ८७.६१ टक्के घरे ग्रामीण भागात अतून उरलेली १२३२१ घरे शहरी भागात आहेत. एकूण १८२४२० कुटुंबे अतून त्यापैकी १५९७१० कुटुंबे ग्रामीण भागात राहातात व उरलेली २२७१० कुटुंबे शहरी भागात राहातात. यामध्ये सोलापूर जिल्हयातून उस्मानाबाद जिल्हयात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा समावेश आहे.

जंगले

क्षेत्रफळ

३४) महसूल खात्यातील अतु व पीक अडवालातील सन १९८०-८१ च्या आकडेवारीनुसार या जिल्हयातील जंगलव्याप्त क्षेत्र १०१६ हेक्टर आहे. महसूली विभागाच्या अधिपत्याखाली वनाचे क्षेत्र कांही नव्हते. वन विभागाच्या राखीव वनांचे क्षेत्र १९८५-८६ या वर्षात २.६५ चौ. कि. मी. स्वदे होते तर अवर्गीकृत वनांचे क्षेत्र ३९.९६ चौ. कि. मी. स्वदे होते.

वन उत्पादन

३५) १९८५-८६ या वर्षात गवत इत्यादी पातून समये २००० टोनी पाने १९,००० समये व डिंका पातून समये १००० चे व तसेच इतर उत्पादना पातून समये ३०००, उत्पन्न मिळाले.

विकास कार्यक्रम

३६) सामाजिक वनीकरण विभाग तर्फे १९८५-८६ या वर्षात ७२६ हेक्टर जमीन वनीकरण खाली आणण्यात आली.

४ शेती

जमिनीचा वापर

३७) जिल्ह्यातील शेती विषयक आकडेवारी पूर्ण सुधारीत स्वसमाची १९८०-८१ करिता उपलब्ध आहे. या माहितीमध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश नाही. येथून पुढील वर्षाची आकडेवारी उपलब्ध नसल्यामुळे १९८०-८१ या वर्षाच्या आकडेवारीचा उपयोग वर्षेकरिता केला आहे. जिल्ह्याचे भौगोलिक क्षेत्रफळ ७३५३११ हेक्टर आहे. पैकी १९८०-८१ वर्षात जंगलाखालील क्षेत्र १०१६ हेक्टर आहे. म्हणजेच ०.१४% आहे. शेती करिता उपलब्ध नसलेल्या क्षेत्रा-मध्ये बिगर शेती वापराखालील जमीन १३२६४ हेक्टर म्हणजेच १.८०% होते. तर पडीत व लागवडी लायक नसलेली जमीन ७,९१६ हेक्टर म्हणजेच १.०८% होती. याचाच अर्थ एकूण क्षेत्रफळापैकी २.८८% जमीन लागवडी लायक नव्हती. पडीत जमिनी व्यतिरिक्त लागवडी खालील नसलेल्या जमिनीमध्ये लागवडी लायक पण वापरात नसलेली जमीन ३५१८९ हेक्टर म्हणजेच ४.७९% होती. कायम गुर चरण आणि चरण्याची जमीन १७,६३० हेक्टर म्हणजे २.४०% होती तर वसलेल्या जमिनीमध्ये समाविष्ट न झालेली झाडे, झुडपे व फळवागा या खालील जमीन ५५४ हेक्टर म्हणजे ०.०८% होती. या खेरीज चालू पड ६३९३६ हेक्टर म्हणजे ८.७०% होती तर इतर पड ३८१८८ हेक्टर म्हणजे ५.१९% होती. ही सर्व जमीन वजा जाता निव्वळ वसलेले क्षेत्र ५५७६१८ हेक्टर म्हणजेच एकूण भौगोलिक क्षेत्राच्या ७५.८३% होते. जिल्ह्यातील एकूण निव्वळ लागवडी खालील जमिनीची तहतीलवार टक्केवारी अशी होती. उस्मानाबाद १८.६३%, कळंब १८.६८%, उमरगा १९.३६%, तुळजापूर १६.१५%, परंडा १६.५३%, व भूम १०.६५%.

३८) जिल्ह्यातील ओलिताचे प्रमाण कमी असल्याने दुबार पीकाखालील क्षेत्र कमी आहे. सन १९८०-८१ मध्ये दुबार पीकाखालील क्षेत्र ८१७१२ हेक्टर म्हणजे निव्वळ पेरलेल्या क्षेत्राच्या १४.६५% होते. तालुकावार हीच टक्केवारी अशी येते. उस्मानाबाद ५.५१%, कळंब ९.६८%, उमरगा ३५.३२%, तुळजापूर ७.५८%, परंडा २.२०% आणि भूम ३१.८६%.

विहित धारण केलेली जमीन व वीहिंती खातेदार.

३९) १९८०-८१ च्या कृषि गणने प्रमाणे नविन उस्मानाबाद जिल्हयाची स्वतंत्र माहिती उपलब्ध आहे. १९८०-८१ च्या कृषि गणने प्रमाणे सडूण खाते दारांची संख्या १४०२६१ स्वढी होती. व त्यांची धारण केलेली जमीन ६६०३२५ हेक्टर होती.

पीके व पीक पध्दती

४०) जिल्हयात खरीप व रब्बी दोन्ही पीके घेतली जातात. दोन्ही ऋतुमध्ये घेतलेल्या जाणा-या पीकामध्ये सर्वात जास्त क्षेत्र एकदल धान्याचे असून त्या नंतर द्विदल धान्याचे व त्या खालोखाल तेल वर्गीय पीकांचे क्षेत्रफल असते. सन १९८०-८१ या वर्षात खरीप, ज्वारीचे क्षेत्र १०२९५२ हेक्टर म्हणजे सडूण वसलेल्या क्षेत्रांचे २६.१०% होते. तालुकावार खरीप ज्वारी खालील क्षेत्रांचे टक्केवारी येणे प्रमाणे उस्मानाबाद २१.१६%, कळंब २८.४२%, उमरगा २०.५३%, तुळजापूर १३.१५%, परंडा ०.०७%, भूम ५.७१%. बाजरी खालील सडूण क्षेत्र ६९५२ हेक्टर म्हणजेच सडूण वसलेल्या क्षेत्रांच्या १.०९% होते.

४१) तूर, मूग, उडीद व कुळीत ही खरीपामधील महत्वाची दाल पीके आहेत. सडूण कडधान्ये या पीका खालील १९८०-८१ या वर्षात १३२९०५ हेक्टर क्षेत्र म्हणजेच सडूण पीकाच्या २०.७९% आहे. जिल्हयाची या पीकाखालील तालुका-निहाय टक्केवारी येणे प्रमाणे. उस्मानाबाद २०.२९%, कळंब १८.५४%, उमरगा २१.८९%, तुळजापूर २७.७९%, परंडा १६.४२%, व भूम १९.२८%

४२) रब्बी पीकामध्ये ज्वारी, गहू, हरभरा व करडई ही महत्वाची पीके आहेत. रब्बी ज्वारीचे सन १९८०-८१ मधील जिल्हयातील क्षेत्र २१६५४२ हेक्टर म्हणजेच वसलेल्या सडूण सडूण क्षेत्राच्या ३३.८७% होते. तालुका-निहाय टक्केवारी येणे प्रमाणे उस्मानाबाद ३२.४०% कळंब २६.६९% उमरगा ३२.७३% तुळजापूर १५.८४%, परंडा ५५.८७%, व भूम ४४.४०% तर गव्हाचे व हरभराचे क्षेत्र अनुक्रमे ३२०९१ हेक्टर व ३२२८४ हेक्टर म्हणजेच ५.०२% व ५.०५% इतके होते.

४३) तेल बियांचे पीकामध्ये मुख्यत्वे करडई व भूईमूग ही पीके येतात. करडईचे पीक रब्बीमध्ये कोरडवाहू जमिनीत घेतले जाते.

मात्र भूईमूग खरीप व उन्हाळी दोन्ही मध्ये घेण्यात येतो. जिल्ह्यात १९८०-८१ या वर्षात तेलवियांचे (सूळ गळीतांची धान्ये) सूळ क्षेत्र ७१७५० हेक्टर होते. व त्याची टक्केवारी सूळ वसलेल्या क्षेत्राशी १२-४७%, होती करडई पीकाखालील याच वर्षाचे क्षेत्र २२३५५ हेक्टर होते. सूळ तेलवियांचे क्षेत्राशी याची टक्केवारी २८.०३ येते.

४४) व्यापारी पीकामध्ये ऊस व कापूस ही महत्वाची पीके आहेत. गेल्या कांही वर्षात उपलब्ध झालेल्या ओलीताच्या सोयीमुळे व जिल्ह्यात स्थापन झालेल्या साखर कारखान्यामुळे ऊसाखालील क्षेत्रात वाढ होते आहे. १९८०-८१ मध्ये ऊसाखालील सूळ क्षेत्र १०२५७ हेक्टर म्हणजेच वसलेल्या सूळ क्षेत्रांच्या १.६०% होते. ऊसाचे क्षेत्र उस्मानावाद उमरगा व तुळजापूर या तालुक्यामध्ये जास्त प्रमाणात आहे. तर परंडा व धूम या तालुक्यात कमी प्रमाणात आहे. तसेच १९८०-८१ मध्ये कपशी खालील क्षेत्र ४५ हेक्टर म्हणजेच सूळ वसलेल्या क्षेत्रांच्या ०.०१% हो ते.

पीक उत्पादन व मुख्य पीकांचे उत्पादनांचे प्रमाण.

४५) जिल्ह्यातील सर्वसाधारण जोमिनीचा पोत चांगला असल्यामुळे पाऊस पुरेसा व वेळेवर झाल्यास पीके चांगली येऊ शकतात. जिल्ह्यात कोरडवाहू पीकांचे प्रमाणे जास्त असल्याचे पीके व त्यांचे उत्पादन पावसाच्या लहरीवर अवलंबून असते. गेल्या कांही वर्षा पाऊस पावसाचे प्रमाण कमी झाले असून पावसाच्या वेळा अनिश्चित झाल्या आहेत. उस्मानावाद जिल्ह्याचे विभाजन १९८२-८३ मध्ये झाले व नवीन लातूर जिल्हा निर्माण झाला. नवीन उस्मानावाद जिल्ह्याची तसेच १९८५-८६ या वर्षाची पीक उत्पादनाची आकडेवारी उपलब्ध आहे. जिल्ह्यातील १९८५-८६ या वर्षातील खालील पीकांचे उत्पन्न पुढील प्रमाणे गहू १०८०० टन्स, ज्वारी १२६००० टन्स, व तूर १३००० टन्स, ओलीताच्या सोयी, सुधारीत बिबियाणे व खतांचा वापर यामुळे उत्पादनात वाढ झाली आहे. पण पावसाच्या लहरीमुळे ही वाढ निश्चित स्वसपाची नाही. जास्त उत्पादन देणा-या जातीच्या वियाणांचे वापर.

४६) १९८५-८६ या वर्षात खरीप संकरीत ज्वारीचे सूळ २८५२ क्वीटल वियाणांचे वाटप झाले. याच वर्षाच्या रब्बी ज्वारीचे संकरीत वियाणांचे ३३५ क्वीटल व

(१४)

संकरीत गंवाचे ३४८ क्वीटल वाटप करण्यांत आले व रब्बी सूर्यफुल २७७ क्वीटल सुधारीत विद्याणांचे वाटप करण्यांत आले. तसेच करडईचे ५२ क्वीटल विद्याणांचे वाटप करण्यांत आले. संकरीत हरभयांचे ७८ क्वीटल विद्याणांचे वाटप करण्यांत आले.

फळे व भाजीपाला.

४७) जिल्ह्यात फळामध्ये आंबे, द्राक्षे, पेस व कळी इत्यादी फळे येतात. १९८०-८१ साली फळे व भाजीपाला या खालील एकूण क्षेत्र ३०६५ हेक्टर होते. व एकूण वसलेल्या क्षेत्राच्या ०.४८% होते. थोडक्यात फळे व भाजीपाला या पीठाखालील क्षेत्र फारच कमी आहे.

सैद्रीय व रासायनिक खतांचा वापर.

४८) संकरीत विद्याणांचे वापरादरम्यान सैद्रीय व रासायनिक खतांचा वापर दिवसेंदिवस वाढत आहे. जिल्हा परिषदेतील कृषि खात्या मार्फत योग्य त्या प्रमाणात खते वाटपाचा कार्यक्रम घेतला जातो. स्थानिक संस्था मार्फत १९८५-८६ वर्षाकरिता खत वाटप येणे प्रमाणे आहे. युरिया ३६०६ मे. टन. एन. पी. के. मिश्रण २६०४ मे. टन इतर रासायनिक खते ८५६ मे. टन. पीक संरक्षण कार्यवाही.

४९) पीठावर रोग पडू नये म्हणून औषध फवारणी शेतकरी करतात. क्वाशीच्या पीठावर औषध फवारणीचे प्रमाण जास्त आहे. कुठल्याही पीठावर रोगाचा प्रादुर्भाव झाल्यात जिल्हा परिषदे तर्फे पीक संरक्षण मोहीम घेतली जाते. संचायत समिती पातळीवर पीक संरक्षण औषधांच्या पुरवठा केला जातो.

कृषि उत्पादनात बाजार उपलब्ध.

५०) कृषि उत्पादन बाजार समित्या: जिल्ह्यात एकूण ४ कृषि बाजार समित्या अस्तून त्या खालील ठिकाणी आहेत. १) उस्मानाबाद २) कळंब ३) मुसम ४) परंडा. सन १९८५-८६ या वर्षात एकूण बाजार समित्या मिळून १२२८९ मे. टन धान्य विक्रीत आले व त्याची किंमत रु. ६,०६,५७,००० होती.

भू-सुधार कार्यक्रम.

५१) जिल्हयात जमिनीची वांधंडीस्ती व नाला बंदिस्तीची व जमीन सपाठी करणाचे कार्यक्रम राबवले जातात. १९८५-८६ वर्षात ३६९२ हेक्टर क्षेत्रात, जमिनीचे वांधंडीस्ती, ३५०७ हेक्टर जमिनीचे सपाठीकरण केले तर ९९ हेक्टर पडीक जमिनीचे वाढित जमीन सपांतरीत केलेली आहे.

इतर विकास कार्यक्रम.

५२) जिल्हयात इतर विकास कार्यक्रमांतर्गत जिल्हा ग्राम विकास खात्या तर्फे दारिद्र्य निर्मूलन कार्यक्रम राबविले जातात. १९८५-८६ या वर्षात एकूण ३८९५ लाभधारकांना एकूण ७०.६० लाख रुपयांचे अर्थ सहाय्य देण्यांत आले.

सिंचनओलिताची साधने

५३) जिल्हयात १९८०-८१ या वर्षी एकूण सिंचनाखालील क्षेत्र ७३४७० हेक्टर होते. तसेच एकूण काढलेल्या क्षेत्राशी टक्केवारी ११.४९ येते. जिल्हयात मार्च ८६ पर्यंत एक मोठा प्रकल्प (मांजरा) व ११ मध्यम प्रकल्पांची कामे पूर्ण झालेली आहेत. याखेरीज एक मोठा प्रकल्प व तीन मध्यम प्रकल्पांची कामे प्रगती पथावर आहेत. तसेच १९८६ अखेर जिल्हयात २५ लघु पाट वंधारे होते. त्यापैकी २७ लघु पाटवंधारे उपयोगात नव्हते. या सर्व प्रकल्पाद्वारे तसेच १९८५-८६ मध्ये १०३४ हेक्टर निष्कळ ओलिताचे क्षेत्र होते. या खेरीज जिल्हयात १९८०-८१ या वर्षात २७०५ सिंचन विहीरीवर विद्युत पंप वसविलेले होते. व ६५७८ विहीरीवर डिझेल पंप वसविलेले होते. विहीरीबुळे भिजणारे एकूण क्षेत्र १९८०-८१ या वर्षात ४५५९७ हेक्टर म्हणजेच एकूण ओलिताच्या क्षेत्राच्या ६२.०६% होते.

ओलिताची पीके.

५४) अन्न धान्यापैकी रब्बी हंगामात गहू, ज्वारी व हरभरा ही ओलिताची पीके आहेत. १९८०-८१ या वर्षात एकूण ओलिताच्या क्षेत्रापैकी गहू, ज्वारी, हरभरा जाली अनुक्रमे ९७८८, ३०१९५, १८१६ हेक्टर क्षेत्र होते. व्यापारी वर्गातील पीकामध्ये उत्रा, व्याशी व मिरची ही ओलिताची पीके आहेत. परीत वर्षात उत्रा, व्याशी व मिरची खालील क्षेत्र, एकूण ओलिताच्या-

अनुक्रमे १३.२६%, ०.०१%, व ३.६७% असे क्षेत्र होते. भाजी व फळे या खालील १२१० हेक्टर म्हणजेच एकूण ओलिताच्या क्षेत्राच्या १.६५% क्षेत्र होते. तेल पार्श्वीय झीजमध्ये दुईमुगात विशेषतः उन्हाळी हंगामात पाणी द्यात.

मोठे मध्यम व लहान ओलिताचे साधनांचा विकास कार्यक्रम.

५५) सध्या ३ मध्यम प्रकल्पाचे काम चालू असून ते प्रकल्प उत्मानाबाद, कळंब, व उमरगा तहसील मध्ये आहेत. या प्रकल्पाचे काम पूर्ण झाल्यावर एकूण ७६५१ (सुधारीत) हेक्टर लाभक्षेत्र निर्माण होईल. या प्रकल्पाचा सध्याचा अंदाजित खर्च रुपये १३२७.८४ लाख आहे. या खेरीज लघु पाटबंधा-यांची कामे उपलब्ध पैशाच्या प्रमाणात चालू आहेत. पाझर तलावांचे बांधकाम पाझर क्षेत्रातील विहीरीचे पाणी वाढावे म्हणून घेण्यात येत आहे. सिंचना करिता विहीरी जोडण्या करिता पण विविध योजना द्वारे अर्थ सहाय्य देण्यांत येत आहे.

पशु संवर्धन पशु वैद्यकीय सेवा व डेअरी.

पशुधन

५६) १९८२ च्या पशु गणने प्रमाणे एकूण पशुधन ७२२३३१ स्वटे होते, तर १९७८ च्या पशु गणने प्रमाणे जनावरांची संख्या ६६१७८४ स्वटी होती. १९८२ च्या पशु गणना मधील एकूण पशुधनात गाई बैलांची संख्या ४९.६०% होती. म्हशी व रेडे १५.२३% शेळ्या व मेंढ्या ३०.८६ इतर जनावरे ४.३१%, १९८२ च्या पशुगणने मध्ये एकूण दुभत्या गाईंची संख्या ४७३२६ होती. जिल्ह्यात दूग्ध व्यवसाय हा महत्वाचा व्यवसाय असून गाई व म्हशी जरेदी करण्यासाठी जिल्हा ग्राम विकास यंत्रणे मार्फत अर्थसहाय्य दिले जाते. याच प्रमाणे ३ वर्षावरील शेती कामासाठी उपयोगात आणलेले १४०८७३ टेल होते. दर बैल जोडी मागे १९८०-८१ ला लागवडी खालील एकूण क्षेत्रांचे प्रमाण ९.०८ हेक्टर होते. याच गणने प्रमाणे एकूण म्हशी व रेड्यांची संख्या ११००४५ होती पैकी ३ वर्षावरील रेडे ३६३७ व म्हशी ६४८३२ होत्या. याच प्रमाणे जिल्ह्यात एकूण १८०४८३ शेळ्या व ४२४३० मेंढ्या होत्या. १९८२ च्या पशुगणने प्रमाणे एकूण जोंड्यांची संख्या १७६७८२ होती. जिल्ह्यात मेंढपाळीचा व्यवसाय मोठ्या प्रमाणावर नाही. पण शेळ्या मेंढ्यांचा उपयोग मांस मिळविण्यासाठी होतो.

पशु वैद्यकीय सेवा.

५७) उस्मानाबाद जिल्ह्यात १९८५-८६ या वर्षात १ इस्पीकळ, १७ दवा-
खाने व ४७ मदत केंद्रे व ६७ कृत्रिम गर्भधारणा केंद्रे होती. उपचार केलेल्या
जनावरांची संख्या २३५०७३ स्वढी होती. तर गर्भधारणा केलेल्या जनावरांची
संख्या १०३५४ होती.

विकास कार्यक्रम

५८) जिल्ह्यात विकास कार्यक्रमांतर्गत पशु वैद्यकीय सेवा उपलब्ध करून देण्या-
करिता पशु दवाखाने व उपचार केंद्रे यांची सतत वाढ केली जात आहे.
तसेच जास्त दूध उपलब्ध होण्याकरिता संकरित गाई-पैदाशीचर कार्यक्रम पण
मोठ्या प्रमाणात घेतला जात आहे. गोठवलेल्या विर्याचा पुरवठा पूणे येथून
होतो. ग्रामीण विकास यंत्रणे मार्फत बसई म्हाशी खरेदीसाठी अर्थ सहाय्य
मिळते. शासकीय दूध डेअरी योजने मार्फत उस्मानाबाद, भूम, परंडा व
उमरगा येथे शीत केंद्रे पण आहेत. उपरोक्त शीत केंद्रांची रोजची क्षमता
१०००० लिटर्सची आहे.

कुक्कुट पालन कार्यक्रमाबाबती १९८५-८६ या वर्षात २४५ शेतकऱ्यांना
प्रशिक्षण देण्यात आले व ५२०८५ कॉबड्यांना रोगप्रतिबंधक लस टोवण्यात
आली व १३३०४ सुधारीत जातीचे पक्षी पुरविण्यांत आले.

मत्स्य व्यवसाय

५९) उस्मानाबाद जिल्ह्यातील भुंजल मत्स्य उत्पादन १९८५-८६ या वर्षात
८६० मेट्रीक टन होते. या मत्स्य उत्पादनामुळे उत्पादकांना मिळालेली
किंमत १९८५-८६ या वर्षात सस्ये ४३.०० लाख स्वढी होती.

विकास कार्यक्रम

६०) जिल्ह्यात बारमाही नदी नतल्यामुळे मांजरा, सीना या जिल्ह्याच्या
सीमेवरील नद्या व तैरणा, पादणी, बोरी व इतर ज्या काही नद्यात मासे-
मारीचा धंदा चालतो तो अल्प प्रमाणात आहे. त्यामुळे मच्छीमारीची
संख्या मर्यादित आहे. विविध मध्यम प्रकल्प, लघु पाटबंधारे तलाव, पिल्हा
परिषद व इतर तलाव या द्वारे मासेमारीत ४४१९ हेक्टर जलक्षेत्र उपलब्ध -

आहेत. मत्स्योद्योग विभागा मार्फत राबिविल्या जाणा-या विविध योजने-
मुळे नजीकच्या काळात वरील जलक्षेत्रात वाढ होऊन सुमारे ७००० हेक्टर
जलक्षेत्र उपलब्ध होईल.

अनरधद पाण्यातील मत्स्य संवर्धन.

६१) भूजल मत्स्य व्यवसाय हा मत्स्य शेतीच्या स्वसमावा आहे. प्रत्येक
वर्षी तलावात व जलाशयात सुधारलेल्या जातीचे मत्स्य बीजे सोडून ती मात्स्यी
विक्री करण्या इतपत मोठी करण्यांत येते. १९८५-८६ या वर्षात मत्स्य
बीज साठवण्याचे उद्येष्ट ३० लाखांचे होते व साध्य २०.८८ लाख स्वदे झाले.
तर मत्स्य उत्पादनाचे उद्येष्ट १००० मेट्रीक टन स्वदे होते व साध्य ८६०
मेट्रीक टन स्वदे झाले.

मत्स्य बीज उत्पादन प्रकल्प.

६२) आयात कमी करून स्वयंनिर्भर होण्यासाठी परंडा तालुक्यामध्ये चांदणी
प्रकल्पा खालील चांदणी मत्स्य बीज उत्पादन केंद्राची स्थापना करण्यांत आली.
१९८५-८६ या वर्षात चांदणी प्रकल्पा खालील मत्स्य बीजांचे उत्पादन उद्येष्ट
३२ लाख मत्स्य बीज स्वदे होते तर साध्य १३ लाख मत्स्य बीज स्वदे झाले.

मच्छीमार साधनांच्या खरेदीसाठी सहाय्य.

६३) मत्स्य व्यवसाय साधनांच्या किंमतीत बरीच वाढ होत असल्यामुळे ती
सवलतीच्या दरात १९८५-८६ या वर्षात ४० किलो नॉयलॉन सुताचे उद्येष्ट
होते तर साध्य २८ किलो स्वदे होते. त्यासाठी १५०० रु. अर्थ सहाय्य
देण्यांत आले.

मत्स्य युवकांना प्रशिक्षण.

६४) या योजनेखाली मच्छीमार सहकारी संस्थांनी पुरस्कृत केलेल्या मच्छीमार
युवकांना मच्छीमारीचे आधुनिक प्रगत तंत्राची चांदणी ता. परंडा येथे प्रशिक्षण
देण्यांत येते. १९८३-८४ या वर्षी पातून मच्छीमारासाठी अपघात विमा योजनाही
सुरू करण्यांत आली आहे. १९८५-८६ या वर्षात विमाधारकांची संख्या ७३
होती.

मत्स्य व्यवसाय सहकारी संस्था.

६५) ३०-६-१९८६ रोजी जिल्ह्यात एकूण २० मत्स्य व्यवसाय सहकारी संस्था असून त्यांचे एकूण सभासद संख्या ११२१ एवढी आहे.

(८) विद्युतीकरण व विद्युत पुरवठा.

६६) जिल्ह्यात महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळा मार्फत बीज पुरवठा केला जातो. जिल्ह्यातील सर्व आठ शहरांचे व ६१८ गांवांचे विद्युतीकरण झालेले आहे. यामध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा ही समावेश आहे.

विद्युतीकरण झालेल्या पंपांची संख्या.

६७) १९८५-८६ या वर्षात विद्युत पंपांची संख्या ३२८१५ होती. त्यामध्ये १९८५-८६ या वर्षाच्या तुलनेत ३.१७% वाढ झाली.

विविध प्रकारानुसार विजेचा वापर.

६८) उस्मानाबाद जिल्ह्यात १९८५-८६ या वर्षात एकूण विजेचा वापर किलोवॅट तासात ७०४८७९२४ एवढा होता. त्यापैकी कृषिसाठी ६७.८१% घरगुती वापरासाठी १४.५६% औद्योगिक कारणासाठी ९.७७% व्यापारी प्रयोजनासाठी ३.७३%, सार्वजनिक दिवाबत्तीसाठी २.९६% व इतर वापरासाठी २.१७% अशी टक्केवारी होती. १९८५-८६ या वर्षात विजेच्या कनेक्शनांची संख्या ७४४४५ होती. तर १९८५-८६ या वर्षात वाढीची टक्केवारी १०.१६% झाली.

विविध प्रकारानुसार विद्युत निर्मिती.

६९) उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी सरळी-वैजनाथ-पेबीले-घरना-दुमटून-दुमटून-पुरवठा-होतो. या जिल्ह्यात एकही विद्युत निर्मिती प्रकल्प नाही.

९) खनिजे व उद्योगधंदे.

७०) उस्मानाबाद जिल्ह्यात महत्वाची अशी कुठलेही खनिजे नाही. किरकोळ स्वसंपांची बांधकामास उपयोगी पडणारे वाळू, दगड इत्यादी पासून थोडे फार उत्पन्न रॉयल्टी मूल्यांच्या स्वसंपात शासनाला मिळते. अशा रीतीने १९८५-८६ या वर्षी एकूण रु. ८४,४८७ रॉयल्टी म्हणून शासनाला मिळाले.

उद्योग धंदे

७१) उस्मानाबाद जिल्ह्यात नोंदणी झालेल्या कारखान्यांची संख्या १९८५ या वर्षात ३२ होती व त्यापैकी बंद कारखान्यांची संख्या ८ होती.

७२) १९८५ या वर्षात ३४ चालू कारखान्यांचीमधील मजुरांची संख्या १०७८ स्वढी होती.

७३) उस्मानाबाद जिल्हा हा उद्योगाच्या दृष्टीने मागासलेला असून येथे दोकी ता. उस्मानाबाद येथील साखर कारखाना व तामलवाडी ता. तुळजापूर येथील सूत गिरणी व्यतिरिक्त मोठे उद्योग नाहीत.

औद्योगिक वसाहती.

७४) उस्मानाबाद जिल्ह्यात उस्मानाबाद येथे स्म. आय. डि. सी. परिसरात उद्योगासाठी जागा राखून ठेवण्यात आल्या आहेत. पण या परिसरात स्टीलवा कारखानावगळता इतर मोठे उद्योग अद्याप सुरु करण्यांत आलेले नाहीत.

विकास कार्यक्रम.

स्म. आय. डी. सी. परिसरात मोठ्या कारखान्यासाठी, जागा राखून ठेवण्यात आल्या आहेत. पण अद्याप छोटे कारखाने वगळता एकही मोठा उद्योग सुरु करण्यांत आला नाही. सहकारी क्षेत्रात नळदुर्ग येथे एक साखर कारखाना सुरु झालेला आहे. त्याच प्रमाणे एक सूत गिरणी अण्दूर ता. तुळजापूर येथे प्रस्तावित आहे. जिल्ह्यात जिल्हा उद्योग केंद्रामार्फत लघु उद्योग धंद्यांना परवानगी देण्याचे व प्र शिक्षण इतर तोयी उपलब्ध करून देण्याचे काम होत आहे. त्याच प्रमाणे राष्ट्रीयकृत बँकामार्फत उद्योजकांना कर्ज मिळवून देण्यासाठी सर्व प्रकारचे मार्गदर्शन केले जाते.

१६ रस्ते परिवहन आणि दळणवळण७५) रेल्वे

जिल्ह्यात फक्त नॅरोगेज रेल्वे लाईन आहे. मिरज-लातूर नॅरोगेज रेल्वे लाईन या जिल्ह्यातून जाते व त्याची लांबी ३० कि. मी. आहे.

सार्वजनिक बांधकाम खाते व कार्यकारी अभियंता जिल्हा परिषद उस्मानाबाद यांच्याकडे रस्त्यांचे देखभाल करण्याचे काम सोपविले आहे. या दोन्ही विभागाची

(२१)

मिळून रस्त्यांची लांबी १९८५-८६ या वर्षात ३४८९.८६ कि. मी. होती. १९८५-८६ या वर्षात डांबरी रस्त्यांची लांबी ७२१.३७ कि.मी. होती. खडीचे/पक्के रस्ते २१७९.०१ कि.मी. स्वढे होते. तर इतर माल वापसून केलेले रस्ते ५८९.४८ कि.मी. होते. या शिवाय नगरपालिका हद्दीतील रस्त्यांची लांबी १९८५-८६ या वर्षात २०३ कि.मी. अशी होती.

नोंदणीकृत वाहने

७६) १९८५-८६ या वर्षात सडून नोंदणीकृत वाहनांची संख्या ४१२५ अशी होती. यापैकी ५२.०२% स्टुटर्स, मोपेड इ. १३.९४%, ट्रॅक्टर्स १.७०% स्टेज करेजेस सार्वजनिक वाहने ०.७०% व मालमोटारी खाजगी वाहने १६.५३% असे होते.

टपाल व तार कार्यालय,

७७) उस्मानाबाद जिल्ह्यात सडून टपाल कार्यालयांची संख्या १९८५-८६ या वर्षात २६६ स्वढी होती. तार घरांची संख्या १९८५-८६ या वर्षात ७५ होती. एक लाख लोकवस्तीमागे टपाल कार्यालयांची संख्या १९८५-८६ या वर्षात ३६ अशी होती.

दूरवाणी विनिमय आणि ग्राहक

७८) १९८५-८६ या वर्षात सडून १४ मूळ दूरवाणी विनिमय केंद्रे व १०१४ मूळ व विस्तारीत दूरध्वनी वी संख्या होती. सेवा योजन विनिमय रोजगार.

७९) उस्मानाबाद येथे सेवायोजन विनिमय कार्यालय अस्तित्वात आहे. १९८५-८६ या वर्षात पटावरील अर्जदारांची संख्या २७२१३ होती. वाढीची टक्केवारी १९८५-८६ च्या आकड्याच्या तुलनेत १९.१९% अशी होती. ग्रामीण भागातील मजुरांना रोजगार.

ग्रामीण भागातील लोहार, सुतार, वांभार यांना सर्व साधारणपणे रोजगार अनुक्रमे स. १६, स. १८ व स. १३ अंदाजे रोज पडत होता. मात्र शेेत मजुरांचे दरात हंगामानुसार बदल होत असतात. सर्वसाधारणपणे पुरुषांना १० तर स्त्रियांना स. ६ अंदाजे रोजगार मिळतो.

रोजगार हमी योजना

ग्रामीण भागातील मागणीनुसार काम देण्याची हमी महाराष्ट्र शासनाने घेतलेली आहे. १९८५-८६ मध्ये अवर्षण सदृश्य परिस्थितीमुळे कामात जास्त मागणी होती. ग्रामीण भागात तसे लहान व मध्यम पाटबंधा-यांची कामे बांधवंदीस्ती व नाला वंडींग, वृक्षारोपण कार्यक्रम व जेथे ही कामे उपलब्ध नसतील तेथे रस्त्यांची कामे काढली गेली. या कामावर मजुरांना ६९२७२३५ मनुष्य दिवस काम १९८५-८६ या वर्षात पुरविले गेले. या कामावर रु. ८.७० पातून रु. १२.९७ पर्यंत मजुरी मजुरांना केलेल्या कामाचे प्रमाणात मिळाली. १९८५-८६ या वर्षात रोजगार हमी योजनेवर रु. ७४८.१५ लाख खर्च आला.

कामगार व सेवायोजन रोजगार.

८०) १९८५-८६ या वर्षात जाहीर केलेल्या रिक्त म्हा जागांची संख्या ६८० अशी होती. व त्यापैकी ४५१ पदे भरण्यात आली. १९८५-८६ या वर्षात एकूण ४५१ नोकरी मिळालेल्या उमेदवारापैकी सार्वजनिक क्षेत्रात ९७.३४% तर खाजगी क्षेत्रात २.६६% असे प्रमाण होते. नोकरी मिळालेल्या अनुसूचित जाती-जमातीची संख्या १०५ अशी होती व टक्केवारी २३.२८ अशी होती.

१२ सहकार

८१) उस्मानाबाद जिल्ह्यात ३०-६-८६ या सहकारी वर्षात सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची संख्या १३६१ होती. या सर्व संस्थांच्या सभासदांची संख्या १९८५-८६ या वर्षात २६७००० स्वढी होती.

१९८५-८६ या वर्षात एकूण ५१५ (३७.७७%) सहकारी पत संस्था होत्या. या पैकी जवळजवळ ८७.३५% कृषि पत संस्था होत्या आणि उरलेल्या १२.६५% विंगर शेती पत संस्था होत्या. १९८५-८६ या वर्षात एकूण ८४७ (६२.२३%) विंगर पत संस्था होत्या यामध्ये कृषि विंगर पत संस्था ५१.४८% व विंगर कृषि विंगर पत संस्था १८.५२% अशी टक्केवारी होती.

महत्वाच्या संस्था व त्यांचे सभासद (वसात दिलेले) खालील प्रमाणे आहेत.

दुग्ध उत्पादक संस्था ३४६ (४२३५२), ग्राहक भांडार सहकारी संस्था १९ (६०८४) गृहनिर्माण संस्था १४९ (५६८२), कामगार कंत्राट संस्था १७८ (१००३७)

शेती संस्था २ (५८)•

८२) सहकारी बँकेकडून शेतकऱ्यांची पत मागणी पुरवण्यासाठी जिल्ह्यात जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक कार्यरत आहे. तिच्या ५२ शाखा जिल्ह्यात सर्व तालुक्यात विखुरलेल्या आहेत. १९८५-८६ या वर्षात अल्प मुदतीचे रु. ६२६ लाख, मध्यम मुदतीचे, रु. ७१ लाख देण्यांत आले. यापैकी रु. ४२२ लाख कर्ज थक्केले होते.

विविध सहकारी संस्थांनी केलेले कार्य खालील प्रमाणे आहे.

साखर कारखाना:-

साखर कारखान्यामध्ये १९८५-८६ या वर्षात २८६००० टन ऊसाचे गळीत झाले व त्याचे मुल्य रु. ९५१ लाख स्वढे झाले. तर त्यापासून तयार झालेल्या साखरेचे मुल्य रु. १५०१ लाख स्वढे झाले. दुग्ध व्यवसाय सहकारी संस्था मार्फत १९८५-८६ या वर्षात दुधाची खरेदी रु. ३९४ लाख व विक्री रु. ४१५ लाखाची झाली. मच्छीभार संस्थे मार्फत पकडलेल्या माश्यांचे मूल्य सन १९८५-८६ मध्ये रु. १ लाखाच्या आत तर विक्री रु. एक लाखाच्या आत होती. गृहनिर्माण संस्था मार्फत १९८५-८६ या वर्षात घरे (गाळे) बांधण्यात आलेली नाही. महाराष्ट्र राज्य सहकारी भूविकास बँक जिल्हा शाखा उस्मानाबाद मार्फत १९८५-८६ साठी रु. २०७८ लाख दीर्घ मुदतीची कर्जे देण्यांत आली.

१३ व्यापारी बँका

बँका

८४) उस्मानाबाद जिल्ह्यात १९८६ च्या वर्षात एकूण २४ वर्गीकृत बँका होत्या व ६७ सहकारी बँका होत्या. व्यापारी बँका बहुतांशी नागरी विभागातच जास्त प्रमाणात आहेत. ग्रामीण भागात फार कमी आहेत. परंतु सहकारी बँका ग्रामीण भागातही सर्वत्र विखुरलेल्या आहेत. जिल्ह्यातील अग्रणी बँके ग्रामीण भागाची वाटणी सर्व शाखांमध्ये केली दिलेली आहे. तसेच जिल्ह्यात नराठपाडा ग्रामीण बँकेच्या शाखा अनेक खेड्यात कार्यरत असून ग्रामीण भागातील जनतेला लहान लहान कर्ज मागणी पुरवित असून त्यायोगे अनेक बेरोजगारांना रोजगार उपलब्ध करून दिला आहे.

एक शाखेमागे सरासरी लोकांख्या.

८५) सन १९८६ या वर्षात वर्गीकृत व लहकारी वेंकेच्या एका बँक शाखेमागे त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील सरासरी लोकांख्येचे प्रमाण ११३८६ एवढे आहे. परंतु वर्गीकृत बँकेमागे सरासरी ४२९१६ लोकांख्येसाठी एक शाखा हे प्रमाण पडते. ठेवी व व्याजि प्रमाण.

८६) सन वर्गीकृत केच्या ठेवी रु. २२१२ लाख होत्या तर अगाऊ रक्कम रु. २०२६ लाख एवढ्या होत्या. ठेवी व व्याजि प्रमाण १००.६९ येते.

१४. किंमतीघाऊक किंमती.

८७) उस्मानाबाद जिल्हयातील निवडक महत्वाच्या शेती मालाच्या सरासरी घाऊक किंमती प्रति क्विंटल १९८५ या वर्षात खालील प्रमाणे होत्या.

तृणधान्यांमध्ये गहू, बाजरी यांच्या घाऊक किंमती मध्ये १९८५ या वर्षात किंमतीचा वाढता कल दिसून येतो. १९८४ मध्ये गव्हाचा भाव २१६ होता तर १९८५ मध्ये तो रु. २५१ झाला. १९८४ मध्ये बाजरी १३३ रु. प्रति क्विंटल होती तर १९८५ मध्ये रु. १४८ प्रति क्विंटल होती. ज्वारीच्या घाऊक किंमती मध्ये धोडाफार प्रमाणात उतरता कल दिसून येतो. ज्वारीचा भाव १९८४ मध्ये रु. २११ प्रति क्विंटल होता. तर १९८५ मध्ये १२२ रु. प्रति क्विंटल झालेला होता. मूग, व उडिद या कडधान्याच्या बाबतीत देखील किंमती मध्ये वाढता कल दिसून येतो. १९८४ या वर्षात मुगाचा भाव प्रति क्विंटल रु. ३९५ होता तर १९८५ या वर्षात तो प्रति क्विंटल रु. ४२७ झाला उडीदाचा भाव १९८४ मध्ये प्रति क्विंटल ३६९ असा होता. तर १९८५ मध्ये तो प्रती क्विंटल रु. ४२९ असा झाला.

तूर (तांबडी) १९८४ मध्ये प्रती क्विंटल रु. ४१७ असा होता. तर १९८५ मध्ये तो प्रती क्विंटल रु. ३७४ म्हणजे तुरीच्या (तांबड्या) भावाला उतरता क्रम दिसून आला. १९८४ या वर्षात गूळ (पिवळा) प्रतीचा प्रती क्विंटल रु. ३०७ असा होता. तर १९८५ मध्ये तो रु. २७८ प्रती क्विंटल असा झाला.

किरकोळ किंमती.

जिल्हा मुख्यालय, उस्मानाबाद येथील महत्वाच्या वस्तुच्या किरकोळ सरासरी वार्षिक किंमती १९८५ मध्ये प्रती किलोस खालील प्रमाणे आहेत. गहू (तांबडा) प्रती किलोला रु. २.६४, ज्वारी (पांढरी) प्रती किलोला रु. २.३१, तांदूळ (मध्यम) प्रती किलोला रु. ३.८१, तुरीची दाळ प्रती किलोला रु. ६.४५, मुगाची दाळ प्रती किलोला रु. ७.९६, हरभयाची दाळ प्रती किलोला रु. ६.९०, गूळ प्रती किलोला रु. ४.०४, गोडे तेल (शेणदाण्ड) प्रती किलोला रु. १५.९५, तुमर वनस्पती प्रती किलोला रु. १८.३१, इतर अखाद्य वस्तुच्या किंमती खालील प्रमाणे त्यात कडे धुण्याचा साबण, ५०१ बार रु. ६.७१, पीतळी भांडी प्रती किलोला रु. ५० असा होता. धोतर जोडीचा भाव रु. ४३, शर्टिंग (सूती) भाव प्रती मीटर १४ रु. असा होता.

ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक.

(२८) संपल्यात वर्ष १९६०-१००, तोलापूर केंद्रातील कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे सरासरी निर्देशांक १९८५-८६ मध्ये ६४७ असा होता. या वर्षात फेब्रुवारी १९८६ या महिन्यात अगोल सर्वसाधारण निर्देशांक ६७७ असा होता. तर किमान ६१४ (सप्टेंबर १९८५ मध्ये होता) प्रती

शिक्षण सुविधा. (२९) प्रती किलोला रु. ३.८१, तुरीची दाळ प्रती किलोला रु. ६.४५, मुगाची दाळ प्रती किलोला रु. ७.९६, हरभयाची दाळ प्रती किलोला रु. ६.९०, गूळ प्रती किलोला रु. ४.०४, गोडे तेल (शेणदाण्ड) प्रती किलोला रु. १५.९५, तुमर वनस्पती प्रती किलोला रु. १८.३१, इतर अखाद्य वस्तुच्या किंमती खालील प्रमाणे त्यात कडे धुण्याचा साबण, ५०१ बार रु. ६.७१, पीतळी भांडी प्रती किलोला रु. ५० असा होता. धोतर जोडीचा भाव रु. ४३, शर्टिंग (सूती) भाव प्रती मीटर १४ रु. असा होता.

(२९) उस्मानाबाद जिल्ह्यात १९८५-८६ या वर्षात प्राथमिक शाळांची संख्या २८५ अशी होती. तर माध्यमिक शाळांची संख्या १४६ अशी होती व उच्च माध्यमिक शाळांची संख्या ८ अशी होती. महाविद्यालयाची संख्या ७ अशी होती. सुरुवातीला १९८५-८६ मध्ये ९४.०७% शाळा ग्रामीण भागात होत्या. तर उच्च माध्यमिक शाळांची ग्रामीण भागातील टक्केवारी ७८.०८% अशी होती. उच्च माध्यमिक शाळांची ग्रामीण भागातील टक्केवारी २५% अशी होती. प्राथमिक शाळांचे एक लाख लोकसंख्ये मागे प्रमाण १९८५-८६ या वर्षात ७८.१८ असे होते.

माध्यमिक शाळांचे एक लक्ष लोक संख्येमागे प्रमाण १४.१८ असे होते. राज्यामध्ये प्राथमिक शाळेचे १ लाख लोकसंख्येमागे प्रमाण ८६.६६ असे होते.

१०) १९८५-८६ या वर्षात एकूण २२३१६९ विद्यार्थ्यांपैकी ६३.४८% विद्यार्थी प्राथमिक शाळेत ३३.३०% विद्यार्थी मध्यमिक शाळेत व ५.०३% विद्यार्थी उच्च माध्यमिक व उच्च माध्यमिक नंतरच्या शाळेत होते.

११) १९८५-८६ या वर्षात वरिष्ठ सामान्य शिक्षणाच्या महाविद्यालयाची संख्या ७ होती. उस्मानाबाद येथे डी. एड. व बी. एड. महाविद्यालये पण आहेत. तसेच उस्मानाबाद व तुळजापूर येथे एक अभियांत्रिकी महाविद्यालय असून उस्मानाबाद येथे एक शासकीय तंत्र निकेतन पण आहे.

इतर शैक्षणिक कार्यक्रम.

१२) शासकीय आदेशानुसार या जिल्ह्यात प्रौढ शिक्षणाचा कार्यक्रम सर्व तालुक्यामध्ये राबविण्यात आला. उस्मानाबाद जिल्ह्यातील एकूण प्रौढ शिक्षण केंद्राची संख्या १९८५ या वर्षात ७९० अशी होती.

१६ वैद्यकीय व तार्वजनिक आरोग्य सेवा.

वैद्यकीय सेवा.

१३) वैद्यकीय सेवा १९८५-८६ या वर्षात विविध संस्थांमधून उदा. राज्य सरकार, स्थानिक संस्था व इतर खाजगी संस्था व व्यक्ती यांच्या मार्फत उपलब्ध होत्या. १९८५ या वर्षात उस्मानाबाद जिल्ह्यात एकूण ३ रुग्णालये होती. उस्मानाबाद येथे शासकीय रुग्णालय आहे व दोन ग्रामीण रुग्णालये अनुक्रमे मुस्म व वाशी येथे आहेत. दवाखान्यांची संख्या १९८५ या वर्षात ९ होती. प्रसूती गृहांची संख्या १९८५ या वर्षात ६ होती. तर प्राथमिक आरोग्य केंद्रांची संख्या ३६ होती. रुग्णालये राज्य सरकारच्या अधिपत्याखाली असून दवाखाने व प्राथमिक आरोग्य केंद्रे जिल्हा परिषदेच्या अधिपत्याखाली आहे. १९८५ या वर्षात २ युनानी, ४ आयुर्वेदिक व ७ नागरी दवाखाने होते.

सन १९८५ या वर्षात उस्मानाबाद जिल्ह्यात खाटांची संख्या ४४४ अशी आहेत तर अंतर रुग्णांची संख्या ६,३०,००० स्वढी होती. त्याच प्रमाणे सन १९८५ या वर्षात एकूण दाहय रुग्णांची संख्या २,४३००० स्वढी होती.

जन्म व मृत्यु

१४) १९८५ या वर्षात एकूण जन्मांची संख्या १७,०२५ होती. १९८५ या वर्षात मृत्यूंची संख्या ४७१२ होती.

कुटुंब कल्याण कार्यक्रम.

१५) कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या १९८५ या वर्षात ४० होती, १९८५-८६ या वर्षात निर्बिजीकरण केलेल्यांची संख्या ९७०१ (५१० पुरुष व ९१९१ स्त्रिया) अशी होती. लुप पध्दतीचा वापर केलेल्या स्त्रियांची संख्या १९८५-८६ या वर्षात ९८६० अशी होती.

पाणी पुरवठा.

१६) १९८५-८६ या वर्षात उस्मानाबाद जिल्ह्यात एकूण ७१२ गावे होती. त्यापैकी ४४९ गावे ही कठीण गावे होती. तरी सुध्दा सर्व गावे लक्ष्य मानून जिल्ह्यातील २१५ गांवांना नळाद्वारे, ३७९ गांवांना जुम नलिकाद्वारे विहीरीद्वारे ५ गांवांना तर ट्रॅक्टर किंवा बैलगाडीद्वारे ९५ गांवांना पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा करण्यांत आला.

याशिवाय जिल्ह्यातील उस्मानाबाद, कळंब, उमरगा, मुस्म, तुळजापूर, नळदुर्ग, परंडा, भूम या नगर परिसरात असलेल्या शहरांत नगर परिसरे तर्फे नळाद्वारे पाणी पुरवठा केला जातो.

इतर कार्यक्रम.

जिल्ह्यात हिवताप निर्मूलन पथक कार्य करीत आहे. साथीचे रोगांचे प्रादुर्भाव झाल्यास लक्ष टोवणीचा कार्यक्रम तात्काळ घेण्यात येतो.

दुर्बल घटक

जिल्हा ग्रामीण विकास संस्था मार्फत दुर्बल घटकाकरिता स्वतंत्ररित्या कार्यक्रम राबविण्यात येतो. १९८२-८३ या आधार भूत वर्षात दारिद्र्य रेषेखालील एकूण ५२,९२९ कुटुंबे होती. सन १९८५-८६ या वर्षात ३८९५ लाभधारकांना विविध प्रयोजनासाठी उदा. सिंचन, दुभत्या गाई, म्हशी खरेदी इत्यादीसाठी रु. ७०.६० लाख अर्थ सहाय्य देण्यांत आले. त्यापैकी १४०७ अनुसूचित जाती व ५६ अनुसूचित जमातीच्या लाभधारकांना अनुक्रमे रु. १४.९२ लाख व रु. ०.७१ लाख अर्थ सहाय्य देण्यांत आले.

(२८)

तसेच मागास वर्गीय दुर्बल घटणांना महात्माफुले विकास महामंडळा मार्फत स्वतःचा व्यवसाय तुरु करण्यासाठी अर्थ सहाय्य दिले आहे.

१८ सॅक्टिफ

नगर परिषद, जिल्हा परिषद व ग्रामपंचायती.

१७) उस्मानाबाद जिल्ह्यात सडून ८ नगर परिषदा आहेत. १९८५-८६ या वर्षात उस्मानाबाद जिल्ह्यातील ८ नगर परिषदांचे सडून उत्पन्न रु. २७६ लाख असे होते. तर सडून खर्च रु. २६० लाख स्वढा होता. १९८५-८६ या वर्षात जकातीपासून मिळणारे उत्पन्न २८.२३% होते. उत्पन्नाचे दुतरे महत्वाचे साधन म्हणजे घरे व जमिनीवरील कर या पासून ४.५९% स्वढे उत्पन्न मिळाले. जिल्हा परिषदेचे सडून उत्पन्न सन १९८५-८६ मध्ये रु. १४३७ लक्ष स्वढे होते तर सडून खर्च १३८९ नक्ष रु. स्वढा होता.

उस्मानाबाद जिल्ह्यात सन १९८५-८६ या वर्षात ग्रामपंचायतींची संख्या ५३० होती. त्यांचे सडून उत्पन्न रु. ३९ लाख होते तर खर्च रु. ४९ लाख होता.

जिल्हा महसूल

१८) उस्मानाबाद जिल्ह्यात १९८५-८६ या वर्षात रु. ८.७५ लाख जमीन महसूल प्रत्यक्ष वसूल करण्यांत आला.

गृह निर्माण.

१९) उस्मानाबाद जिल्ह्यात १९८५-८६ या वर्षात भूमीहीन शेत मजुरासाठी १२० झोपड्या बांधण्यात आल्या.

पोलीस आणि गुन्हे.

१००) उस्मानाबाद जिल्ह्यात पोलीस स्टेशनची संख्या १९८५ या वर्षात १४ होती. तर शाऊट पोस्टची संख्या १३ होती. लॉक्सपची संख्या १४ होती. सडून पोलीस दलाची संख्या १९८५ या वर्षात ९७५ अशी होती व त्वावरील खर्च रु. १७० लाख असा होता.

१०१) १९८५ या वर्षात सर्व प्रकारच्या गुन्हेगारांची संख्या ३१९ अशी होती १९८५ या वर्षात घरफोडीचे व चारेची ३९ गुन्हेगार होते. मुंबई पोलीस अधिनियम कायद्याखाली ७४ गुन्हेगार होते. मुंबई दासवंदी अधिनियमाखाली ६०,

(२९)

१८, हल्ला व दुखापत या खाली २९, छोटे पत्र लेखन व फ्लवपूक
५, डाके व दरोडे ५ व इतर ८९ गुन्हेगार होते.

अग्निशामक दल.

१०२) उस्मानाबाद येथे अग्निशामक दलाचे कार्यालय, आहे. त्याच्या
अधिमत्याखाली एक अग्निशामक वाहन आहे.

करमपूक व वसुली.

१०३) कायम चित्रपट गृहांची संख्या १९८५-८६ या वर्षात ९ होती. पिरत्या
चित्रपट गृहांची संख्या १० होती. उस्मानाबाद जिल्ह्यात वसूल झालेला
करमपूक कर १९८५-८६ मध्ये रु. १३.८४ लाख होता.

यात्रा व पर्यटन स्थळे.

१०४) उस्मानाबाद जिल्ह्यात तुळजापूर येथे तुळजा भवानी मष्टेचे प्राचीन
मंदीर असून यात्रेकरुंचे ते एक प्रमुख धार्मिक स्थळ आहे. त्याच प्रमाणे
दुधलगिरी (ता. भूम) येथे जैन मंदीर आहे. तसेच तेर (ता. उस्मानाबाद)
येथे संत गोरोवा काका कुंभार यांचे मंदीर आहे. सोनारी (ता. परंडा)
येथे भैरवनाथांचे मंदीर आहे.

नळदुर्ग व परंडा येथे प्राचीन किल्ले असून नळदुर्ग किल्यातील "पाणी-
महाल" प्रेक्षणीय आहे.

x=x=x=x=x=x=x=x=x=x=x=x=x=x x=x=x=x=x=x=x=x=x=x=x=x=x=x=x

(१)

भाग-२

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

१९८५-८६

अनुक्रमणिका

तक्ता अनुक्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१	२	३
	<u>१. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या.</u>	
१.१	१९८१ च्या जनगणनेनुसार तालुका निहाय क्षेत्रफळ घरे व लोकसंख्या.	१
१.२	१९५१ पासूनचा लोकसंख्येमधील दशवर्षीय फरक.	२
१.३	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे लोकसंख्येच्या गटानुसार गांवांचे तालुका निहाय वर्गीकरण.	४
१.४	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुका निहाय वर्गीकरण.	६
१.५	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे काम करणारे व काम न करणारे यांची तालुका निहाय संख्या.	७
१.६ (अ)	१९७१ च्या जनगणने प्रमाणे जिल्ह्यातील लोकसंख्येचे वयो-गटानुसार व धर्मानुसार वर्गीकरण.	९
१.६ (ब)	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे तालुका निहाय धर्मविषयक लोकसंख्येचे वर्गीकरण.	९
१.७	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे तालुका निहाय अनुसूचित जाती/जमाती व नवबुध्द यांची आकडेवारी.	१०
१.७ (अ)	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती यांची आकडेवारी.	११
१.८	१९७१ च्या जनगणने प्रमाणे भिंती, छपरे यासाठी वापरलेल्या साधन सामुग्री नुसार घरांचे वर्गीकरण.	१२
१.९	१९७१ च्या जनगणने प्रमाणे आकार व मालकीच्या स्थिती नुसार ग्रामीण/नागरी कुटुंबांचे वर्गीकरण	१४

तक्ता अनुक्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१	३	३
१०१०	अपंगते नुसार १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे अपंगांची तालुका निहाय संख्या.	१६
१०११	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे जनगणना घरे व त्यांचा वापर. २. हळामान	१७
२०१	निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य	१८
२०२	निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तपमान.	२०
३	कृषि	
३०१	तालुका निहाय जमिनीचा वापर.	२१
३०२	तालुका निहाय निरनिराळ्या पिकाखालील क्षेत्र.	२३
३०३	मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पन्न व एकूण उत्पादन	२७
३०४	विविध साधनांनी ओलीताखाली असलेले तालुका निहाय क्षेत्र	२८
३०५	निरनिराळ्या पिकाखालील ओलीताचे तालुका निहाय क्षेत्र	२९
३०६	तालुका निहाय सिंचन विहीरी व इतर विहीरी	३३
३०७	विहीरी खेरीज लघु पाटबंधा-यांची कामे	३४
३०८	मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प.	३६
३०९	१९८०-८१ च्या कृषि गणने प्रमाणे वीहत धारण जमिनीची संख्या व त्यांचे क्षेत्रफळ, ओलीताखालील असलेल्या वीहत धारण जमिनी.	४२
३०१०	१९८२ च्या पशु गणने प्रमाणे तालुका निहाय कृषि विषयक आवजारे.	४५
३०११	दुष्काळ, टंचाई, टंचाई सदृश्य परिस्थितीची तालुका निहाय माहिती.	४६
३०१२	टंचाईच्या पूर्वइतिहासा नुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्या बाबतची माहिती	४७
४०	पशुसंवर्धन, वने व मत्स्यव्यवसाय	
४०१	१९८२ च्या पशुगणने प्रमाणे तालुका निहाय पशुधन	४८
४०२	तालुका निहाय पशुवैद्यकीय आकडेवारी	५२
४०३	रोगांच्या प्रकारानुसार पशुच्या मृत्यूंची संख्या	५४

तक्ता अनु क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१	२	३
४०४	मान्यता प्राप्त पशुवध गृहे आणि प्रत्येक पशुवध गृहात कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या.	५५
४०५	जिल्ह्यातील वन क्षेत्र.	५६
४०६	जिल्ह्यातील मुख्य व गौण वन उत्पादने	५७
४०७	जिल्ह्यातील भुजल मत्स्य व्यवसाय <u>५० उद्योग व वीज</u>	५८
५०१	कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या.	५९
५०२	चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योग निहाय वर्गीकरण.	६२
५०३	कामाच्या दिवसाच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण.	६४
५०४	उद्योगांच्या महत्वाच्या बाबींची आकडेवारी.	६५
५०५	रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी.	६६
५०६	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम.	६७
५०७	रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे व त्यावरील खर्च व रोजगार (१९८५-८६).	६८
५०८	निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार.	६९
५०९	जिल्ह्यातील विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या.	७०
५०१०	विजेचा वापर.	७७
५०११	१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार बिगर कृषि आस्थापना, आस्थापना व स्वकार्यरत उद्योगासह.	७१
५०१२	प्रमुख उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या व सर्वसाधारण पणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या.	७२
५०१३	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या	७३
५०१४	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनेतील कामगारांची संख्या.	७४

तक्ता अनुक्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१	२	३
५०१५	बिगर कृषि सहकारी आस्थापना (सर्व उद्योग गट एकर)	७५
५०१६	प्रमुख उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या.	७६
५०१७	उत्पादन व दुसुत्ती सेवा या गटातील संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.	७७
५०१८	घाऊक व किरकोळ व्यापार संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	७८
५०१९	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या	७९
५०२०	सर्व उद्योग गट मिळून एकर संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	८०
<u>६०. सहकार.</u>		
६०१	विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था.	८१
६०२	जिल्ह्यातील विविध प्रकारच्या पतपेढ्या बाबत निवडक माहिती.	८४
६०३	सहकारी बँकांचे कार्य.	८५
६०४	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य	८६
६०५०१	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्था मार्फत दिलेली पिक कर्जे.	९०
६०५०२	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा सहकारी संस्थामार्फत दिलेली पिक कर्जे.	९१
६०५०३	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्था मार्फत दिलेली पिक कर्जे.	९२
६०६	जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य	९३
६०७	जिल्ह्यातील बिगर शेती सहकारी पत संस्थांचे कार्य.	९६
६०८	जिल्ह्यातील उत्पादन आस्थापना व सामाजिक सेवा सहकारी संस्थांची आकडेवारी.	९९

तक्ता अनुक्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१	२	३
६०९	जिल्ह्यातील उत्पादक आस्थापना व सामाजिक सेवा सहकारी संस्था यांनी केलेले कार्य.	१८
६०१०	नियंत्रित बाजारपेठांची तालुकावार माहिती.	१००
६०११	नोंदणी केलेले सावकार व त्यांनी दिलेले कर्जाबाबतची माहिती ७. वैद्यकीय आरोग्य सेवा.	१०३
७०१	सार्वजनिक व अर्धसहाय्यित संस्थामार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची तालुकावार माहिती.	१०४
७०२	नोंदणी केलेल्या जन्म मृत्यूंची संख्या (१९८१ या वर्षाकरिता)	१०५
७०३	जिल्ह्यातील विविध कारणानुसार मृत्यूंची संख्या. (")	१०६
७०४	पटकी प्रगल्भक तसे टोवणी विषयक आकडेवारी (१९८५)	१०७
७०५	जिल्ह्यातील लुटूब नियोजन केलेली संख्या (३१-३-८६)	१०८
	<u>८. शिक्षण.</u>	
८०१	१९८१ च्या प्रमाणे प्रमाणे तालुकावार साक्षरता.	१०९
८०२	शैक्षणिक संस्था व शिक्षकांची संख्या.	११०
८०३	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी स्तरनिहाय संख्या आणि मागास वर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी.	१११
८०४	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्थांची माहिती.	११३
८०५	आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणारी मोफत शिक्षणाची सवलत या बाबतची माहिती.	११४
८०६	प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च.	११५
८०७	जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन (करिष्ठ महाविद्यालये व तांत्रिक शाळा. (आठवी ते बारावी)	११६
८०८	जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण केंद्रे.	११७
८०९	शिक्षका करिता प्रशिक्षण संस्था.	११८
	<u>९. परिवहन व वळणवळण व वाहतूक.</u>	
९०१	जिल्ह्यातील रेल्वे मार्गांची लांबी.	११९

तक्ता अनुक्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१	२	३
१०.२	प्रकार व पृष्ठभाग या नुसार रस्त्यांची लांबी.	१२०
१०.३	जिल्ह्यात वापरात असलेल्या मो टर वाहनांची संख्या(३१-३-८१)	१२१
१०.४	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन मंडळाची (प्रवासी) वाहतूक आकडेवारी.	१२२
१०.५	महत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना (डिसेंबर-१९८५ या वर्षा	१२३
१०.६	जिल्ह्यातील पोस्ट, तारघरे व दूरध्वनी सेवा, रेडिओ व दूर- ध्वनी सेवा, रेडिओ व दूरदर्शन संघ यांची आकडेवारी.	१२६
	<u>१०. स्थानिक संस्था</u>	
१०.१	स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च.	१२७
१०.२	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च.	१२८
१०.३	जिल्हा परिषदांचे बाबवार उत्पन्न व खर्च	१३०
१०.४	नगर पालिकांचे उत्पन्न व खर्च.	१३२
१०.५	नगर परिषद क्षेत्रातील इमारतींची वापरानुसार संख्या व त्या- पैकी निवासेत्तर उपयोग अतणा-या इमारती अगर त्यांच्या भांगामध्ये चालणा-या उद्योग/व्यवसाया संबंधी माहिती.	१३४
११.१	<u>११. वार्षिक योजना.</u>	
११.१	विविध विकास शिर्षाखालील झालेला योजनांतर्गत खर्च	१३७
११.२	योजनाखाली महत्वाची भौतिक साधने.	१३९
	<u>१२. किंमती व निर्देशांक.</u>	
१२.१	निवडक शेती मालाच्या सरासरी घाऊक किंमती	१४३
१२.२	जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणच्या महत्वाच्या वस्तुंच्या सरासरी किरकोळ किंमती.	१४५
१२.३	सोलापूर - केंद्राचे कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	१४८
	<u>१३. न्याय, पोलीस व कारागृहे.</u>	
१३.१	जिल्ह्यातील पोलीस दलांची संपूर्ण संख्या.	१४९

(७)

तक्ता अनुक्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१३.२	गुन्हया संबंधी आक्डेवारी.	१५०
१३.३	तुसगात दाखल केलेले गुन्हेगार.	१५१
१३.४	तुसगात दाखल झालेल्या गुन्हेगारांचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण.	१५२
१३.५	दिवाणी व फौजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कावे. <u>१४. बँका, संयुक्त भांडवली संस्था व विमा पत्रे.</u>	१५४
१४.१	बँका कार्यालये, वर्गीकृत बँकांची संख्या, त्यांच्या ठेवी व कर्जे.	१५५
१४.२	संयुक्त भांडवली संस्था	१५६
१४.३	उतरवलेल्या विमानपत्रांची संख्या व विम्याची रक्कम <u>१५. संकीर्ण</u>	१५७
१५.१	चित्रपट गृहा विषयी आक्डेवारी.	१५८
१५.२	जिल्ह्यातील गोळा केलेली अल्पबवतीची रक्कम	१५९
१५.३	तालुकावार गोळा केलेला जमीन महसूल.	१६०
१५.४	छापखाने आणि छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमान पत्रे व नियत कालिके.	१६१
१५.५	स्वस्त धान्य दुकानांना पुरवलेले तांदुळ, गहू व साखर	१६३
१५.६	मागणी व वसूल केलेले धान्य.	१६४
१५.७	१९८४ मधील लोकसभा निवडणूक व १९८५ मधील विधानसभा निवडणूक या संबंधी आक्डेवारी.	१६५
१५.८	अधिकारी व प्रवासी यांच्यासाठी असलेल्या बंगल्यांची तालुकावार यादी.	१६७
१५.९	रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी.	१६८
१५.१०	निवडक निर्देशांकांचे वल.	१६९

तता क्र० १०१

१९८१ च्या गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तालुका निहाय क्षेत्रफळ, घरे व लोकांसंख्या.

अ.क्र.	तालुका	एकूण क्षेत्रफळ	घरे वा.कि.	गावांची संख्या	शहरांची संख्या	आकडे हजारात	एकूण पुरुष	एकूण स्त्रिया			
१	२	३	४	५	६	७	८	९			
		ग्रामीण (वा.की.मी.)	मध्यम व लोकांसंख्या	वस्ती असलेली	ओसाड	संख्या	वापरातील निवास गृहांची संख्या	कुटुंबांची संख्या			
		नागरी									
	एकूण जिल्हा	७५१२.४	१३७	७०४	८	८	१,८१	१,८२	१०३०	५,२६	५०४
		ग्रामीण ७२७१.०	१२४	७०४	८	-	१,५८	१,६०	९००	४५९	४४१
		नागरी २४१.४	५३९	-	-	८	२२	२३	१,३०	६७	६३
१	उस्मानाबाद	एकूण १२९४.९	१८०	१२३	२	१	४०	४१	२,३४	१२१	१३३
		ग्रामीण १२८३.४	१५२	१२३	२	-	३४	३४	१,९५	१०८	९४
		नागरी ११.५	३३९७	-	-	१	७	७	३९	२०	१९
२	कळंब	एकूण १२२६.६	१४३	११९	२	१	३१	३१	१,७५	८९	८६
		ग्रामीण १२०७.७	१३४	११९	२	-	२८	२९	१,६१	८२	७९
		नागरी १८.९	७२९	-	-	१	३	३	१४	७	७
३	उमरगा	एकूण १४९३.४	१५४	१३३	-	२	४०	४०	२३०	११७	१,१३
		ग्रामीण १४०५.३	१४३	१३३	-	-	३५	३५	२,०१	१,०२	९९
		नागरी ८८.१	३३५	-	-	२	५	५	३०	१५	१४
४	तुळजापूर	एकूण १५६६.४	११०	१२०	१	२	३०	३१	१,७२	८८	८४
		ग्रामीण १५१७.१	९६	१२०	१	-	२६	२६	१,४५	७४	७१
		नागरी ४९.३	६३९	-	-	२	४	५	२७	१४	१३
५	परंडा	एकूण १०५२.६	१११	११५	२	१	२१	२१	१,१६	५९	५७
		ग्रामीण १०२०.०	१०४	११५	२	-	१९	१९	१,०६	५४	५२
		नागरी ३२.६	३३५	-	-	१	२	२	१६	६	५
६	भूम	एकूण ८७८.५	११६	९४	१	१	१८	१८	१,०२	५२	५०
		ग्रामीण ८३७.५	११०	९४	१	-	१६	१६	९२	४७	४५
		नागरी ४१.०	२५१	-	-	१	२	२	१०	५	५

टिप:-१) आकडे पुण्यात केल्याने बेरजा तुळजापूर नाही. २) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खंडांच्या माहितीचा यात समावेश आहे. आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

(३)

तक्ता क्र० १०२

उस्मानाबाद जिल्ह्यात १९५१ पासूनचा लोकींखये मधील दश वार्षिक फरक (लोकींखयेचे आकडे हजाराला)

अ.क्र०	तालुका	वर्षे	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया			दर चौरस किलो मीटर मधील लोकींखया	दशवार्षिक फरकाची टक्केवारी		
			एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी		एकूण	ग्रामीण	नागरी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
१	एकूण जिल्हा	१९८१	१०,३०	९,००	१,३०	५,२६	४,५९	६७	५,०५	४,४१	६३	१३७	+१०.९३	+८.४०	+३२.२४
		१९७१	९,२८	८,३०	९८	४,७६	४,२५	५२	४,५२	४,०५	४७	१२४	+२७.८५	+२६.४१	+४१.३७
		१९६१	७,२६	६,५६	७०	३,७३	३,३६	३६	३,५३	३,२०	३३	९७	+२०.३५	+२४.२१	+६.९२
		१९५१	६,०३	५,२८	७५	३,१०	२,७१	३९	२,९४	२,५७	३६	८०	+९.८५	+४.९९	+५८.३३
१	उस्मानाबाद	१९८१	२,३४	१,९५	३९	१,२१	१,००	२०	१,१३	९४	१९	१८०	+१६.५३	+१२.३२	+४३.२२
		१९७१	२००	१,७३	२७	१,०३	८९	१४	९८	८५	१३	१५०	+२९.५०	+२७.४१	+४४.५८
		१९६१	१,५५	१,३६	१९	७९	६९	१०	७५	६७	९	१२१	+२०.३९	+२४.०६	+७.४२
		१९५१	१,२९	१,१०	१९	६६	५६	१०	६२	५३	९	१००	+उ.ना.	+उ.ना.	+उ.ना.
२	कळंब	१९८१	१,७५	१,६१	१४	८९	८२	७	८६	७९	७	१४३	+९.१३	+७.३७	+३४.९६
		१९७१	१,६१	१,५०	१०	८२	७७	५	७८	७३	५	१३१	+२६.५७	+२५.७५	+४०.००
		१९६१	१,२७	१,२०	७	६५	६१	४	६२	५८	३	१०३	+१९.८१	+१९.४६	+२५.७७
		१९५१	१,०६	१,००	६	५४	५१	३	५२	४९	३	८६	+उ.ना.	+उ.ना.	+उ.ना.
३	उमरगा	१९८१	२,३०	२,०१	३०	१,१७	१,०२	१५	१,१३	९९	१४	१५४	+९.०२	+७.५५	+२०.१७
		१९७१	२,११	१,८६	२५	१,०९	९६	१३	१,०२	९१	११	१४१	+२९.९३	+२८.६९	+४०.१८
		१९६१	१,६२	१,४५	१८	८३	७४	९	७९	७१	८	१०८	+२०.९४	+२८.४३	+१८.३८
		१९५१	१,३४	१,१३	२१	६९	५८	११	६५	५५	१०	८०	+उ.ना.	+उ.ना.	+उ.ना.

(२)

तक्ता क्र० १०२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. १०२ पुढे चालू.....

अ.क्र.	तालुका	वर्ष	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया			दर चौरस किलोमीटर मधील लोकसंख्या	दशवार्षिक फरकाची टक्केवारी		
			एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी				
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
४	तुळगापूर	१९८१	१,७२	१,४५	२७	८८	७४	१४	८४	७१	१३	११०	+१६.६५	+६.०३	+३४.७८
		१९७१	१,५७	१,३७	२०	८१	७१	१०	७६	६७	१०	१००	+२९.८७	+२८.१०	+४३.४६
		१९६१	१,२१	१,०७	१४	६३	५५	७	५८	५२	७	७७	+१६.८७	+१८.२३	+७.२८
		१९५१	१,०३	९१	१३	५४	४७	७	५०	४४	६	६६	+३.ना.	+३.ना.	+३.ना.
५	परंडा	१९८१	१,१६	१,०६	११	५९	५४	६	५७	५२	५	१११	+७.९१	+६.४९	+३०.८२
		१९७१	१,०८	९९	९	५५	५१	५	५३	४९	४	१०३	+२२.२१	+२१.५०	+३०.८६
		१९६१	८८	८२	७	४५	४२	३	४३	४०	३	८३	+२३.४७	+२३.४९	+२२.०४
		१९५१	७२	६६	६	३६	३४	३	३५	३२	३	६७	+३.ना.	+३.ना.	+३.ना.
६	भूम	१९८१	१,०२	९२	१०	५२	४७	५	५०	४५	५	११६	+१२.०२	+१०.२१	+३१.३७
		१९७१	९१	८४	८	४७	४३	४	४५	४१	४	१०४	+२५.४१	+२३.९७	+४३.१२
		१९६१	७३	६७	५	३७	३४	३	३६	३३	३	८२	+२२.१७	+३६.३३	+४६.३७
		१९५१	६०	४९	१०	३०	२५	५	२९	२४	५	६७	+३.ना.	+३.ना.	+३.ना.

(७)

टीप:- १) आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा जुळणार नाहीत

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्र. १०३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे लोकीसंख्या गटानुसार तालुकावार वर्गीकरण (लोकीसंख्या श्रेण्यात)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	वस्ती असलेली गावे							
		२०० पेक्षा कमी		२०० ते ४९९		५०० ते ९९९		१००० ते १९९९	
		संख्या	लोकीसंख्या	संख्या	लोकीसंख्या	संख्या	लोकीसंख्या	संख्या	लोकीसंख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
	सकून जिल्हा	२२	२६	१२०	४३८	२४०	१,७६,२	२१२	२,९४,७
१	उस्मानाबाद	४	६	१०	३६	३८	२८,३	४५	६२,१
२	कळंब	४	६	१४	५३	३३	२३,२	४६	६३,८
३	उमरगा	१	२	२३	८९	४४	३३,२	३५	५०,२
४	तुळजापूर	३	१	२१	७९	४४	३२,८	३६	५०,८
५	परंडा	५	४	२५	८४	४९	३५,०	२७	३७,७
६	भूम	५	७	२७	९८	३२	२३,४	२३	२९,८

तक्ता क्र. १०३ पुढे वाला.....

(६)

तक्ता क्र० १०३ पुढे वाळू.....

अ.क्र०	जिल्हा/ तालुका	२००० ते ४९९९		५००० ते ९९९९		१०,००० आणि त्याहून जास्त		एकूण		ओसाड गांवांची संख्या
		संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	
१	२	११	१२	१७	१४	१५	१६	१७	१८	१९
	एकूण जिल्हा	९८	२,९३,९	१०	५३६	२	२४,२	७०४	८,९९,४	८
१	उस्मानाबाद	२१	५७,२	४	१७८	१	१३,९	१२३	१,९४,५	२
२	ळंब	३१	६२,०	१	६,५	-	-	११९	१,६१,४	२
३	उमरगा	२६	८६,०	४	२२,१	-	-	१३३	२,००,६	-
४	तुळजापूर	१५	४६,७	१	७,२	-	-	१२०	१,४५,५	१
५	परंठा	९	२४,२	-	-	-	-	११५	१,०५,७	२
६	भूम	६	१७,९	-	-	१	१०,३	९४	९१,९	१

टीप:- आकडे पूर्णांकात केल्यामुळे बेरजा जळणार नाहीत.

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ वेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

(६)

तक्ता क्र. १-४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे लोकांख्या गटानुसार शहरांचे तालुकेवार वर्गीकरण. (लोकांख्या हजारात)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	लोकांख्ये प्रमाणे शहरांची संख्या										एकूण शहरे			
		५००० पेक्षा कमी	५००० ते ९९९९	१०,००० ते १९,९९९	२०,००० ते ४९,९९९	५०,००० ते ९९,९९९	१००,००० व त्याहून अधिक	संख्या	लोकांख्या						
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
एकूण जिल्हा		-	-	१	१०	६	८२	१	३९	-	-	-	-	८	१,३१
१	उस्मानाबाद	-	-	-	-	-	-	१	३९	-	-	-	-	१	३९
२	कळंब	-	-	-	-	१	१४	-	-	-	-	-	-	१	१४
३	उमरगा	-	-	-	-	२	३०	-	-	-	-	-	-	२	३०
४	तुळजापूर	-	-	१	अ १०	१	१७	-	-	-	-	-	-	२	२७
५	परंडा	-	-	-	-	१	११	-	-	-	-	-	-	१	११
६	भूम	-	-	-	-	१	१०	-	-	-	-	-	-	१	१०

टीप:- १) आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत. २) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यांत समावेश आहे. ३) अ)= तुळजापूर तालुक्यात दाखविलेल्या एका शहराची लोकांख्या ९,६६५ आहे म्हणून ते शहर पाच हजार ते ९,९९९ मध्ये दाखवले आहे.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्र० १०५

उस्मानाबाद जिल्हयातील १९८१ च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व न करणारे यांची लोकसंख्या (आकडे शेकड्यांत)

अ.क्र०	काम करणा-यांचा वर्ग	ग्रामीण नागरी सकून	जिल्हयाची						
			सकून	उस्मानाबाद	कळंब	उमरगा	तुळजापूर	परंडा	भूम
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	शेतकरी	ग्रामीण	१,७०,५	३३,६	३६,२	३२,५	२४,३	२२,९	२१,०
		नागरी	५१	६	४	१७	९	६	८
		सकून	१,७५,५	३४,२	३६,६	३४,२	२५,२	२३,५	२१,८
२	शेतमजूर	ग्रामीण	१,५४,७	३६,४	२४,६	३८,२	२९,८	१४,८	१०,८
		नागरी	१०,९	२०	७	३८	२३	१०	११
		सकून	१,६५,५	३८,४	२५,३	४२,४	३२,१	१५,८	११,९
३	घरगुती उद्योग वस्तु निर्माण प्रक्रिया सेवा व दुसऱ्हा इत्यादी	ग्रामीण	६२	१०	१४	१६	८	७	७
		नागरी	८	१	१	२	१	१	१
		सकून	७०	११	१५	१७	९	८	९
४	इतर काम करणारे	ग्रामीण	४४,३	१०,८	६५	९५	६३	५६	५६
		नागरी	२१,५	७३	२७	३७	४५	१७	१५
		सकून	६५,८	१८,१	९२	१३,२	१०,८	७३	७२
५	सकून मुख्य काम करणारे	ग्रामीण	३,७५,७	८१,७	६८,७	८१,८	६१,२	४४,०	३८,२
		नागरी	३८,२	१०,१	३९	९४	७९	३४	३६
		सकून	४,१३,९	९१,८	७२,६	९१,२	६९,१	४७,४	४१,८

तक्ता क्र० १०५ पुढे वालू.....

(६)

तक्ता क्र. १०५ पुढे घालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
६	सीमांतिक काम करणारे	ग्रामीण	५१,५	६८	१२,८	२२	५७	८५	८५
		नागरी	१९	२	४	४	३	४	३
		एकूण	५३,३	७०	१३,२	२५	६०	८८	८८
७	एकूण काम न करणारे	ग्रामीण	४,७२,४	१,०६०	७२,२	१,०२,६	७८,५	५३,१	४५,३
		नागरी	९०,१	२८,८	२५	१९,८	१८,५	७२	६४
		एकूण	५,६२,५	१,३४,८	८९,४	१,२२,३	९७,०	६०,२	५१,८
८	एकूण लोकसंख्या (५+६+७)	ग्रामीण	८,२९,५	१,२४,५	१,६१,४	२,००,५	१,४५,५	१,०५,६	९२,०
		नागरी	१,३०,२	३९,१	१३,८	२९,५	२६,६	१०,९	१०,३
		एकूण	१०,२९,७	२,३३,६	१,७५,२	२,३०,०	१,७२,१	१,१६,५	१,०२,३

१२

टीप:- अ = यात पशुसंवर्धन, जंगलकाम, मस्त्यमारी, शिकार, फळे, फळबाग आणि ततःसंबंधी क्षेत्र तसेच खाण/काम करणा-यांचा समावेश आहे. त्याच प्रमाणे बांधकाम व्यापार व वाणिज्य, परिवहन, साठवण व दळणवळण, घरगुती उद्योगा खेरीज वस्तु निर्माण, प्रक्रिया सेवा व दुरुस्ती व इतर यांचा समावेश आहे.

१) आकडे पूर्णाकात केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यांत समावेश आहे.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्र० १०६

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील १९७१ च्या जनगणनेनुसार अ) वयोगटानुसार व १९८१ च्या जनगणनेनुसार ब) धर्मानुसार वर्गीकरण (आकडे शेकड्यांत)

अ) वयोगटानुसार लोकांख्या (आकडे शेकड्यांत) १९७१ च्या जनगणने प्रमाणे जुना उस्मानाबाद जिल्हा

बाब	सर्व वयोगट	०-१४	१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३९	४०-४९	५०-५९	६० व त्या वय	वय
									परील	अनिर्दिष्ट
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
एकूण	१८,९६,७	८,२६,३	१,४७,४	१,४९,२	१,४३,४	२,३२,८	१,६८,८	१,१०,२	१,२०,७	६
ग्रामीण	१६,५९,७	७,२६,३	१,२१,७	१,२६,५	१,२५,१	२,०४,३	१,४९,२	९९,२	१,०८,०	५
नागरी	२,३७,०	१,००,१	२३,०	२२,७	१८,३	२८,५	१९,६	११,०	१२,७	१

ब) धर्मानुसार लोकांख्या (आकडे शेकड्यांत) १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे नविन उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी

बाब	सर्व धर्म	बौद्ध	ख्रिश्चन	हिंदू	जैन	मुस्लीम	शीख	इतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९
एकूण	१०,१०,८	३४,०	७	८,७५,३	५,४	९५,२	१	१
ग्रामीण	८,८०,६	२७,३	५	७,८३,७	३,६	६५,४	अ	१
नागरी	१,३०,२	६,७	२	९१,६	१,९	२९,८	अ	अ

टीप:- १) आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा जुळणार नाही.

२) अ= आकडे दिलेल्या परिमाणाच्या निम्न्यापेक्षा कमी आहेत.

३) नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे वयोगटानुसार लोकांख्या स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही.

• कीरता पूर्वीच्या (जुन्या) उस्मानाबाद जिल्ह्याची १९७१ च्या जनगणनेनुसार माहिती दिली आहे.

४) लोतापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ छेड्यांच्या माहितीचा (अ), (ब) च्या तक्त्यातील माहितीत समावेश नाही.

आधार:- १९७१ जनगणना प्रकाशन व १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्र. १०७

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील १९८१ च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती करिता सुधारीत आकडेवारी. (आकडे हजारात)

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका/सकून	ग्रामीण नागरी	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती		
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया
१	सकून जिल्हा	सकून	१,४५	७४	७१	१९	१०	१०
		ग्रामीण	१,३२	६७	६५	१८	९	९
		नागरी	१३	७	६	३	१	१
१	उस्मानाबाद	सकून	३०	१५	१५	७	४	३
		ग्रामीण	२७	१४	१३	६	३	३
		नागरी	३	३	२	१	१	०
२	कलंब	सकून	२६	१३	१३	४	२	२
		ग्रामीण	२५	१२	१२	३	२	२
		नागरी	१	१	१	१	०	०
३	उमरगा	सकून	३६	१८	१८	५	२	२
		ग्रामीण	३१	१६	१५	४	२	२
		नागरी	५	३	३	१	०	०
४	तुळजापूर	सकून	२७	१३	१३	१	१	१
		ग्रामीण	२४	१२	१२	१	१	१
		नागरी	३	१	१	०	०	०
५	परंदा	सकून	१५	७	७	१	१	१
		ग्रामीण	१४	७	७	१	१	१
		नागरी	१	०	०	०	०	०
६	भूम	सकून	१२	६	६	१	१	१
		ग्रामीण	१२	६	६	१	१	१
		नागरी	१	०	०	०	०	०

टीप:- १) अ=आकडे दिलेल्या प्रमाणकाच्या अध्यापिका कमी आहेत. २) आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा जुळणार नाही.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन. ३) सोलापूर जिल्ह्यातून वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ वेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

तक्ता क्र० १०७ (अ)

उस्मानाबाद जिल्ह्याची तालुका निहाय १९७१ च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (आकडे हजारात)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	सकूण ग्रामीण नागरी	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती			नव बौध्द			सकूण		
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	पुरुष	स्त्रिया	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
	सकूण जिल्हा	सकूण	१४०	७१	६८	१	१	१	३३	१७	१६	१७५	८९	८५
		ग्रामीण	१३१	६७	६५	१	१	१	२९	१५	१४	१६२	८३	७९
		नागरी	९	४	४	(अ)	(अ)	(अ)	४	२	२	१३	७	६
१	उस्मानाबाद	सकूण	२९	१५	१४	(अ)	(अ)	(अ)	६	३	३	३६	१८	१७
		ग्रामीण	२७	१४	१३	(अ)	(अ)	(अ)	४	२	२	३२	१६	१६
		नागरी	२	१	१	(अ)	(अ)	(अ)	२	१	१	४	२	१
२	ललित	सकूण	२०	१५	१४	१	(अ)	(अ)	७	४	४	३७	१९	१८
		ग्रामीण	२९	१५	१४	१	(अ)	(अ)	६	३	३	३६	१८	१८
		नागरी	१	(अ)	-	-	-	-	१	(अ)	(अ)	१	१	१
३	डूमरगा	सकूण	३०	१५	१४	(अ)	(अ)	(अ)	९	५	४	३८	२०	१९
		ग्रामीण	२६	१४	१३	-	-	-	९	४	४	३५	१८	१७
		नागरी	३	२	२	(अ)	(अ)	(अ)	(अ)	(अ)	(अ)	३	२	२
४	तुळजापूर	सकूण	२५	१३	१२	(अ)	(अ)	(अ)	५	२	२	३०	१५	१५
		ग्रामीण	२४	१२	१२	(अ)	(अ)	(अ)	४	२	२	२८	१४	१४
		नागरी	२	१	१	-	-	-	१	(अ)	(अ)	२	१	१
५	परंडा	सकूण	१४	७	७	(अ)	(अ)	(अ)	४	२	२	१८	९	९
		ग्रामीण	१३	७	७	(अ)	(अ)	(अ)	३	२	२	१७	९	९
		नागरी	(अ)	(अ)	(अ)	-	-	-	१	(अ)	(अ)	१	१	१
६	भूम	सकूण	१२	६	६	(अ)	(अ)	(अ)	४	२	२	१६	८	७
		ग्रामीण	१२	६	६	(अ)	(अ)	(अ)	३	२	२	१५	८	७
		नागरी	१	(अ)	(अ)	-	-	-	१	(अ)	(अ)	१	१	१

(४४)

टीप:-१) (अ) आकडे १०० पेक्षा कमी. २) आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बरेजा जळणार नाहीत. ३) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वगळण्यात आलेल्या आठ तालुकांच्या माहितीचा यात समावेश नाही. आधार:- १९७१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्र० १०८

भिंती/छप्परे यासाठी वापरलेल्या साधन सामुग्रीनुसार उस्मानाबाद जिल्हयक
तील घरांचे वर्गीकरण (१९७१ च्या जनगणनेनुसार)

अ.क्र.	बाब	एकूण ग्रामीण नागरी	संख्या
१	२	३	४
	एकूण जनगणना घरे	एकूण ग्रामीण नागरी	३,८३,२६० ३,३३,६६० ४९,६००
अ)	<u>भिंतीची सामुग्री</u>	एकूण	२४,३००
	१) गवत, पाने, वेळू व बांबू	ग्रामीण नागरी	२१,८६० २,४४०
	२) माती	एकूण ग्रामीण नागरी	२०,२३५ १८,२५५ १,२८०
	३) कच्च्या विटा	एकूण ग्रामीण नागरी	८,०१५ ७,९०५ ५१०
	४) लाकूड	एकूण ग्रामीण नागरी	२,१८५ १,६७५ ५१०
	५) पक्क्या विटा	एकूण ग्रामीण नागरी	१८,८२० ७,३७५ ११,४४५
	६) गॅल्व्हेनाईज्ड लोखंडी किंवा इतर धातुचे पत्रे	एकूण ग्रामीण नागरी	१,४६० ६०५ ८५५
	७) दगड	एकूण ग्रामीण नागरी	३,०७,५३५ २,७५,३०५ ३२,२३०
	८) सिमेंट कॉन्क्रीट	एकूण ग्रामीण नागरी	५३० २४५ २८५

तक्ता क्र० १०८ पुढे चालू

तक्ता क्र० १०८ पुढे चालू.....

१	२	३	४
१) वर उल्लेखिलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली इतर सामुग्री.	एकूण	१८०	
	ग्रामीण	१३५	
	नागरी	४५	
ब) छपरासाठी वापरलेली सामुग्री.			
१) गवत, पाने, वेळू, माती, कच्च्या विटा किंवा बांबू	एकूण	१,३७,३८५	
	ग्रामीण	१,३०,२६५	
	नागरी	७,१२०	
२) कौल, तक्ती दगड, कंकर	एकूण	४,५१५	
	ग्रामीण	३,५२५	
	नागरी	९९०	
३) पन्हाळी लोखंडी पत्रे जस्ताचे किंवा धातूचे पत्रे	एकूण	२,२५,०३५	
	ग्रामीण	१,८८,७५५	
	नागरी	३६,२८०	
४) अस्बेस्तास सिमेंटचे पत्रे	एकूण	७४०	
	ग्रामीण	१९०	
	नागरी	५५०	
५) विटाव चूना	एकूण	७,३१०	
	ग्रामीण	६,८०५	
	नागरी	५०५	
६) दगड	एकूण	२,५७५	
	ग्रामीण	२,३१५	
	नागरी	२६०	
७) प्रचलित सिमेंट कॉन्क्रीट	एकूण	५,२३०	
	ग्रामीण	१,५८५	
	नागरी	३,६४५	
८) ८) इतर, वर उल्लेखिलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली सामुग्री.	एकूण	४७०	
	ग्रामीण	२२०	
	नागरी	२५०	

टीप:- १) घरांची संख्येमध्ये निवासी व निवासेत्तर घरेअशी एकूण अहवालामुळे दुट्टाच्या संख्येपेक्षा जास्त आहे. २) नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही म्हणून पूर्वीच्या (जून्या-उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती दिली आहे. ३) सोलापूर-जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश नाही.

आधार:- १९७१ जनगणना प्रकाशन (भाग चार) घर बांधणी अहवाल.

(१४)

तक्ता क्र० १०९

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण/नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण (१९७१ च्या जनगणनेनुसार)

अ.क्र०	बाब	परिमाण०	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५	६
१)	एकूण कुटुंबे	संख्या	२,७५,०२०	४०,२८५	३,१५,३०५
२)	घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली	"	२,५०,७५५	२२,३३५	२,७३,०९०
	ब). भाड्याच्या घरात राहणारी	"	२४,२६५	१७,९५०	४२,२१५
२)	एक व्यक्ती कुटुंबे				
	१) एकूण कुटुंबे	"	१०,४४०	२,४९०	१२,९३०
२)	घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती	"			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	"	७,२०५	६२०	७,८२५
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	"	३,२३५	१,८७०	५,१०५
३)	दोन व्यक्तींची कुटुंबे				
	१) एकूण कुटुंबे	"	१८,७८५	४,१७०	२२,९५५
२)	घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती	"			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	"	१५,६०५	१,१२०	१६,७२५
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	"	३,१८०	३,०५०	६,२३०
४)	तीन व्यक्तींची कुटुंबे				
	१) एकूण कुटुंबे	"	२७,२२०	४,३५५	३१,५७५
२)	घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती	"			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	"	२३,६७५	१,६४०	२५,३१५
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	"	३,५४५	२,७१५	६,२६०
५)	चार व्यक्तींची कुटुंबे				
	१) एकूण कुटुंबे	"	३८,४२०	५,३३०	४३,७५०
२)	घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती	"			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	"	३४,३७५	२,६७०	३७,०४५
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	"	४,०४५	२,६६०	६,७०५

तक्ता क्र० १०९ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. १०९ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६
६) पांच व्यक्तींची कुटुंबे					
१) सव्ण कुटुंबे " ४४,४३५ ५,४५५ ४९,८९०					
२) घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती					
अ) स्वतःची घरे असलेली " ४०,६५५ ३,०६० ४३,७१५					
ब) भाड्याच्या घरांत राहणारी " ३,७८० २,३९५ ६,१७५					
७) सहा किंवा अधिक व्यक्तींची कुटुंबे					
१) सव्ण कुटुंबे " १,३५,६८० १८,४८५ १,५४,१६५					
२) घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती					
अ) स्वतःची घरे असलेली " १,२९,२१० १३,२२५ १,४२,४३५					
ब) भाड्याच्या घरांत राहणारी " ६,४७० ५,२६० ११,७३०					
८) निर्देशित न केलेल्या व्यक्तींची कुटुंबे					
१) सव्ण कुटुंबे " ४० - ४०					
२) घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती					
अ) स्वतःची घरे असलेली " ३० - ३०					
ब) भाड्याच्या घरांत राहणारी " १० - १०					

टीप:- १) नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही. (माहिती उस्मानाबाद व लातूर जिल्ह्याची मिळून-आ आहे. २) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यांत समावेश नाही.

आधार:- १९७१ जनगणना प्रकाशन (भाग-दोन) घर बांधणी अहवाल.

तक्ता क्र. १०१०

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील अपंगतेनुसार अपंगांची संख्या (१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे)

अनु. क्रमांक	तालुका	पूर्णतः अंध	पूर्णतः पांगळे	पूर्णतः मूक	एकूण
	एकूण जिल्हा	१,०६५	६७१	३६१	२,०९७
१	उस्मानाबाद	२४३	१५०	६४	४५७
२	कळंब	१६१	९१	५१	३०३
३	उमरगा	२०५	१७५	७१	४५१
४	तुळजापूर	१७३	११३	७०	३५६
५	परंदा	१३४	६६	४४	२४४
६	भूम	१४९	७६	६१	२८६

टीप:- सांतापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ वेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश नाही.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन मालिका बारा भाग सात.

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील जनगणना घरे आणि त्यांचा वापर • (१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे)

जनगणना घरे वापर

सूचना	सूचना	जनगणनेच्या	राहणे	दुकान	बँकशाळा	हॉटेल/उपहार	व्यवसाय कारखाने	स्टॉक	करमणूक	पूजास्थाने	इतर
ग्रामीण	जनगणना	सुरवातीला	आणि	(कुटीरोद्योग)	घरे	याची	बँकशाळा	रेट	पंचायत	(देवळे, चर्ची)	
नागरी	घरे	रिजामी	राहणे	सह आणि	आणखी	सोडून	घरे	कार्यशाळा	मिठा- घरे	मशिदी	
		असलेली घरे		राहणे	पर्यटन	दुकाने	आणि	अपरे	इची सांस्कृतिक	गुरुद्वार	
				घरे इ.			कार्यालये	इत्यादी	दुकाने	केंद्रे इ.	वगैरे)
									आणि	पूजास्थाने	
									उपहार	सोडून	
									गृहे		

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
सूचना	४,६४,२४५	२३,८४५	३,५५,३१५	३,७४०	७,५४५	६८५	१३,३३५	३,६३०	६,७३५	१,८७०	१,०७५	५,११५	४२,४६५
ग्रामीण	३,९४,६६०	१९,३००	३,०४,००५	३,३१०	६,६८०	५२५	८,३५०	१,८९५	४,६७५	१,१७५	१,९४०	४,६४५	३९,१६०
नागरी	६९,५८५	४,५४५	५१,३१०	४३०	८६५	१६०	५,९८५	४३५	२,०६०	६९५	१३५	४७०	३,३०५

टीप:- १) नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही म्हणून पुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती दिलेली आहे.

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ वेड्यांच्या माहितीचा या समावेश नाही.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्र. २१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील निवडक केंद्रातील पर्जन्य, दिवसांची संख्या, सडूण पर्जन्य १९८५ या वर्षाकरिता (मिमी मीटरमध्ये)

अ.क्र.	महिना	केंद्र - उस्मानाबाद			केंद्र - कळंब			केंद्र - उमरगा		
		सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
१	२	३३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१	जानेवारी	५	३	४४.६	६	-	-	३	-	-
२	फेब्रुवारी	४	-	-	५	-	-	५	-	-
३	मार्च	७	१	२२.४	६	-	-	६	-	-
४	एप्रिल	१७	१	९.०	१६	-	-	१६	२	२९.४
५	मे	२१	-	-	३३	-	-	३०	१	२०.०
६	जून	१४८	१२	१०२.४	१४७	१०	२१८.४	१४६	१६	१४५.२
७	जुलै	१६१	१३	१६१.८	१२२	१२	९३.३	१३१	१३	१४६.४
८	ऑगस्ट	१४९	५	२३.०	११६	५	९.४	१४१	५	५९.५
९	सप्टेंबर	२११	१२	२१७.६	१९०	८	८८.९	१७१	७	५३.९
१०	ऑक्टोबर	५४	५	५६.४	३२	५	१०९.३	२५	७	९८.०
११	नोव्हेंबर	२४	-	-	२८	-	-	२०	-	-
१२	डिसेंबर	८	-	-	६	-	-	४	१	२.०
	सडूण	८०९	५२	६३७.२	७०७	४०	५१९.३	६९८	५२	५५४.४

(२३)

तक्ता क्र. २१ पुढे चालू.....

तक्ता क्र० २०१ पुढे घालू.....

		केंद्र - तुळजापूर			केंद्र - पराडा			केंद्र - धूम		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१	जानेवारी	६	-	-	४	-	-	निरंक	-	-
२	फेब्रुवारी	४	-	-	४	-	-	निरंक	-	-
३	मार्च	४	-	-	३	-	-	निरंक	१	४
४	एप्रिल	१८	-	-	८	-	-	निरंक	१	८०३
५	मे	३६	-	-	३८	-	-	निरंक	-	-
६	जून	१४३	१४	१६३.२	१२५	१०	५२.४	४६	८	९०.२
७	जुलै	१४४	११	८०.०	८९	११	७८.४	१६९	१०	९५.८
८	ऑगस्ट	१३७	८	४५.०	७२	५	१९.०	२२५	३	७.४
९	सप्टेंबर	१९३	१०	१४३.०	१७८	१६	२३९.४	२९७	७	३६.८
१०	ऑक्टोबर	४६	६	६२.०	४८	६	७४.८	६६	४	५६.८
११	नोव्हेंबर	२५	-	-	४	-	-	निरंक	-	-
१२	डिसेंबर	७	-	-	७	-	-	निरंक	-	-
	एकूण	७६३	४९	४९२.२	५८०	४८	४६४.०	८०३	३४	२९९.३

(२३)

आधार:- उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व तहसीलदार.

(२०)

तक्ता क्र. ३०२
उस्मानाबाद जिल्ह्यातील निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तपमान
१९८५ या वर्षा करीता. (आकडे सेल्सीयस मध्ये)

अ.क्र. महिना		केंद्र :- उस्मानाबाद.	
१	२	कमाल	किमान
१	२	३	४
१)	जानेवारी	२९.३	१६.४
२)	फेब्रुवारी	३२.५	१६.६
३)	मार्च	३६.९	२१.३
४)	एप्रिल	३७.५	२३.३
५)	मे	३८.९	२४.७
६)	जून	३२.६	२२.१
७)	जुलै	२९.०	२०.८
८)	ऑगस्ट	२९.४	२०.५
९)	सप्टेंबर	३०.४	२०.८
१०)	ऑक्टोबर	२९.४	१७.९
११)	नोव्हेंबर	२९.७	१५.२
१२)	डिसेंबर	२९.४	१५.०
१३)	वर्षे	३८.९	१५.०

१३) स्रोत :- विभागीय हवामान शास्त्र कार्यालय, मुंबई.

तक्ता क्र. ३०१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील जमिनीचा वापर सन १९७९-८० व १९८०-८१ या वर्षां करिता (क्षेत्र:- शंभर हेक्टर मध्ये)

जिल्हा तालुका	वर्षे	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	जंगल व्याप्त क्षेत्र	शेतिल उपलब्ध नसलेले क्षेत्र बिगर शेती	पडीत आणि वापराखालील लागवडी जमिन	एकूण (५-६)	पडीत जमिनी व्यतिरिक्त लागवड न जमिन	लागवडीलायक कायम गुरे पण वापरात वरण आणि नसलेली इतर चरण्याची जमिन	कसलेल्या जमिनी मध्ये समाविष्ट न झालेली झाडे झुडपे व फळबाग या खालील जमीन	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
एकूण/ जिल्हा	१९७९-८०	७,३५,२	१०	१३,३	७,९	२१,२	३५,२	१७,८	१	५३,२
	१९८०-८१	७,३५,३	१०	१३,३	७,९	२१,२	३५,२	१७,६	६	५३,४
उस्मानाबाद	१९७९-८०	१,१९,४	-	२०	३	२३	५	३०	अ	३५
	१९८०-८१	१,१९,४	-	२०	३	२३	५	३०	अ	३५
कळंब	१९७९-८०	१,२२,७	५	१८	४	२२	४२	५९	१	१०,२
	१९८०-८१	१,२२,७	५	१८	४	२२	४२	५७	२	१०,०
उमरगा	१९७९-८०	१,४६,५	-	१०	१८	२९	७३	२१	-	९४
	१९८०-८१	१,४६,५	-	१०	१८	२९	७३	२१	-	९४
तुळजापूर	१९७९-८०	१,५२,४	-	३५	७	४२	१३,२	३२	अ	१६,५
	१९८०-८१	१,५२,४	-	३५	७	४२	१३,२	३२	अ	१६,८
परंडा	१९७९-८०	१,०५,५	-	२२	अ	२२	११	१४	-	२५
	१९८०-८१	१,०५,५	-	२२	अ	२२	११	१४	-	२५
भूम	१९७९-८०	८८,७	५	२८	४७	७४	८९	२२	अ	११,१
	१९८०-८१	८८,७	५	२८	४७	७४	८९	२२	अ	११,१

(२१)

तक्ता क्र. ३०१ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३०१ घुटे वालू

जिल्हा/तालुका	वर्षे	पडीत जमिन			निष्क फसलेले		एकापेक्षा अधिक लागवडी खा-		लागवडी लायक
		वालू पड	इतर पड	एकूण	क्षेत्र	वेळा लागवड केलेले क्षेत्र	लील एकूण क्षेत्र	क्षेत्र (८-१०-१४-१५)	
१	२	१३	१४	१५	१६	१७	१८		
एकूण जिल्हा	१९७९-८०	६४,०	३५,१	९९,०	५,६१,०	१,०८,०	६,६९,१	६,९५,३	
	१९८०-८१	६३,९	३८,२	१,०२,१	५,५७,६	८१,७	६,३९,३	६,९५,६	
उस्मानाबाद	१९७९-८०	-	९५	९५	१,०४,२	१७,९	१,२२,१	१,१४,१	
	१९८०-८१	३	९५	९८	१,०३,२	५७	१,०९,६	१,१४,१	
कान्ठ	१९७९-८०	८	११	१८	१,०८,१	१६,९	१,२५,०	१,१४,२	
	१९८०-८१	२८	३१	५९	१,०४,२	१०,१	१,१४,२	१,१४,३	
उमरगा	१९७९-८०	२९,९	३५	६४,४	१,०७,९	२३,५	१,३१,४	१,४१,६	
	१९८०-८१	२२,८	३५	५८,३	१,०८,०	३७,१	१,४५,१	१,४१,६	
तुळजापूर	१९७९-८०	२२,९	१३,६	४३,४	८८,३	३८,७	१,२७,०	१,४४,९	
	१९८०-८१	२८,१	१३,२	४१,३	९०,१	६८	१,२६,९	१,४४,९	
परंडा	१९७९-८०	३०	३१	६१	९४,६	१५	९६,१	१,०१,९	
	१९८०-८१	४०	४६	८६	९२,२	२०	९४,२	१,०१,९	
भूम	१९७९-८०	७४	४३	११,७	५७,९	९५	६७,५	७८,६	
	१९८०-८१	६०	४३	१०,३	५९,४	१८,९	७८,३	७८,६	

(२३)

- टीप:- १) अ= आकडे दिलेल्या परिमाणाच्या अध्यापेक्षा कमी आहेत.
 २) आकडे शहरामध्ये (००) असल्याने बेरजा जुळणार नाहीत.
 ३) सन १९७९-८० ची आकडेवारी अंतीम आहे.
 ४) सन १९८०-८१ ची आकडेवारी पूर्ण सुधारीत आहे.
 ५) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश नाही.

आधार:- १) कृषि तंत्रज्ञानालय, पुणे.

तक्ला क्र. ३०२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तालुकावार निरनिराळ्या पिकाखालील क्षेत्र १९७९-८० व १९८०-८१ या वर्षांकरिता (क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

पिकाचे नाव	वर्ष	खरीप	रब्बी	सव्ण	बाजरी	मूला	वरी	इतर धान्य	सव्ण धान्य
सव्ण जिल्हा	१९७९-८०	२०,५२९	३२,८१४	१,०५,२६२	२,०२,४२७	४,२१७	३,०६,६५९	७,८२१	७,८२३
	१९८०-८१	१२,३५२	३२,०९१	१,०२,२४२	२,१६,५४२	३,१९,४८५	६,२५२	५,२९४	१,९२२
उस्मानाबाद	१९७९-८०	३४६७	८१४५	२३८८५	४५५१२	६२३२७	३३०	१०५०	४१५
	१९८०-८१	३५६७	४१४५	२३१२७	३५५१२	५८७०२	३३०	१०५०	४१५
कोल्हापूर	१९७९-८०	१६५०	३०,८३४	३९१०४	५३१०६	५०१६५	८१५	४५४	९०
	१९८०-८१	१३१३	४००९	३२४७०	३०८८६	६२२५६	९६६	५५३	११०
उमरगा	१९७९-८०	१०५५	६५२५	२६६३०	२८१०२	५४७३२	३५१०	७५	११४९
	१९८०-८१	१६२६	३२७२	३००००	४७८१८	५७८१८	२७८७	१६४	१८९६
तुळजापूर	१९७९-८०	४४१३	४४४६	१०५८०	२२१०३	३२६८३	२२१०	२६५७	७३३
	१९८०-८१	५५३०	३२१५	१२७३६	१५३५३	२८०८९	२३३५	२४२०	१४
मरडफ	१९७९-८०	३२०	५६०४	५२	५१२००	५१२५९	३१०	१४०	१४१३
	१९८०-८१	३५०	४५१५	७०	५२६१३	५२६८३	३१०	७६०	१३०
भूम	१९७९-८०	१६३५	६७४०	३२८४	२४४६५	२८४५४	३२४	३५५	५००
	१९८०-८१	१४४८	६२३५	४४६९	३४५६०	३२२२९	३५५	२७४	४०६

तक्ला क्र. ३०२ पुढे वाळू.....

तक्ता क्र. ३.२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३.२ पुढे चालू.....

जिल्हा/तालुका	वर्ष	हरभरा	तूर	उडिद	मूग	ज्वार	तांदूळ	सव्ण	अन्नधान्ये	सकाळ्याचे पदार्थ	भाजीपाल	खाद्य पिके	खोद्य	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
एकूण जिल्हा	१९७९-८०	३६,८५२	५५,६३९	-	१६७९१	३८,०१०	१,४५३,२९२	६२३१	१०,७०५	३,२७१	-	५,४८,८१०	-	५,४८,८१०
	१९८०-८१	३२,२८४	५३,५१९	२२२९५	१६४२६	८३८१	१३२९०५	५१५८८७	१०३५५	५९०४५	३०६५	६४२०	-	८५३८२५४
उस्मानाबाद	१९७९-८०	९१७६	८६१७	-	२२५०	२३४६	२२३८९	१०४८९२	१६९५	२७१७९८	३७६	२२५०	-	१०७७६१
	१९८०-८१	९०४०	८६१७	२१०७	२२४२	२३९	२२२७५	९३०६०	१५१५	२७१७९८	२४०	२२५०	-	९५६१३
कळंब	१९७९-८०	५९९३	९०५६	-	२८३२	५२८५	२३१६६	१०५३५१	१४७२	७६९०	३१२	२२२२	-	१११८२५
	१९८०-८१	५२१५	८३८१	४००७	२५८०	९८१	२११७८०	९४७१६	१९८०	८४२०६	२९२	२२२२	-	१०११७३
उमरगा	१९७९-८०	८७९३	१०८२२	-	३६१९	१११५७	३४९९१	१०३९५६	१२४२	२०२१४१	८३३	२२१९	-	१०८१७२
	१९८०-८१	७२०५	११२२२	८८६२	३६७९	१०२४	३१९९२	१२१४८१	१५५०	१७८४२	१८६	२२१९	-	१२५७७२
तुळजापूर	१९७९-८०	४३४२	१,४८३	-	४५५५	१,०६०९	३२९८९	८४१७५	४७४३	१,०४०	११२९	४५५	-	१,०८७०८
	१९८०-८१	३०१०	१२५९७	५४१०	५२००	७१७	२६९३४	६८६७५	३४२५५	१,०४०	४५५	४५५	-	७३७७१
परंडा	१९७९-८०	४४१५	८३६५	-	९००	३५५५	१७२३५	७६३०१	५६०	८११५८	२१७	२००	-	८४८३६
	१९८०-८१	३५९४	७२७०	१३०	१०३०	३४३८	१५४६२	७४४४०	६४०	८११५८	२८२	२००	-	८७७४६
भूम	१९७९-८०	४१३३	५२९६	-	२६३५	४४४५८	१६५२२	५३९३८	५०९	२२२८७८	४०४	२२२२	-	५५७२९
	१९८०-८१	४२२०	५४३२	१७७९	१६९५	१९६६	१५०९४	६२५८३	३१७	११५८	३०५	२८६	-	६४४४४

तक्ता क्र. ३.२ पुढे चालू.....

(५६)

तक्ता क्र. ३.२ पुढे चालू.....

जिल्हा/तालुका	वर्ष	कापूस	इतर तंतु पिके	रकून तंतु पिके	भुईमुग	जवस	करडई	इतर गळीताची धान्ये	रकून गळीताची धान्ये
१	२	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२
रकून जिल्हा	१९७९-८०	८४	१०,४४४	१०५२८	१८,१५९	१२,९८३	३०,४७४	३०,२२०	२१,८३६
	१९८०-८१	४५	५८५३	५८९८	१४८९९	११८६७	२२३५५	३०६२९	४९७५०
उस्मानाबाद	१९७९-८०	४५	४०२	४४७	२०५२	३६६२	५१२५	२९८५	१३८२४
	१९८०-८१	४५	४००	४४५	१९७३	३६६२	२३०	७६३५	१३५००
दळब	१९७९-८०	२३	१०११	१०३४	१७८९	२८५१	३५१७	३९९०	१२१४७
	१९८०-८१	-	८००	८००	२१०७	२९६०	३०६२	४०९८	१२२२७
उमरगा	१९७९-८०	-	-	-	६०९०	२४५८	३३२०	१११२२	२३०६०
	१९८०-८१	-	३०४५	३०४५	३०७३	११३७	१६१०	११३२५	१७१४५
तुळजापूर	१९७९-८०	६	७१८१	७१८७	२८०२	२८५२	४४८८	४९४८	१५०९०
	१९८०-८१	-	१२०	१२०	४६२२	५७	१२२	३०५९	७८६०
परंडा	१९७९-८०	-	११००	११००	२६९५	७६०	१०२००	३१००	१६७५५
	१९८०-८१	-	१०८०	१०८०	२५९१	८३०	१०११०	२०७५	१५६०६
भूम	१९७९-८०	१०	७५०	७६०	२७३१	४००	३७५४	४०७५	१०९६०
	१९८०-८१	-	४०८	४०८	५३३	३२२१	७२२१	२४३७	१३४१२

(५२)

तक्ता क्र. ३.२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३.२ पुढे वाळू.....

जिल्हा	वर्ष	तंबाळु	इतर	स्कूण	वा-याची	दिरवळी	संकीर्ण	स्कूण	लागवडी	स्कापेक्षा	लागवडी
तालुका		औषधी व	औषधी व	पिके	पिके	अखाद्य	अखाद्य	खाली	स्कूण	अधिक वेळा	खालील
		मादक पदार्थ	मादक पदार्थ			पिके	पिके	क्षेत्र	लागवडी	खाली निष्कल	क्षेत्र
		असलेले क्षेत्र									
१. सकूण जिल्हा	१९७९-८०	२३२	२३२	३४	३४	३६	३६	१,२०,२६४	६,६९,०७४	१,०८,१३१	५,६०,९४३
	१९८०-८१	९२	९२	३	३	१५३३१	२	१०१०७६	६३९३३०	८१७१२	५५७६१८
उस्मानाबाद	१९८९-८०	४२	४२	३	३	१०	१०	१४३२५	१३२०८६	१७९०१	१०४१८५
	१९८०-८१	४२	४२	३	३	१०	१०	१३९९९	१०९६१२	५७२६	१०३८८६
कर्जत	१९७९-८०	१९	१९	१	१	१	१	१३२००	१२५०२५	१६९४७	१०८०७८
	१९८०-८१	१९	१९	१	१	१	१	१३०४६	११४२५०	१००८२	१०४१५८
उमरगा	१९७९-८०	२	२	४	४	१५०	१५०	२३२१६	१३१३८८	२३४९७	१०४८९१
	१९८०-८१	२	२	४	४	१५२	१५२	२०३४४	१४६११६	३८१३७	१०४९७९
तुळजापूर	१९७९-८०	३८	३८	१	१	१७६८१	१	३९८९७	१२६९८४	३८७३३	८८२५१
	१९८०-८१	३८	३८	१	१	१५१५४	२	२३१३६	९६९०७	६८२६	९००८१
परंडा	१९७९-८०	३६	३६	३	३	३	३	१७८९१	९६१२७	१५०६	९४६२१
	१९८०-८१	२९	२९	३	३	३	३	१६७१५	९४१७५	२०२५	९२१५०
भूम	१९७९-८०	२	२	१	१	१२	१२	११७३५	६७४६४	९५४७	५७९१७
	१९८०-८१	२	२	१	१	१५	१५	१३८३६	७८२८०	१८९१६	५९३६४

(२६)

टीप:- १) सन १९७९-८० ची आकडेवारी अंतीम आहे; २) सन १९८०-८१ ची आकडेवारी पूर्ण सुधारित आहे.

३) तोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश नाही

आधार:- १) कृषि संवालय, महाराष्ट्र शासन पुणे-१; २) जिल्हा व शेत व पीक अहवाल १९८०-८१.

(२७)

तक्ता क्र ३३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पन्न व एकूण उत्पादन
१९८५-८६ या वर्षी करिता. (अंतिम अंदाजित आकडेवारी)

अ.क्र.	पिके	दर हेक्ट-उत्पादन	अ. क्र.	पिके	दर हेक्टरी उत्पन्न	एकूण उत्पादन
		री उत्पन्न(शंभर- (किलोमध्ये) टनामध्ये)			उत्पन्न शंभर (किलोमध्ये) टनामध्ये)	
१	२	३	४	५	६	७
१	तांदूळ	४२३	५८	१७	जवस	१६२ २३
२	गहू	५०२	१०,८	१८	तीळ	२०९ १४
३	ज्वारी	४२३	१,२६,०	१९	भुईमुगाच्या शेगा(फोडी)	४८८ ८१
४	बाजरी	२१८	१७	२०	मोहरी	२५० १
५	बाली	७६९	३०	२१	सरंडी	३३३ २
६	मका	६२१	३५	२२	नारळ	— —
७	रागी	उ. ना.	उ. ना.	२३	जस उत्पन्न	५०२५ ४०७
८	इतर सिरियल	४६६	८८	२४	गळामध्ये कापूस	उ. ना. उ. ना.
९	एकूण सिरियल	४३५	१५९६	२५	ताग	१५४ २
१०	चना	२८८	१२,५	२६	अंबाडी	१८८ २८८
११	तूर	२४८	१३,०	२७	तेंबाखू	७५० ३
१२	उडीद	३१७	८६	२८	एकूण औषधी व आम्ली पदार्थ	७५० ३
१३	मूग	२१९	३५	२९	सुट	८५० ३४
१४	मसूर	३३३	२	३०	मिरची	३५० १४
१५	इतर डाळी	२६२	१७	३१	हळकुंड	१४६५ २७१
१६	एकूण डाळी	२७१	३९,५	३२	बटाटा	३५२४ १४८

टीप:- १) अ= कापूस "००" बेलस मध्ये प्रत्येकी १७० किलो ग्रॅम

२) ब= अंबाडी "००" बेलस प्रत्येकी १८० कि. ग्रॅ.

आधार:- संचालक, कृषि खाते, महाराष्ट्र शासन पुणे-१

तक्ता क्र. ३०४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील विविध साधनांनी ओलीताखाली असलेले तालुकावार क्षेत्र सन १९७९-८० व १९८०-८१ करीता (क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

जिल्हा/तालुका	वर्ष	ओलीता खालील क्षेत्र		ओलीताखालील निष्पळ क्षेत्र	ओलीताखालील एकूण क्षेत्र
		पृष्ठभागीय	विहीरी.		
१	२	३	४	५	६
एकूण जिल्हा	१९७९-८०	१८,३७४	६३,२२६	८१,६००	१,०७,४९१
	१९८०-८१	२१,३१५	४५,५९७	६६,९१२	७३,४७०
उस्मानाबाद	१९७९-८०	६५०९	१०५४७	११०५६	२२६५९
	१९८०-८१	४६३१	१३९१३	१८५४४	१८५४४
कळंब	१९७९-८०	९८०	११७०५	१२६८५	१४१५६
	१९८०-८१	१५८५	६८४१	८४२६	८४२६
उमरगा	१९७९-८०	-	११९८७	११९८७	१५८०९
	१९८०-८१	-	५५८९	५५८९	८२३९
तुळजापूर	१९७९-८०	२४६३	७७६३	१०२२६	१९३०४
	१९८०-८१	७९३३	१०८१७	१८७५०	१८७५०
परंडा	१९७९-८०	६४०७	९०९४	१५५०१	१९०७८
	१९८०-८१	६२३०	१६९०	७९२०	११८१८
भूम	१९७९-८०	२०१५	१२१३०	१४१४५	१६४८५
	१९८०-८१	९४७	६७४७	७६९४	७६९४

(२२)

टीप:- १) सन १९८०-८१ ची आकडेवारी पूर्ण सुधारीत आहे. २) सन १९७९-८० ची आकडेवारी अंतीम आहे.
३) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश नाही.

आधार:- कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन पुणे-१ २) जिल्हा ऋतु व पीक अहवाल १९८०-८१

तक्ता क्र० ३०५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील तालुकावार बागायत क्षेत्र सन १९७९-८० व १९८०-८१ करिता (क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

जिल्हा/तालुका	वर्षे	तांदुळ	गहू	खरीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	सकून ज्वारी	बाजरी	मका	इतर तृणधान्ये	सकून तृणधान्ये
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
सकून जिल्हा	१९७९-८०	३,५८३	२१,५८९	४,०७४	५१,१६७	५५,२४१	-	-	३४९७	८३,९१०
	१९८०-८१	४८०९	२७८८	५९०३	२४२९२	३०१९५	१००१	११२५	७८८	४७७०६
उस्मानाबाद	१९७९-८०	९८८	२४५५	३१५५	१२६४५	१५८००	-	-	-	१९२४३
	१९८०-८१	९८८	२२३०	२८२५	२७५४	१२५७९	-	-	-	१५७९७
ळंब	१९७९-८०	१३२४	४६५८	-	५०४३	५०४३	-	-	२७७	११३०२
	१९८०-८१	११९०	७९३	२०९	२५७१	२७८०	-	-	१६	४७७९
उमरगा	१९७९-८०	९५०	५९३८	६३५	५०५०	५६८५	-	-	४०	१२६१३
	१९८०-८१	९१०	२०२६	७५०	५६०	१३१०	-	५०	-	४२९६
तुळजापूर	१९७९-८०	९६	१६८७	-	५६६५	५६६५	-	-	२६५७	१०१०५
	१९८०-८१	१५३२	१८३९	२०३५	१८१७	३८५२	१००१	६००	१४	८८३८
परंडा	१९७९-८०	१२०	२३७५	७५	१३६४०	१३७१५	-	-	३१०	१६५२०
	१९८०-८१	१२६	१९००	८४	५२५०	५३३४	-	३२३	५४९	८२३२
भूम	१९७९-८०	१०५	४४७६	२०९	९१२४	९३३३	-	-	२१३	१४१२७
	१९८०-८१	६३	१०००	-	४३४०	४३४०	-	१५२	२०९	५७६४

(२९)

तक्ता क्र० ३०५ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३-७ पुढे चालू.....

जिल्हा/तालुका	वर्ष	डरगाहा	दूर	मूग	इतर कडधान्ये	एकूण कडधान्ये	ऊत	मिरची	हळद	एकूण मसाल्याची पीके	एकूण पीके	वटाटा	एकूण भाजीपाला	भाजीपाला खाऊ पिके	एकूण बाब पिके
१	२	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५
एकूण जिल्हा	१९७९-८०	५००४	-	-	५७	५०६१	६२२१	३३८२	-	४१४९	६९२	-	२०४१	-	१०२०७७
	१९८०-८१	१८१६	३९२१	-	-	५७३७	१०२५७	२६९५	८८	४०८१	२५८	७	९५२	-	६८२९१
उस्मानाबाद	१९७९-८०	४४१	-	-	-	४४१	१६२५	५५६	-	७५०	९२	-	२१६	-	२२४३७
	१९८०-८१	३१२	-	-	-	३१२	१५१५	५४७	३७	७४१	६६	४	९२	-	१८५३०
कळंब	१९७९-८०	४३	-	-	५७	१००	१४७२	५४३	-	६७८	८	-	२८६	-	१३८४६
	१९८०-८१	६४५	-	-	-	१४५	१८०	५५२	३३	७१८	१९	२	१७८	-	१८१९
उमरगा	१९७९-८०	२२०	-	-	-	२२०	१२४२	७३१	-	८४१	२७६	-	४८१	-	१५६७३
	१९८०-८१	-	-	-	-	-	१५५०	८६१	६	१७८५	३४	-	४२०	-	८०८५
तुळजापूर	१९७९-८०	३१२९	-	-	-	३१२९	७४३	८६०	-	१०४०	२९६	-	७४४	-	१६०५७
	१९८०-८१	१००	३९२०	-	-	४०२०	४२५५	-	-	-	१२७	१	१०७	-	१७३४७
परंडा	१९७९-८०	५२३	-	-	-	५२३	५६०	५२९	-	५५८	३	-	२१४	-	१८३७८
	१९८०-८१	५४७	-	-	-	५४७	६४०	५२०	३	५३८	-	-	१००	-	१००५७
भूम	१९७९-८०	६४८	-	-	-	६४८	५०९	१६३	-	२८२	१७	-	४८	-	१५६८३
	१९८०-८१	७१२	१	-	-	७१३	३१७	२१५	९	२९९	१२	-	४८	-	७१५३

(३०)

तक्ता क्र. ३-५ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३०५ पुढे चालू.....

जिल्हा/तालुका	वर्ष	कापूस	इतर तंतु पिके	सकूण तंतु पिके	भुईसूग	जवस	करडई	इतर गळीताची धान्ये	सकूण गळीताची धान्ये
१	२	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३
सकूण जिल्हा	१९७९-८०	३१	३९	७०	२८२९	-	-	-	३१४४
	१९८०-८१	७	-	७	२९४२	-	३७४	९७१	४२८७
उस्मानाबाद	१९७९-८०	१५	-	१५	१९८	-	-	-	१९८
	१९८०-८१	७	-	७	-	-	-	-	-
कळंब	१९७९-८०	-	-	-	३१०	-	-	-	३१०
	१९८०-८१	-	-	-	४५७	-	१५०	-	६०७
उमरगा	१९७९-८०	-	-	-	१०	-	-	-	१०
	१९८०-८१	-	-	-	-	-	-	-	-
तुळजापूर	१९७९-८०	६	३९	४५	११५०	-	-	-	११५०
	१९८०-८१	-	-	-	४०७	-	५४	९४१	१४०२
परंडा	१९७९-८०	-	-	-	७००	-	-	-	७००
	१९८०-८१	-	-	-	१५९१	-	१७०	-	१७६१
भूम	१९७९-८०	१०	-	१०	५३१	-	-	-	७७६
	१९८०-८१	-	-	-	४८७	-	-	३०	५१७

(३१)

तक्ता क्र. ३०५ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३०५ पुढे चालू.....

जिल्हा/तालुका	वर्ष	तंबाखु	इतर औषधी व मादक पदार्थ	एकूण औषधी व मादक पदार्थ	चा-याची पिके	हिरवळी पिके	संकीर्ण अखाद्य पिके	एकूण अखाद्य पिके	अलिताखालील एकूण क्षेत्र
१	२	३५	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१
एकूण जिल्हा	१९७९-८०	-	-	-	-	-	-	५४१७	१,०७,४९१
	१९८०-८१	२	९	११	१७४	-	-	५४७९	७३४७०
उस्मानाबाद	१९७९-८०	-	-	-	-	-	-	२२२	२२६५९
	१९८०-८१	-	-	-	७	-	-	१४	१८५४४
दळब	१९७९-८०	-	-	-	-	-	-	३१०	१४१५६
	१९८०-८१	-	-	-	-	-	-	६०७	८४२६
उमरगा	१९७९-८०	-	-	-	-	-	-	१३६	१५८०९
	१९८०-८१	२	-	२	१५२	-	-	१५४	८२३९
तुळजापूर	१९७९-८०	-	-	-	-	-	-	३२४७	१९३०४
	१९८०-८१	-	-	-	-	-	-	१४०२	१८७४९
परंडा	१९७९-८०	-	-	-	-	-	-	७००	१९०७८
	१९८०-८१	-	-	-	-	-	-	१७६१	११८१८
भूम	१९७९-८०	-	-	-	-	-	-	८०२	१६४८५
	१९८०-८१	-	९	९	१५	-	-	५४१	७६९४

टीप:- १) सन १९७९-८० ची आकडेवारी अंतीम आहे. २) सन १९८०-८१ ची आकडेवारी पूर्ण सुधारीत आहे.
३) सोलापूर जिल्हयातून उस्मानाबाद जिल्हयात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश नाही.

आधार:- कृषि संवाचनालयालय, महाराष्ट्र शासन पूर्ण-१ २) जिल्हा स्तु व पीक अहवाल १९८०-८१

तक्ता क्र. ३०६

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तालुकावार तिंधन विहीरी व इतर विहीरी सन १९८०-८१ करिता.

जिल्हा/तालुका	विहीरींची सूळ संख्या	वापरात असलेल्या विहीरींची संख्या	वापरात नसलेल्या विहीरींची संख्या	इतर विहीरींची संख्या	वापरात असलेल्या विहीरीवर बसवलेले विजेचे पंपसेटची संख्या	डिझेल पंपसेटची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
सूळ जिल्हा	३४८९२	२८६८२	३०२३	३१८७	१७०५	६५७८
उस्मानाबाद	४६१८	३९८४	२०८	४२६	३७५	७७५
कळंब	७६५१	५९७३	८२८	८५०	३१२४	८६८
उमरगा	६२७२	५१४१	३२९	८०२	३०६०	३१२०
तुळजापूर	५८४५	५०९२	२२३	५३०	१५०९	९००
परंडा	४८२५	३६००	९१०	३१५	२७५	४८०
भूम	५६८१	४८९२	५२५	२६४	१३६२	४३५

(३३)

टीप:- १) सन १९८०-८१ ची आकडेवारी पूर्ण सुधारीत आहे.

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा या समावेश नाही.

आधार:- १) कृषि संवातनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे-१

२) जिल्हा वार्षिक स्तु व पीक अहवाल १९८०-८१.

तक्ता क्र. ३७

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील विहीरी खेरीज लघुपाट बंधारे यांची कामे १९८५-८६ करिता.

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	उपयोगात नसलेली कामे				उपयोगात असलेली कामे			
		जिल्हापरिषद	राज्य	खाजगी व सहकारी	स्कूण	जिल्हापरिषद	राज्य	खाजगी व सहकारी	स्कूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
	स्कूण जिल्हा	-	-	२४	२४	३४	३६	१	७१
२)	उस्मानाबाद	-	-	६	६	५	६	-	११
३)	कळंब	-	-	३	३	४	४	-	८
४)	उमरगा	-	-	१	१	५	७	-	१२
५)	तुळजापूर	-	-	८	८	१४	१०	१	२५
६)	परंडा	-	-	४	४	२	७	-	९
६)	भूम	-	-	२	२	४	२	-	६

(३४)

तक्ता क्र. ३७ पुढे वालू.....

तक्ता क्र० ३०७ पुढे वाळू.....

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	ओलिता खालील निष्कळ क्षेत्र				वापरातील कामाचे लाभक्षेत्र (हेक्टर)			
		जिल्हा परिषद	राज्य	खाजगी व सहकारी	एकूण	जिल्हापरिषद	राज्य	खाजगी व सहकारी	एकूण
१	२	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
	एकूण जिल्हा	४६	९६९	१९	१०३४	२५८१	१११८८	९१	१३८६०
१)	उस्मानाबाद	-	२३९	-	२३९	४३६	२४१२	-	२८४८
२)	कळंब	१९	१२४	-	१४३	३१८	१६४९	-	१९६७
३)	उमरगा	-	१०	-	१०	३१७	१७८४	-	२१८१
४)	तुळजापूर	-	४०	१९	५९	९१४	२७४३	९१	३७४८
५)	परंडा	२०	३२९	-	३४९	१९७	१७७२	-	१९६९
६)	भूम	७	२२७	-	२३४	३१९	८२८	-	११४७

(३५)

- टीप:- १) जिल्हा परिषदेच्या माहितीमध्ये पाझर तलावाचा समावेश नाही.
 २) राज्यक्षेत्राच्या माहितीमध्ये स्ल. आय. स्ल. व बंधारे याचा समावेश आहे.
 ३) खाजगी व सहकारी क्षेत्रातील २४ संस्था बंद आहेत.

- आधार:- १) कार्यकारी अभियंता, लघु सिंचन, जिल्हापरिषद, उस्मानाबाद.
 २) कार्यकारी अभियंता, पाट बंधारे विभाग, उस्मानाबाद.
 ३) जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ३०८

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प ३० जून १९८६ रोजीची स्थिती.

अ.क्र.	बाब	मोठे प्रकल्प			मध्यम प्रकल्प		
१	२	३	४	५	६	७	८
१	प्रकल्पाचे नांव	निम्न तेरणा प्रकल्प	मांजरा प्रकल्प	तुरोरी प्रकल्प	सई प्रकल्प	रायगव्हाण प्रकल्प	बेनेतुरा प्रकल्प
२)	प्रकल्पाचे स्थान	माकणी ता. उमरगा	धनेगांव जि. आष्टा	सईभर जि. बीड	ता. उमरगा	ता. उस्मानाबाद	ता. कळंब ता. उमरगा
३	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष	-	१९८४	१९८५	काम चालू आहे.	काम चालू आहे.	काम चालू आहे.
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचेसंभाव्य वर्ष	१९८८	-	-	१९८८	१९८८	१९९६
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च	६०४३ (सुधारीत)	३१६१	२५३.५७	४५१.००	५४८.३७	३२८.०५
४	धरण						
	अ) मंजूर झालेली उंची (मिटरमध्ये)	२६	२५.२७	१७.५०	११.७५	१३.२३	१३.४८
	ब) पूर्ण झालेली उंची (मिटरमध्ये)	१६	२५.२७	१७.५०	११.७५	१३.२३	-
					(कंदा भरणी झालेली नाही.)	(कंदा भरणी झालेली नाही.)	(काम सुरु नाही.)
५	कालवा						
	अ) एकूण लांबी (कि. मी.)	२००.५०	१६८.००	२१.००	२९.००	३०.००	४४.००
	ब) पूर्ण (केलेली) लांबी (कि. मी.) (काम चालू आहे)	१६८.००	१६८.००	२१.००	१४.००	७.००	-
६	कमाल क्षमता (दश लक्ष घन मीटर)	१२३.९८	२५१.९३	७.६६	८.९४	१२.७०	१२.८

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८
७) ३१-३-८६ रोजीवा प्रत्यक्ष साठी (दश लक्ष घन मीटर)	(कांही नाही)	७०.५३	१-१२	कंदर भरणी झालेली नाही	कंदर भरणी झालेली नाही	काम सुरु नाही	
८) एकूण लाभक्षेत्र (हेक्टरमध्ये)	उस्मानाबाद ३५९३	एकूण: २३६९० बीड: ५१६३	१०७४	१९१०	२५१९	३२३२	
	लातूर: १६३६१	उस्मानाबाद: ८१५ लातूर: १७७१२		(सुधारीत)	(सुधारीत)		
९) लाभक्षेत्रा खालील लागवडीलायक क्षेत्र (हेक्टरमध्ये)	उस्मानाबाद ३३४२	एकूण: १८२२३ बीड: ३१८६	९६७	१८९३	२२५७	२९०८	
	लातूर: १५२१४	उस्मानाबाद ६२७ लातूर: १४४१०		(सुधारीत)	(सुधारीत)		
१०) प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलीता खाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	उस्मानाबाद २८०७	एकूण: १८२२३ बीड: ३१८६	८८४	१४२०	१७००	२६२८	
	लातूर: १२७८०	उस्मानाबाद ६२७ लातूर: १४४१०		(सुधारीत)	(सुधारीत)		
११) सध्या (८५-८६ करिता) ओलिताखाली आसलेले क्षेत्र (हेक्टर)	उस्मानाबाद ९०	बीड: २४१					
अ) बारुमाही		लातूर: १०४					
ब) हंगामी		बीड: १६४५					
		उस्मानाबाद ६२५	७०				
		लातूर: ३७५४					

(३५)

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६
१) प्रकल्पाचे नांव	तेरण प्रकल्प	खेडाळा प्रकल्प	करनूर प्रकल्प	हरनी प्रकल्प	चांदणी प्रकल्प
२) प्रकल्पाचे स्थान	गांव:- तेर ता. तस्मानावाड	गांव: रामतीर्थ ता. तुळजापूर	गांव: नळदुर्ग ता. तुळजापूर	गांव: काटगांव ता. तुळजापूर	गांव:- पिंपळवाडी तालुका:- परंज.
३) काम पूर्ण होण्याचे वर्ष	१९७०	१९७३	१९७०	१९६०	१९५६
ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	-	-	-	-	-
क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लाख रु.)	८०.३०	७३.६९	१००.८३	६६.४१७	७१.६०
४) धरण					
अ) मंजूर झालेली उंची (मीटरमध्ये)	१५.००,	२०.२४	२३.००	१७.००	१७.००
ब) पूर्ण झालेली उंची (मीटरमध्ये)	१५.००	२०.२४	२३.००	१७.००	१७.००
५) कालवा					
अ) एकूण लांबी (कि. मी.)	३८.००	५.६०	२३.००	४२.००	२६.००
ब) पूर्ण (केलेली लांबी (कि. मी.)	३८.००	५.६०	२३.००	४२.००	२६.००
६) कमाल क्षमता (दशलक्ष घन मीटर)	२२.०२	६.२६	३५.००	१२.६०	२०.७०
७) ३१-३-८६ रोजीचा प्रत्यक्ष (दशलक्ष घन मीटर)	८.८३	२.०८	५.५७	२.००	८.६८

(३२)

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

	५	६	७	८	९
१	२	१०	११	१२	१३
६. सकुण लाभक्षेत्र (हेक्टर)	३३५०	१४४६	७२४८	३६५७	३२३८
९. लाभक्षेत्रा खालील लागवडी लायक क्षेत्र (हेक्टर)	२४२८	१३८४	५४६३	३३७३	२८९१
१०. प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखालील येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	२१७७	१३८०	३५४६	१६६०	२०२०
			(तुळजापूर पिण्याचे- पाणी योजनेमुळे - कमी झाले)		
११. ८५-८६ ओलिताखालील येणारे क्षेत्र (हेक्टर)					
अ) बारमाही	-	-	-	-	-
ब) हंगामी	६६०	४८५	४६०	६	९६६

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

क्र.	तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....	१० १५	११ १५	१२ १६	१३ १७	१४ १८
१)	प्रकल्पाचे नांव	खासापूर प्रकल्प	वाटेपळ प्रकल्प	रामगंगा प्रकल्प	बानगंगा प्रकल्प	जकेकूर प्रकल्प
२)	प्रकल्पाचे स्थान	गांव:- खासापूर ता. परंडा	गांव:- ताकमोड ता. भूम	गांव:- भुलूप ता. भूम	गांव:- भूम जवळ ता. भूम	गांव:- जकेकूर ता. उमरगा
३)अ)	काम पूर्ण होण्याचे वर्ष	१९५५	१९७९	१९७७	१९७५	१९७७
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष.	-	-	-	-	-
क)	प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लाख रुपयात)	५६.१५	९७.४०	७३.२०	५१.०६	१७५.९५
४) धरण						
अ)	मंजूर झालेली उंची (मीटरमध्ये)	१७.००	१७.६०	२०.०१	१९.२०	१४.८०
ब)	पूर्ण झालेली उंची (मीटरमध्ये)	१७.००	१७.६०	२०.०१	१९.२०	१४.८०
५) कालवा						
अ)	एकूण लांबी (कि. मी.)	३३.००	१६.६०	२.४६	३.०५	२२.५१
ब)	पूर्ण (केलेली) लांबी (कि. मी.)	३३.००	१६.६०	२.४६	३.०५	२२.५१
६)	कमाल क्षमता (दशलक्ष घन मीटर)	१९.८१	१०.७२	६.१७	५.९४	१०.१८
७)	३१-३-८६ रोजीचा प्रत्यक्ष साठा (दशलक्ष घन मीटर)	९.४१	६.९७	३.३२	२.४२	(पाण्याची पातळी जोत्याच्या खाली होती.)

(०४)

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

लकता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

१	३	१० १५	११ १५	१३ १६	१३ १७	१४ १८
८. सवूण लाभक्षेत्र (हेक्टरमध्ये)	३६९४	१८११	१०९६	८७१	२११०	
९. लाभक्षेत्रा खालील लागवडीसाठी लायक क्षेत्र (हेक्टर)	३५७३	१७१०	९०७	८६४	१९८३	
१०. प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखालील येणारे क्षेत्र (हेक्टर्स)	२१४६	११४५	८१३	६४८	१५७४	
११. सध्या (८५-८६) ओलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर्स)						
अ) बारमाही	-	-	-	-	-	-
ब) हंगामी	१३३०	२८५	५५०	५३०	२२	

टीप:- १) रुईभर प्रकल्पाच्या कालव्याची लांबी ५ कि. मी. ने कमी झाल्यामुळे व उस्मानाबाद शहराला पाणी पुरवठा योजनेमुळे बाब ८, ९, १० मधील माहिती सुधारीत झालेली आहे.

२) रायगव्हाण प्रकल्पामधून सुरुड ता. लातूर ला पाणी पुरवठा योजनेमुळे बाब ८, ९, १० मधील माहिती सुधारीत झालेली आहे.

आधार:- १) कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग (पूर्व) उस्मानाबाद.

२) कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग (पश्चिम) उस्मानाबाद.

तक्ता क्र० ३०९

१९८०-८१ च्या कृषी गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील वडित धारण जमीनीची संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलीवाखाली असलेल्या वडित धारण जमिनी आणि ओलीवाखाली निष्कल क्षेत्र व वडितीच्या प्रकारानुसार आणि क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वडित धारण जमिनीची संख्या (क्षेत्रफळ: हेक्टरमध्ये)

अ.क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी		वैयक्तिक धारण		संयुक्त धारण		संख्याचे धारण		सकून धारण	
	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ
१	३	३	४	५	६	७	८	९	१०	
१	०.५-हेक्टर पेक्षा कमी	४६९२	१४१०	१३३१	१५७	८	२	६०-३१	१५६९	
२	०.५-१.०	१०१४९	८१२७	५७७	३८८	१२	७	१०७१८	८५२२	
३	१.०-२.०	२६२५४	४३४९८	१०७६	१५८५	१३	१७	२७३४३	४५१००	
४	२.०-३.०	१८१३५	४८९३९	७८१	१८९९	११	२४	१८९२७	५०८६२	
५	३.०-४.०	१५९९३	५५०२५	७९५	२७४१	३	१०	१६७९१	५७७७६	
६	४.०-५.०	१२४९३	५५१७५	७२६	३१७४	७	३२	१३२२६	५८३८१	
७	५.०-६.०	९५७५	५१६९१	५५१	३०६७	९	४९	१०१३५	५४८०३	
८	६.०-७.५	१०६२२	६९४७८	६८७	४५५५	१२	८०	११३२१	७४११३	
९	७.५-१०.०	१०४०९	८९३३२	७४२	६३९९	८	६७	१११५९	९५७७८	
१०	१०.०-२०.०	११७०५	१५२३९८	१२९४	१७४८०	३२	४१८	१३०३१	१७०२९६	
११	२०.०-३०.०	१०६५	२५४२४	२०५	५०४६	१७	४१३	१२८७	३०४८३	
१२	३०.०-४०.०	११७	३९९६	४६	१५३५	४	१३९	१६७	५६७०	
१३	४०.०-५०.०	४२	१८७४	२५	१११६	२	९१	६९	३०८१	
१४	५० व त्या पेक्षा जास्त	३९	३४१४	१३	९३९	५	५४८	५६	३८९१	
	सकून सर्व श्रेणी	१३१३९०	६०८३६१	८८२४	५००६७	१४३	१८९७	१४०२६१	६६०३२५	

तक्ता क्र० ३०९ पुढे चालू

(८४)

तक्ता क्र. ३०९ पुढे चालू.....

अ.क्र. क्षेत्रफल श्रेणी		पूर्णपणे ओलीताखाली		पूर्णपणे जिरायत		अंशतः ओलीताखाली		
		तेढ्या	क्षेत्रफल	तेढ्या	क्षेत्रफल	तेढ्या	एकूण क्षेत्रफल	ओलीताखालील क्षेत्र
१	२	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
१	०.५ हेक्टर पेक्षा कमी	११९	३०	५४९८	११९१	४१४	१४२	८७
२	०.५-१.०	२७८	१७१	९३२१	६८२५	१११९	१२९	४५६
३	१.० - २.०	२८०	४३९	२४३२५	३७४१६	२७३८	४०३९	१५६२
४	२.० - ३.०	९७	१५५	१६३८४	४१८४२	२४४६	४८१०	११९७
५	३.० - ४.०	७६	१८९	१४१००	४६११८	२६१५	६९८२	२२३९
६	४.० - ५.०	२२	७६	११०१७	४४४१४	२१८७	८९३५	२५९१
७	५.० - ६.०	१८	८९	७४२७	३७६६३	२६९०	१२१५४	२९९४
८	६.० - ७.५	९	३६	८४७४	५१६४२	२८३८	१५०५५	२५१८
९	७.५ - १०.०	११	९०	८०२१	६१३३१	३१२७	३३३७०	३१८३
१०	१०.० - २०.०	-	-	९१२६	९७०४७	३९०५	४९६६५	४९०६
११	२०.० - ३०.०	-	-	८६१	१३३६३	४२६	९४८३	६७३
१२	३०.० - ४०.०	-	-	९७	१७८५	७०	२०१५	१८६
१३	४०.० - ५०.०	-	-	५३	१३३३	१६	५३७	३४
१४	५० व त्यापेक्षा जास्त	-	-	४४	१०९३	१३	५८३	६५
एकूण सर्व श्रेणी		९१०	१२७५	११४७४८	४४२८६२	२४६०३	१३८६९९	२२६९०

(६६)

तक्ता क्र. ३०९ पुढे चालू.....

• तक्ता क्र. ३०९ पुढे चालू.....

अ.क्र.	क्षेत्रफल क्षेत्री	संपूर्ण मालकीचे		पूर्णपणे भाडेपट्टीने		अंशतः मालकीचे व		अंशतः भाडेपट्टीने	
		संख्या	क्षेत्र	संख्या	क्षेत्र	संख्या	मालकीचे क्षेत्र	भाडेपट्टीचे क्षेत्र	एकूण क्षेत्र
१	०.५ हेक्टर पेक्षा कमी	१८	१९	२०	२१	२३	२३	२४	२५
२	०.५ - १.०	१०६०३	८४३४	३३	३४	८३	२८	३६	६४
३	१.० - २.०	२७१०५	४४७२४	४८	८२	१९०	१६७	१२७	२९४
४	२.० - ३.०	१८७२७	५०३५०	५३	१३९	१५७	३१०	१६३	३७३
५	३.० - ४.०	१६५९३	५७१०५	२१	७१	१७७	३२६	२७४	६००
६	४.० - ५.०	१३००५	५७५३६	३२	९१	१९९	५०३	३५१	८५४
७	५.० - ६.०	९२८७	५४००४	९	४९	१३९	४००	३५०	७५०
८	६.० - ७.५	११११६	७२७७०	३०	२०२	१७५	६१९	५२३	११४१
९	७.५ - १०.०	१०९००	९३७०२	१६	१४१	२४३	१०१९	९१६	१९३५
१०	१०.० - २०.०	१२५३८	१६३१३७	३०	३५४	४६३	३६५३	३१५३	६८०६
११	२०.० - ३०.०	११७४	३७७०९	३	६०	११०	१५५८	११५६	२७१४
१२	३०.० - ४०.०	१५०	५०९३	-	-	१७	२९७	२८०	५७७
१३	४०.० - ५०.०	६४	२८५०	-	-	५	९२	१३९	२३१
१४	५० व त्या पेक्षा जास्त	५४	३८२०	१	१५	१	१०	४६	५६
	एकूण सर्व श्रेणी	१३७९६४	६४२६७४	२८४	१३३३	३०१३	८८९५	७५३४	१६४१९

टीप:- आकडेवारी अस्थायी आहे.

आधार:- कृषी गणना १९८०-८१.

तक्ता क्र. ३.१०

१९८२ च्या पशुगणने प्रमाणे उत्मानाबाद जिल्ह्यातील तालुका निहाय वृष विषयक अंकांचे.

तेलघाणी

अ. क्र.	जिल्हा तालुका	नांगरांची संख्या	गाड्यांची संख्या	ऊसाचे वरक	ओलिता साठी तेलघाणी	ओलिता साठी विद्युत पंप	टॅक्टर्स	५ किलो व त्या पेक्षा अधिक	५ किलो व त्या पेक्षा कमी		
१	सकून जिल्हा	६४३२	१९३७१	२८२७८	५९६	११८	४८५८	१२०४९	२४१	५१	७
१)	उत्मानाबाद	६३०	३५७४	६१८६	३२	५	६४१	३८८७	८०	७	४
२)	दळब	३३७	३७६४	६३५४	१०१	६५	१२२६	११०४	१०१	-	-
३)	उमरगा	२७२४	४१३५	२०२७	१८६	२०	९६६	३२७४	११	२०	-
४)	तुळजापूर	२३६५	३५६८	४३१८	१४१	३	१४३०	२३६०	३८	१७	-
५)	परंठा	२२२	१८९८	३९१२	६५	३	५९५	१४२४	११	७	३
६)	भूम	४६१	२४३२	२४८१	७१	२२	-	-	-	-	-

(५४)

नोंद:- तुळजापूर जिल्ह्यातून उत्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ ठिकाणांच्या माहितीचा या माहितीमध्ये समावेश आहे.
आधार:- १९८२, पशु गणना.

लक्षां क्र. ३०११

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील दुष्काळ, टंचाई सदृश परिस्थितीची माहिती १९८५-८६ किरता.

अ.क्र.	बाब	जिल्ह्याची एकूण	उस्मानाबाद	कळंब	उमरगा	तुळजापूर	परंडा	भूम
१	२	३	४	५	६	७	८	९
अ	दुष्काळ व तीव्र टंचाई				निरंक			
ब	अवर्षात सदृश परिस्थिती							
	१) तालुक्यातील एकूण गांवांची संख्या	७१२	१२५	१२१	१३३	१२१	११७	९५
	२) ग्रस्त गांवांची संख्या	६२८	११५	१०८	१०२	१०९	११२	८२
	३) ग्रस्त लोकांसंख्या	८१८०१५	१८८१७४	१५३१७०	१५०२९३	१३८७७६	१०२६५२	८४९५०
	४) जमीन महसुलामध्ये पूर्ण निलंबन दिलेल्या गंवांची संख्या	६२८	११५	१०८	१०२	१०९	११२	८२
	५) अंदाजित हानी (स्पयामध्ये)	-	-	-	-	-	-	-
	६) अ) पीक न. येणे	-	-	-	-	-	-	-
	ब) पशुधन मालमत्ता इ. ची हानी	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक
	७) मदतीची हाती घेतलेली कामे	०	०	०	०	०	०	०
	८) कामावर घेतलेल्यांची संख्या	०	०	०	०	०	०	०
	९) केलेला खर्च स्पयामध्ये	०	०	०	०	०	०	०
	१०) शेत जमीन अधीनयमावली दिलेल्या रक्कम	३२३५०००	२,०००००	२,०००००	१८७५०००	९६००००	-	-
क	टंचाईची रक्कम (स्पयात)							
	पूर				निरंक			

(अ६)

टीप:- १) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्गी करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

२) माहिती दिलेल्या गांवांची अंतिम संयुक्त पैसेवारी ५०/६० पैसे पेक्षा कमी आहे.

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद

तक्ता क्र. ३.१२.

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील टंवाईच्या पूर्वतिहासानुसार कठीण व इतर टंवाई ग्रस्त भाग ठरविण्या बाबत माहिती.

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	मंडळ	मंडळातील गावांची संख्या	ग्रस्त गावांची संख्या
१	२	३	४	५
	सकूण जिल्हा		७१२	६२८
१	उस्मानाबाद	१) उस्मानाबाद २) तेर ३) दोकी ४) बेंबळी ५) पाडोळी	३० २५ २३ २५ २३	२८ २३ २० २२ ३२
	सकूण		१२५	११५
२	कळंब	१) कळंब २) मोहा ३) शिरादोण	४८ ४१ ३३	३९ ३७ ३२
	सकूण		१३१	१०८
३	उमरगा	१) उमरगा २) मुस्म ३) लोहारा	५४ ३६ ४३	४५ १८ ३९
	सकूण		१३३	१०२
४	तुळजापूर	१) तुळजापूर २) मंगस्क ३) सावरगाव ४) नलदुर्ग ५) जळकोट	२९ २५ २१ २७ १९	२९ २२ १७ २४ १७
	सकूण		१३१	१०९
५	परंडा	१) परंडा २) अनाळा ३) जवळा	३८ ४१ ३८	३८ ३७ ३७
	सकूण		११७	११२
६	भूम	१) भूम २) वाशी ३) वालवड ४) पारगाव ५) इट	२२ १६ १९ १७ २१	२० १४ १७ १६ १५
	सकूण		९५	८२

टीप:- सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ छेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ४.१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तालुकावार पशुधन : (१९८२ च्या पशुगणने प्रमाणे)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	अडीच वर्षावरील बैल			अडीच वर्षावरील गायी			एकूण गायी	विदेशी संकरीत अडीच वर्षा पर्यंतची वासरे	एकूण विदेशी संकरीत गायी व बैल
		खर्ची केलेले	खर्ची न केलेले	एकूण बैल	दुभत्या	एकदाही न चाललेल्या व आटलेल्या	इतर			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
	एकूण जिल्हा	५५०	६९५	१२४५	१६८६	१०५६	२२४	२२६६	२७३६	६९४७
१)	उस्मानाबाद	१६०	१९३	३५३	३१२	१८०	१८	५१०	६३८	१५०१
२)	ळींब	१६५	२०५	३७०	७०२	३१७	१०८	११२७	७९७	२२९४
३)	उमरगाव	६३	७९	१४२	१२६	९४	३०	२५०	२७४	६६६
४)	तुळजापूर	७७	१३०	२०७	२४०	२२३	१६	४७९	४९२	११७८
५)	परंडा	१३	११	२४	२३	३०	२	५५	७९	१५८
६)	झूम	७२	७७	१४९	२८३	२१२	५०	५४५	४५६	११५०

(२४)

तक्ता क्र. ४.१ पुढे वाळू.....

तक्ता क्र. ४.१ पुढे पाहू.....

देशी गायी व बैल

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	तीन वर्षावरील बैल				तीन वर्षावरील गायी						
		वेळ पैदा- की करिता वापरलेले वळ, बैल आणलेले बैल	पैदाशी करी ता व कामा कीरता उप- योगात वापरलेले बैल	वेळ कामा कीरता वापरलेले बैल	इतर बैल	रकूण तीन वर्षा- वरील बैल	दुभत्या	आटलेल्या व रकदाही न व्यालेल्या	फक्त कामासाठी गायी	इतर गायी	रकूण गायी	
१	२	१२	१३	१४	१५	(१६)	१७	१८	१९	२०	(२१)	
	रकूण जिल्हा	३०४	६५८६	१४०८७३	६८२२	१५४५८५	४५६४०	५७५३०	१६१४	१०४४	१०५८२८	
१)	उल्हानाबाद	१०	२२६९	२९४६०	४१४	३२१५६	९६२८	१०३९६	१३९	४१	२०२०४	
२)	जळंबा	२०	४५६	२६७२०	९५२	२८१४८	६७५५	७६२७	५१७	६	१४९०५	
३)	उमरगा	७४	१७५६	२४६२६	४०७	२६८६३	८९९०	१०५९९	-	५४८	२०१६७	
४)	तुळजापूर	८९	७२९	२४९६७	१४५	२६०००	९७४७	९६७२	५३	१३	१९४८५	
५)	परंडा	६	६८३	१७४९६	१७८	१८३६३	४५३१	५६७९	९६	५४	१०३६०	
६)	भूम	१०५	६२३	१७६०४	४७२३	२३०५५	५२८९	१३५५७	८०९	३५२	२०७०४	

(३९)

तक्ता क्र. ४.१ पुढे पाहू.....

तक्ता क्र. ४.१ पुढे पावू.....

अ.क्र.	जिल्हा	देशी गांधी व बैल	विदेशी	महशी व रेडे										
तालुका	तीन वर्षे	एकूण	संकरीत	तीन वर्षां वरील रेडे										
	व त्या	देशी	व देशी	केवळ पैदा-पैदाशी	फक्त	इतर	एकूण	पैदाशीसाठी	साठी	इतर	एकूण			
	गांधी व	एकूण	गांधी	शीताठी	साठी व	कामासाठी	रेडे	दुभत्या	फक्त	महशी				
	खालील	बैल	गांधी	ठेवलेले	कामासाठी	ठेवलेले		आ	दुभत्या	आठलेल्या	कामासाठी	व न		
	देशी	वाऱे	व बैल					व्यालेल्या						
१	३	३२	३३	३४	२५	३६	२७	३८	२९	३०	३१	३२	३३	३४
एकूण	जिल्हा	२०८२४	३५१३०७	३५८२५४	२५३	६३४	२५०८	२४२	३६३७	३२४५३	३१३५३	७१६	३१०	६४८३२
१)	उस्मानाबाद	१७१२३	६९७८३	७०९८४	५३	१७७	३३०	४६	५७६	७६१५	६७६७	१७७	५४	१७६१३
२)	कळंब	१४७४४	५७७२७	६००९१	८	४७	१६३	९	२२७	५२५२	५०१४	१३२	७५	१०४७३
३)	उमरगा	१८२४६	६५२७६	६५९४२	१७	१०७	५८२	३२	७३८	६४२७	६०५२	१५०	७२	१२७०१
४)	तुळजापूर	१६६७१	६२१५६	६३३३४	७०	१७४	८४२	२५	११११	८१७५	६५६१	२३	१	१४७६०
५)	परंदा	१०२८३	३९७०६	३९८६४	१५	६८	३९७	२८	५०८	१२२०	२४२७	५४	१३	३७१४
६)	धूम	१३१२७	५६८८९	५८०३९	९०	९१	१९४	१०२	४७७	३७६४	४५३२	१८०	९५	८५७१

तक्ता क्र. ४.१ पुढे पावू.

(०५)

तक्ता प्र. ४०१ पुढे चालू.....

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	रेडके (तीन वर्ष व त्या खालील)	सकूण मंडणी व रेडे	सकूण गोळातीय	मैदया	बक-या	घोडे व शिंशारे	इतर पशुधन	सकूण पशुधन	सकूण कोबडया	सकूण कुक्कुटादि पक्षी
१	२	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४
	सकूण जिल्हा	४१५५६	११००४५	४६८२२९	४२४३०	१८०४८३	६६१	३०४५८	७२२३३१	१७६७८२	१७७०२७
१)	उस्मानाबाद	७२३१	२३१२०	९४१०४	७२७५	३६७४८	१११	६३३८	१४४५७६	४१७६७	४१७९८
२)	दळब	६७७०	१७४७०	७७५६१	७०४५	२६५८५	११६	५६९२	११६६२९	३१३५१	३१३५१
३)	उमरगा	८४५१	२१८९०	८७८३२	८२५३	२१५८०	१९५	३८५७	१२१७१७	२०४३६	२०४५३
४)	तुळजापूर	१०२३५	२६१०६	८९४४०	६३५७	४१७३०	९२	८४९९	१४८११८	२६४०१	२६४१३
५)	परंडा	२७७१	६९९३	४६८५७	५२१६	२९९३३	९८	४२९८	८६४०२	३७९६९	३७९६९
६)	भूम	५४१८	१४४६६	४७२५०५	६२८४	२४२०७	४९	१७७४	१०४८१९	१८८५८	१९०४३

टीप:- सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ घेडयांच्या माहितीचा यांत समावेश आहे.

आधार:- १९८२, पशु गणना.

(६५)

तक्ता क्र० ४०२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तालुका निहाय पशु वैद्यकीय शाकडेवारी सन १९८५-८६ या वर्षा करिता

अ.क्र.	जिल्हा	इस्पतळे	दवाखाने	मदत केंद्रे	फिरती पशु वैद्यकीय पथके	डॉक्टर	पर्यवेक्षक
१	सकून जिल्हा	१	१७	४७	-	२२	५१
१	उस्मानाबाद	१	३	७	-	८	११
२	कळंब	-	३	८	-	३	८
३	उमरगा	-	३	८	-	३	८
४	तुळजापूर	-	३	९	-	३	९
५	परंडा	-	२	७	-	२	७
६	भूम	-	३	८	-	३	८

(५२)

तक्ता क्र० ४०२ पुढे चालू.....

सक्र. क्र. ४२ पुढे चालू.....

क्र. क्र.	जिल्हा तालुका	उपचार केलेल्या जनावरांची संख्या						कृत्रिम गर्भ धारणा	
		इस्पितळे	दवाखाना	सदत केंद्रे	फिरती पशुवैद्यकीय पथके	एकूण	एकूण खच्ची केले- ल्या जनावरांची संख्या	केंद्रे	गर्भधारणा केलेली जनावरे
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
	एकूण जिल्हा	६१०१	६८८२३	१५८३४९	-	२३४०७३	२०६१४	६७	१०३४७
१	उस्मानाबाद	६१०१	१२४३५	२८३२९	-	४७६६५	३८०५	१०	२२४९
२	कळंब	-	१३१६८	३४८१०	-	४७९७८	४७६८	१०	१७३९
३	उमरगा	-	११४१८	१८८५८	-	३०२७६	२४७८	१०	१३३९
४	तुळजापूर	-	१०२२९	३११३७	-	४१३६६	२६६३	१७	१५०३
५	परंडा	-	८७५१	१८५६७	-	२७३१८	३७७९	९	९५८
६	भूम	-	१२८२२	३६६४८	-	३९४७०	३१२१	११	२५५९

टीप:- उस्मानाबाद येथील (वागरी) पशु चिकीत्सालय व जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र (मुख्यालय) समावेष्ट आहेत.

आधार:- १) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

२) जिल्हा उपसंचालक, पशुसंवर्धन, (महाराष्ट्र शासन) उस्मानाबाद.

(५५)

तक्ता क्र० ४०३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील रोगांच्या प्रकारानुसार पशुंच्या मृत्यूची संख्या.
सन १९८५-८६ या वर्षाकरिता.

अ.क्र०	संसर्गजन्य व बांडगुळजन्य रोग	लागण	मृत्यु
१	२	३	४
सकून	पशुधनाची मृत्यु संख्या	२१८	३४

अ) गायी व म्हशी

१) घटलर्प	२९	६
२) लाल्या	९९	-
३) फ-या	२२	१०
४) फासा	-	-
५) स-या	-	-
६) इतर	-	-
सकून	१५०	१६

ब) मेंढ्या व बक-या

१) न्युमोनिया	-	-
२) पायलाग व लाल्या	-	-
३) इतर	६८	१८
सकून	६८	१८

क) कोबड्या

१) राणीखेल (मानमोडी)	-	-
२) देवी	-	-
३) बोळकांडी	२२	२
४) इतर	२२	२०
सकून	४४	२२

५) स-या

आधार:- जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ४.४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील मान्यताप्राप्त पशुवध गृहे आणि प्रत्येक पशुवध गृहात कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या १९८५-८६ करिता

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	सकूण कत्तल केलेली जनावरे							
		पशुवध गृहांची संख्या	गायी- बैल	म्हशी-रेडे	मेंढ्या	शेळ्या	हुकरे	इतर	सकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
	सकूण जिल्हा	२१	६०२२	२६५२	४४३३	५४०५	३०	१५१२	२००६८
१	उस्मानाबाद	२	१९३३	१७३२	९३०	२३५०	-	-	६९४५
२	कळंब	१	-	-	-	-	-	-	-
३	उमरगा	१२	३०४५	१८६	५३७	२९८८	३०	-	६७८६
४	तुळजापूर	३	५६९	६१२	२९६६	-	-	१५१२	५६५९
५	परंठा	१	-	-	-	-	-	-	-
६	भूम	२	४८२	१२९	-	६७	-	-	६७८

- टीप:- १) उस्मानाबाद तालुक्यातील कत्तलखाने सरकारमान्य आहेत.
 २) तुळजापूर तालुक्यातील कत्तलखाने नगरपालिका मान्य आहेत.
 ३) उमरगा व भूम तालुक्यातील कत्तलखाने खाजगी पण नगरपालिका मान्य आहेत.
 ४) कळंब व परंठा या तालुक्यातील सक्ती जनावर कत्तल तोंदणीसाठी आलेले नाही. म्हणून माहिती निरंक दाखविली आहे.

- आधार:- १) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.
 २) उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व नगरपालिका.

(५५)

तक्ता क्र. ४०५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील वनक्षेत्र १९८५-८६ या वर्षा कीरता (क्षेत्र चौ. कि. मी.)

अ.क्र.	विभाग	राखीव	सुरक्षित	अवर्गीकृत	एकूण
१	२	३	४	५	६
१	एकूण	२०६५	-	३९०९६	४२०६१
२	महसुली	-	-	-	-
३	वन	२०६५	-	३९०९६	४२०६१

आधार:- वन सांख्यिकी, महाराष्ट्र राज्य पुणे.

(५६)

(५७)

तक्ता क्र० ४०६

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील मुख्य व गौण वन उत्पादने सन १९८५-८६ या वर्षाकरिता.

अ.क्र. वन उत्पादन वर्ष १९८५-८६
उत्पादन हजार घन मीटर मुल्य (हजासह्यात)

१	२	३	४
१	इमारतीचे लाकूड		
२	जळाऊ लाकूड		
३	पेंदन		
	गौण वन उत्पादने (किंमत फक्त)		
	अ) बांबू		
	ब) गवत इत्यादी		
	क) विडी पाने		
	ड) डीक		
	इ) इतर		
	१) आपटा पाने		
	२) मोहाची फळे		
	३) खाणी व खनिजे		
	४) हिंसडा		
	५) आंबा		
	६) इतर		
	फ) एकूण गौण वन उत्पादने		
	घ) एकूण किंमत		

आधार:- उप विभागीय वन अधिकारी, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ४७

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील भुजल मत्स्य व्यवसाय सन १९८५-८६ या वर्षाकरिता

अ.क्र. • जिल्हा/तालुका नदीची लांबी मत्स्य व्यवसाया- • मत्स्य व्यवसाया- • भुजल मत्स्य • पकडलेल्या माशांची मत्स्य व्यवसाय क्षेत्रा-
(कि. मी.) साठी अनुकूल क्षेत्र साठी आणलेले एकूण उत्पादना उत्पादकाला मिळा- साठी वापरलेले मत्स्य
तळी, सरोवर व क्षेत्र (हेक्टर मध्ये) (मेट्रीक टन) लेली किंमत बीज (लाखात)
जलाशय यांच्या (सपये लाखात)
एकूण क्षेत्र (हे. मध्ये)

१	२	३	४	५	६	७	८
एकूण जिल्हा	३४८	४४१२	१९८४	८६०	४३०००	२००८८	
१) उस्मानाबाद	१४७	७७१	६५९	२००	१००००	१३०६४	
२) कळंब	१४३	२०७	११	३०	१०००	००८०	
३) उमरगाव	उ. ना.	६३१	२६९	१४०	७०००	००७०	
४) तुळजापूर	उ. ना.	१९९३	१६	१९०	९०५०	००६२	
५) परंदा	५८	१२४४	१०३६	२८०	१४०००	५००२	
६) भूम	उ. ना.	३७३	३	३०	१०५०	००१०	

आधार :- जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी, उस्मानाबाद :- जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी, उस्मानाबाद

(२५)

तक्ता क्र. ५०१

लातूर व उस्मानाबाद जिल्ह्यातील कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या १९८५ व १९८५ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	उद्योग उपगट व त्यांचा संकेतिक	वर्ष	नोंदणी- झालेले कारखाने	बंद कारखाने	प्रपत्रे पाठ- वणारे चालू कारखाने	स्तंभ ६ मधील संख्या	स्तंभ ७ मधील कारखान्यातील कामगार पुरुष	स्तंभ ८ मधील कारखान्यातील कामगार स्त्रिया	स्तंभ ९ मधील कारखान्यातील कामगार दिव्या	स्तंभ १० मधील कारखान्यातील कामगार प्रपत्रे पाठ- वणारे चालू कारखाने	स्तंभ ११ मधील कारखान्यातील कामगार	स्तंभ १२ मधील कारखान्यातील कामगार
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	
१	२०४ धान्य गिरणी उत्पादने	१९८४ १९८५	५ १	-	४	२७	१६	११	६३२३	१	५	
२	२०६ साखर निर्मिती व शुध्दीकरण (निर्यात साखर कारखाने)	१९८४ १९८५	३ २	-	२ २	५५० ४५६	५५० ४५६	-	१६७६०० १३९४५२	१	२५०	
३	२०७ ऊस व ताडीचा रस या पासून देशी साखर बोरा खांडसरी व गुळ यांचे उत्पादन.	१९८४ १९८५	३ ३	१ २	-	-	-	-	-	२ १	५०० १००	
४	२१० खाद्य तेल व वनस्पती यांचे उत्पादन	१९८४ १९८५	१ -	१ -	-	-	-	-	-	-	-	
५	२११ इतर खाद्य तेले आणि चरबी यांचे (उदा. राई, भुईमूग, ती वगैरे तेले)	१९८४ १९८५	१० ५	८ ४	१	६	६	-	३७२	१	५० ५०	
६	२१२ खाद्य पदार्थांचे इतरत्र समाविष्ट न केलेले उत्पादन	१९८४ १९८५	१ १	-	-	-	-	-	-	१ १	५० ५०	
७	२३० कापूस स्वच्छ करणे व गाठ्या बांधणे.	१९८४ १९८५	३ ३	२ २	१	२०	५	१५	४००	१	- ५०	

तक्ता क्र. ५०१ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ५०१ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
८	२३१ कापूस पिंजून साफ करणे सूत काढणे विणणे व कापड बनविणेसाठी त्यावर गिरणीमध्ये इतर प्रक्रिया करणे.	१९८४	१	-	१	१०५६	१०३८	८	३७१३३०	-	-
९	२३६ विजेवर चालणाऱ्या मागावर सुती कापड विणणे.	१९८४	८	-	८	९९	६७	३२	१८७८८	-	-
१०	२७१ लाकूड व्यतिरिक्त इतर लाकूड कापून रंदा पिरवून तयार करणे.	१९८४	१३	-	११	५२	५२	-	१५५५५	२	१०
११	२८० लगदा, कागद, वर्तमान पत्राचा कागद, फळा वगैरे बनविणे.	१९८४	२	-	२	४४	३३	११	१३३१२	-	-
१२	२८४ वर्तमान पत्राची छपाई व प्रकाशन	१९८४	१	-	१	१६	१६	-	४९९२	-	-
१३	३२६ इमारतीचे दगड घडविणे विटा तयार करणे, दगड फोडणे व दगडाच्या वस्तु बनविणे.	१९८४	१	-	-	-	-	-	-	१	२०
१४	३२९ अधातुजन्य खनिज पदार्थांचे उत्पादन (उदा. दगडी पाटया सिलिकाच्या वस्तुइ.)	१९८४	४	२	२	६४	३०	३४	१६७८८	-	-
१५	३४० धातुच्या पत्र्यापासून कोणतीही वस्तु बनविणे उदा. पिपे, बादल्या, व इतर विविध प्रकारच्या धातुच्या वस्तु)	१९८४	१	-	१	३४	३४	-	१०३७०	-	-

(६०)

तक्ता क्र. ५०१ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ५.१ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१६	३८० वैद्यकीय शस्त्रक्रियाचे आणि वैज्ञानिक सामुग्रीचे उत्पादन	१९८४	१	—	१	२०	२०	—	६०८०	—	—
		१९८५	१	—	१	२२	२२	—	५८०२	—	—
१७	४०० विद्युत उर्जेचे प्रेषण व उत्पादन	१९८४	२	—	—	—	—	—	—	२	४०
		१९८५	१	—	—	—	—	—	—	१	५०
१८	९७३ मोटार वाहन व मोटार सायकलीची दुस्तती	१९८४	४	—	४	४५१	४५१	—	१४९७९७	—	—
		१९८५	३	—	३	१२७	१२७	—	३९०१६	१	५०
१९	एकूण	१९८४	६४	१४	३९	२४२९	२३१८	१११	७८१७०७	११	९२५
		१९८५	३२	८	१३	६५८	६५३	५	१९९५५०	११	४२०

टीप:- १) १९८४ ची माहिती लातूर व उस्मानाबाद जिल्ह्याची मिळून आहे.

२) १९८५ ची माहिती नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची आहे.

आधार:- मुख्य निरिक्षक कारखाने, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

(६१)

तक्ता क्र. ५२

लातूर व उस्मानाबाद जिल्ह्यातील चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योग निहाय वर्गीकरण १९८४ व १९८५ या वर्षाकरिता

अ. क्र. प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे • वर्षे • १० कामगारापेक्षा १० ते १९ कामगार • २० ते ४९ कामगार • ५० ते २९ कामगार • १०० ते ४९९ कामगार

१	२	३	४		५		६		७		८	
			अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
१	२० अन्न पदार्थांचे उत्पादन	१९८४ १९८५	३	९	२	२३	—	—	—	—	६	१३००
२	२१ " "	१९८४ १९८५	१	६	—	—	—	—	२	१३४	२	४७२
३	२३ सुती कापडाचे उत्पादन	१९८४ १९८५	—	—	८	९२	१	२०	—	—	—	—
४	२७ लाकूड व लाकडाच्या वस्तु	१९८४ १९८५	१३	६२	—	—	—	—	—	—	—	—
५	२८ कागद व कागदाच्या वस्तु	१९८४ १९८५	—	—	१	१६	२	७४	—	—	—	—
६	३२ अधातु खनिज वस्तुंची निर्मिती	१९८४ १९८५	१	६	—	—	२	२०	१	५८	—	—
७	३४ यंत्र सामुग्री व दळणवळण	१९८४ १९८५	—	—	—	—	१	३४	—	—	—	—
८	३८ इतर वस्तुंचे उत्पादन	१९८४ १९८५	—	—	—	—	२	२०	—	—	—	—
९	४० वीज	१९८४ १९८५	—	—	—	—	२	४०	—	—	—	—
१०	४७ दुसऱ्या सेवा	१९८४ १९८५	—	—	—	—	—	—	२	५०	१	२३२
	एकूण	१९८४ १९८५	१८	८३	११	१३८	८	१७८	६	३७०	६	१५३९
			११	५२	—	—	२	४३	९	५११	२	४७२

(६२)

तक्ता क्र. ५२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ५-२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ५-२ पुढे चालू.....

क्र.	२	३	४०० ते ११९ कामगार	१००० ते ४११९ कामगार	५००० व त्याहून अधिक	एकूण	३१			
१	२	३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१
१	२० अन्न पदार्थांचे उत्पादन	१९८४	-	-	२० अन्न पदार्थांचे उत्पादन	१९८४	-	-	१०	१२३२
२	२१ " "	१९८५	-	-	२१ " "	१९८५	-	-	४०	६०६
३	२३ सुती कापडाचे उत्पादन	१९८४	-	-	२३ सुती कापडाचे उत्पादन	१९८४	-	-	२०	१०६
४	२७ लाकूड व लाकडाच्या वस्तु	१९८४	-	-	२७ लाकूड व लाकडाच्या वस्तु	१९८४	-	-	१०	१००
५	फर्निचर व छिन्न यांचे उत्पादन	१९८४	-	-	फर्निचर व छिन्न यांचे उत्पादन	१९८४	-	-	१०	१२६५
६	२८ कागद व कागदाच्या वस्तु	१९८४	-	-	२८ कागद व कागदाच्या वस्तु	१९८४	-	-	१०	५०
७	वनविणे छापी प्रकाशन व तत्सम धेडे	१९८५	-	-	वनविणे छापी प्रकाशन व तत्सम धेडे	१९८५	-	-	१२	६२
८	३२ अधातु खनिज वस्तुची निर्मिती	१९८४	-	-	३२ अधातु खनिज वस्तुची निर्मिती	१९८४	-	-	११	५२
९	३४ यंत्रसामुग्री व दळणवळण सामुग्री वगळता	१९८४	-	-	३४ यंत्रसामुग्री व दळणवळण सामुग्री वगळता	१९८४	-	-	११	५२
१०	३८ इतर वस्तुचे उत्पादन	१९८४	-	-	३८ इतर वस्तुचे उत्पादन	१९८४	-	-	३	६०
११	४० वीज	१९८४	-	-	४० वीज	१९८४	-	-	१	२१
१२	५७ दुरुस्ती सेवा	१९८४	-	-	५७ दुरुस्ती सेवा	१९८४	-	-	१	२१
	एकूण	१९८४	-	-	एकूण	१९८४	-	-	४०	३३५४
		१९८५	-	-		१९८५	-	-	२४	१०४८

टीप:- १) अ= कारखान्यांची संख्या २) व= रोजगार, ३) १९८४ ची माहिती लॉटुर व उस्मानाबाद जिल्ह्याची मिळून आहे.
४) १९८५ ची माहिती नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची आहे.

आधार:- मुख्य निरीक्षक कारखाने, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

(६३)

तक्ता ५०३

लातूर व उस्मानाबाद जिल्ह्यातील कामाच्या संख्येनुसार करावयाचे वर्गीकरण. १९८४ व १९८५ या वर्षांकरिता.

अ. प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे वर्ष दिवसांची ६० दिवस ६१ ते १२० १२१ ते १८० १८० ते २४० २४१ ते ३०० ३००हून अधिक दिवस

क्र.	वर्ष	उद्योग	१९८४		१९८५		१९८६		१९८७		१९८८		१९८९		१९९०		१९९१		
			अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	
१	२०	खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	१९८४	-	-	-	२	४	-	-	-	-	३	३३३	१	२४०	६	५७७	
			१९८५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	८४	१	३७२	२	४५६	
२	२१	" "	१९८४	-	-	-	१	६	-	-	-	-	-	-	-	-	१	६	
			१९८५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
३	२३	सुती कागडाचे उत्पादन	१९८४	-	-	१	२०	-	-	१	१२	७	८७	-	-	१,१०५	१०	११६५	
			१९८५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
४	२४	लाकड व लाकडाच्या वस्तू फर्निचर व छिन्न यांचे उत्पादन	१९८४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३	१७	८	३५	११	५२	
			१९८५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	७	५	२५	७	३२	
५	२८	कागद व कागदाचे वस्तू वनवणे, छपाई प्रकाशन व तत्सम धंदे	१९८४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३	६०	३	६०	
			१९८५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	२१	१	२१	
६	३२	अधातु खनिज वस्तुंची निर्मिती	१९८४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	५८	१	६	२	६४	
			१९८५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
७	३४	पत्र सामुग्री व दळणवळण सामुग्री वगळता	१९८४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	३४	१	३४	
			१९८५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
८	३८	इतर उत्पादक उद्योग	१९८४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	२०	१	२०	
			१९८५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	२२	१	२२		
९	९७	दुरुस्ती सेवा	१९८४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	४	४५१	४	४५१	
			१९८५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	१२७	२	१२७		
		एकूण	१९८४	-	-	१	२०	३	१०	१	१२	७	८७	७	४०८	२०	१८९२	३१	२४२९
			१९८५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३	११	१०	५६७	१३	६५८

(६३)

टीप:- १) अ= कारखान्याची संख्येवर २) ब= रोजगार ३) १९८४ ची माहिती लातूर व उस्मानाबाद जिल्ह्याची मिळून आहे. ४) १९८५ची माहिती नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची आहे.

तक्ता क्र. ५०४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील उद्योगसंस्था महत्वाच्या बाबींची आकडेवारी १९८४-८५ या वर्षाकरिता. वार्षिक उद्योग पहाणी (स. हजार-त)

अ.क्र.	उद्योगाचा संकेतांक	उद्योगाचे वर्णन	स्थिर भांडवल	ढळते भांडवल	सर्व कामगार (संख्या)	सर्व कर्मचारी (संख्या)	सर्व कामगारांचे वेतन	सकूण सकूण उत्पादन मिळकत	सकूण उत्पादन	सकूण निर्विष्ट	उत्पादनामुळे मूल्य वृद्धी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	२० व २१	अन्न घटकाचे उत्पादन -	४२९६४	१३०७५	५१९	७७०	३२१३	८०१०	९१९२८	७२५७३	१५२४७
२	✗	इतर	५८८	२२	७८	१०४	१४१८	१८९५	६८९७	४८७१	२०११
		सकूण जिल्हा	४३५५३	१३०९६	५९७	८७४	४६३०	९९०५	९८८२५	७७४४४	१७२५८

(६५)

- टीप:- १) आकडे अस्थायी आहेत. २) आकडे हजारात दिल्यामुळे सर्व वेरजा जुळतील असे नाही.
३) आकडे गणना क्षेत्रातील सर्व कारखान्यांची माहिती व गैर गणना क्षेत्रातील अंदाजे माहितीवर आधारीत आहेत. ४) ३ पेक्षा कमी कारखाने असलेल्या उद्योगाची माहिती "इतर" या उद्योगात अंतर्भूत केली आहे.
५) ज्या एकीकृत पत्रकातील आकडे दोन किंवा जास्त जिल्ह्यातील आहेत ती एकीकृत पत्रके हा तक्ता तयार करताना विचारात घेतली नाहीत.

आधार:- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

तक्ता क्र. ५०५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील रोजगार विनिमय केंद्रातील आठवेवारी ३१-३-१९८६
ला संपणा-या वर्गीकरिता.

अ.क्र.	बाबी	१९८५-८६
१	जाहीर केलेल्या रिक्त्या जागांची संख्या	६८०
२	सेवा योजनाचा उपयोग करणारे मालक	८७
३	पटावरील अर्जदारांची संख्या	२७२१३
४	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या (एकूण)	४५१
	अ) खाजगी क्षेत्र	१२
	ब) सार्वजनिक क्षेत्र	४३९
५	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	
	अ) अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती	१०५
	ब) इतर	३४६
	क) एकूण	४५१
६	राष्ट्रीय वर्गीकरणानुसार व्यवसाय	
	१) व्यवसायिक तांत्रिक व संबंधित कामगार	अ) नोंदणी केलेले १७८५ ब) नोकरी दिलेले ३६६
	२) प्रशासकीय, शास्त्रीय व व्यवस्थापकीय कामगार	अ) नोंदणी केलेले ३ ब) नोकरी दिलेले -
	३) लेखनिक व सतत संबंधीचे कामगार	अ) नोंदणी केलेले १८३ ब) नोकरी दिलेले ६३
	४) विंडी कामगार	अ) नोंदणी केलेले - ब) नोकरी दिलेले -
	५) शेतकरी, मत्स्य व्यवसाय, शिकारी व संबंधित कामगार	अ) नोंदणी केलेले ३० ब) नोकरी दिलेले १७
	६) खाण कामगार	अ) नोंदणी केलेले ८९ ब) नोकरी दिलेले ८
	७) वाहतूक व दळणवळण व्यवसायातील कामगार	अ) नोंदणी केलेले ३१ ब) नोकरी दिलेले ३
	८) कापटसमन उत्पादन प्रक्रिया कामगार, ठिकाणी वर्गीकरण झालेले कामगार	इतर अ) नोंदणी केलेले ४०९ ब) नोकरी दिलेले ६
	९) सेवा, क्ल, व तत्सम कामगार	अ) नोंदणी केलेले १४८ ब) नोकरी दिलेले ८३
१०	इतर ठिकाणी वर्गीकरण न केलेले कामगार	अ) नोंदणी केलेले २२९३५ ब) नोकरी दिलेले -
११	एकूण (१ ते १०)	अ) नोंदणी केलेले २७२१३ ब) नोकरी दिलेले ४५१

आधार:- जिल्हा सेवायोजन अधिकारी, उस्मानाबाद

(६७)

तक्ता क्र० ५०६

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम सन १९८५-८६ या वर्षाकरिता.

अ.क्र०	बाब	परिमाण	वर्ष १९८५-८६
१	२	३	४
अ.	सेवायोजन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन केंद्र.		
	१) वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तीचा अगर गटामध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या	संख्या	५६६
	२) सेवायोजन केंद्रामध्ये घेण्यात आलेली गटाशी चर्चा.	"	७२
	३) मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरी-वर/प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारीसाठी दिलेल्यांची संख्या.	"	२०१
ब	विश्वविद्यालयीन सेवायोजन माहिती-मार्गदर्शन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन(अ)		
	१) वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तिशः अगर गटा. मध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या.	"	११५६
	२) सेवा योजन केंद्रामध्ये घेण्यात आलेली गटाशी चर्चा.	"	१९८
	३) मार्गदर्शन के लेल्या अर्जदारांना नोकरी-वर/प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारीसाठी दिलेल्यांची संख्या	"	निरंक

नोट:- अ) जिल्हावार माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे संपूर्ण औरंगाबाद विभागाची दिलेली आहे.

आधार:- १) उपप्रादेशिक सेवा योजन अधिकारी, विद्यापीठ सेवायोजन माहिती व मार्गदर्शन केंद्र औरंगाबाद.

२) जिल्हा सेवा योजन अधिकारी, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ५०७

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार खर्च १९८५-८६ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	माहिना	खर्च सपथे लाखात		मनुष्य दिवस	रोजगार हमी योजने खालील कामांची संख्या
		प्रत्यक्ष	संचित		
१	एप्रिल	२२.९२	२२.९२	२६३४७५	३१४
२	मे	३८.५८	६१.५०	३२२४२५	३७६
३	जून	५२.३३	११३.८३	४८०९००	४२५
४	जुलै	५२.५४	१६६.६७	४६८८७५	३९७
५	ऑगस्ट	५६.७४	२२३.११	४४४०२५	४६२
६	सप्टेंबर	७५.४८	२९८.५९	७२६३५०	५९४
७	ऑक्टोबर	६३.६७	२६२.२६	६४१९५०	५५३
८	नोव्हेंबर	६६.२१	४२८.४७	५२६१७५	५७४
९	डिसेंबर	६६.८६	४९५.३२	६२२६२५	५४६
१०	जानेवारी	६५.४८	५६०.८१	८२१२००	५७१
११	फेब्रुवारी	७८.२८	६३२.०९	७६५५००	५८०
१२	मार्च	१०९.०६	७४८.१५	८४०७२५	६२२
	एकूण	७४८.१५	-	६९२४२२५	-

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद.

(२३)

तक्ता क्र. ५०८

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार ३१ मार्च १९८६ ला संपणा-या वर्षाकीरता.

अ.क्र.	उद्योगाचे नांव	राष्ट्रीय माहिती देणा-या अस्थापनांची संख्या		कर्मचारी वर्गाची संख्या			एकूण
		उद्योग संकेतांक	नांची संख्या	शासकीय	निमशासकीय	खाजगी	
१	२	३	४	५	६	७	८
१	कृषि	०३	१०	२४३	५५	-	२९८
२	खाणकाग	१	-	-	-	-	-
३	वस्तु निर्माण	२ आणि ३	५	१६४	-	११७५	१३३९
४	वीज निर्मिती व गॅस पाणी व सांडपाणी सेवा	४	१	-	१४४२	-	१४४२
५	बांधकाम	५०	९	३३२	३११	-	६४३
६	घाऊक व फिरकोळ व्यापार व हॉटेल व्यवसाय	६	१	-	-	१५	१५
७	परिवहन गुदामे आणि दळणवळण	७	३	१३६४	२८७५	-	४२३९
८	वित्त पुरवठा, विमा स्थावर मालमत्ता आणि व्यापार वित्तियक सेवा	८	४१	३७६	४४	१२६१	१६८१
९	सामुहिक, सामाजिक आणि व्यक्तीगत सेवा	९	१४९	५७१८	७६२३	२०१३	१५३५४
	एकूण		३१६	८१९७	१३३५०	४४६४	३५०११

आधार:- जिल्हा सेवायोजन अधिकारी, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ५०९

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गांवांची संख्या, सुखांची लोक संख्या (३१-३-८६) लाकसंख्या हजारात

यंत्राना	जिल्ह्यातील संख्या		विद्युतीकरण झालेली गांवे		विद्युतीकरण झालेली शहरे		एकूण विद्युतीकरण	
	गांवे	शहरे	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
१) म. हा. वि. मंडळ उस्मानाबाद	७१२	८	६९८	८,९३	८	१,३०	७०६	१०,२३
२) छाजर्गा क्यन्या	-	-	-	-	-	-	-	-
एकूण	७१२	८	६९८	८,९३	८	१,३०	७०६	१०,२३

टिप:- १) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खोड्याच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

२) लोकसंख्येची आकडेवारी १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे आहे.

अधार:- कार्यकारी अभियंता महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ५०१०

नवीनिर्मित उस्मानाबाद जिल्ह्यातील विजेचा वापर • १९८५-८६ या वर्षाकरिता (हजार कि. वॅट तासामध्ये)

अक्र. नं.	निर्मित्या प्रकार	विजेचा वापराचा प्रकार							एकूण	कैलेशनची संख्या
		धारगुती व लघु शक्तीसाठी	व्यापारीकामासाठी	औद्योगिक	सार्वजनिक	कृषी	इतर	दिव्याबती		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
१) परिमल		१०२६५	२६३०	६८८६	२०८८	४७७९७	८२२	७०४८८	७४४४५	
२) हॉयड्रो		-	-	-	-	-	-	-	-	
३) इतर		-	-	-	-	-	-	-	-	
एकूण		१०२६५	२६३०	६८८६	२०८८	४७७९७	८२२	७०४८८	७४४४५	

अधार:- कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळ उस्मानाबाद.

(७१)

तक्ता क्र० ५०११

आर्थिक गणना १९८० बिगर कृषि आस्थापना, आस्थापना व कार्यरत उद्योगासह
जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	बाब	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५
(एक)	सर्व प्रकारच्या आस्थापना एकत्र	३७,३७०	१२,८३९	५०,२०९
१.१)	आस्थापनांची संख्या	८,३९०	५,०६६	१३,४५६
१.२)	आस्थापनांची मालकीच्या प्रकारानुसार संख्या			
अ)	सहकारी	६३५	२२३	८५८
ब)	सार्वजनिक	४,४४४	८७२	५,३१६
क)	खाजगी	३,३११	३,९७१	७,२८२
१.३)	मालकाचा विशेष सामाजिक गट(एकूण संख्येशी टक्केवारी)			
अ)	अनुसूचित जाती	१३.१४	५.८३	११.२७
ब)	अनुसूचित जमाती	२.८१	१.९६	२.५९
१.४)	जागे विरहीत कार्यन्वीत असलेल्या संस्थांची एकूण संख्याशी टक्केवारी.	२३.७८	११.९४	२०.७५
१.५)	शक्तीवर चालणा-या संस्थांची एकूण संस्थांशी टक्केवारी.	१३.०३	१८.९२	१४.५४
(दोन)	सर्व साधारण काम करणा-या कामगारांची संख्या.			
अ)	एकूण कामगार	६५,६५२	४३,३४८	१०,९०००
ब)	वेतनावर काम करणारे कामगार	२५,३८१	२९,०६१	५४,४४२
क)	वेतनावरील कामगारांची एकूण कामगारांशी टक्केवारी	३८.५१	६७.०४	४९.९५
ड)	कामगारांची प्रति स्थापना सरासरी संख्या.	४	७	५

टीप:- फेरबदलानुसार नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यांत आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०.

(७२)

तक्ता क्र० ५०१२

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील प्रमुख उद्योग गटानुसार विंगर कृषि आस्थापनांची संख्या व सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या.

अ.क्र.	बाब	ग्रामीण		नामरी		सकून	
		आस्था	कामगार	आस्था	कामगार	आस्था	कामगार
१	२	३	४	५	६	७	८
१	खाणकाम	४२९	६६४	११४	२०६	५४३	८७०
२	उत्पादन व दुसस्ती सेवा	१४,५७१	२६,३७०	३,०३०	८,८६८	१७,६०१	३५,२३८
३	बीज, गैस व पाणी	३०	६९	६	३६	३६	१०५
४	वांधकाम	७०८	१,१७५	१४०	३१९	८४८	१४९४
५	घाऊक व किरकोळ व्यापार	१२,०३३	१५,०५१	५,८३६	१०,९००	१७,८६९	२५,९५१
६	निवासगृहे व उप-हारगृहे	१,५२८	२,४६६	९५१	३,३१२	२,४७९	५,७७८
७	वाहतूक	८१	१९८	७८	४३२	१५९	६३०
८	साठवणूक व वखार	७३	१७८	१८३	२४७	२५६	४२५
९	दळणवळण	३२४	६२०	३९	४०४	३६३	१०२४
१०	अर्थ पुरवठा, विमा, मालमत्ता, व धंदैविषयक सेवा	६३३	१,४१०	४५२	२,०३९	१,०८५	३,४४९
११	सामूहिक सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा	६,८७७	१७,२७८	१,९२२	१६,३१९	८,७९९	३३,५९७
१२	इतर	८३	१७३	८८	२६६	१७१	४३९
१३	सर्व प्रमुख उद्योगगट	३७,३७०	६५,६५२	१२,८३९	४३,३४८	५०,२०९	१,०९,०००

टीप:- फेरवदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यात आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०.

(७३)

तक्ता क्र० ५०१३

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील महत्वाच्या उद्योगां
नुसार विंगर कृषि आस्थापनाची संख्या.

अ.क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट-ग्रामीण	नागरी	एकूण	
१	२	३	४	५	
१	खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	०५	२,३२४	५९८	२,९२२
२	इतर वस्त्र निर्माण उद्योग	२७	३,८७१	७०९	४,५८०
३	लाकूड व लाकडाचे उत्पादन	२९	३,७४९	४३४	४,१८३
४	चामडे व चामड्याच्या वस्तु तयार करणे.	३२	८७४	१२२	९९६
५	अधातुजन्य खनिज पदार्थांचे उत्पादन इतरत्र वर्गिकृत न केले	४०	१,१३२	१४३	१,२७५
६	दुरुस्ती सेवा	४८	१,२११	४६६	१,६७७
७	किरकोळ व्यापार	५९	११,८९५	५,३५६	१७,२५१
८	उपहारगृहे व कॅफे	६०	१,४५६	८४७	२,३०२
९	सार्वजनिक प्रशासन	८८	१,०६१	४७५	१,५३६
१०	शैक्षणिक सेवा	९०	१,७८८	२३३	२,०२१
११	धार्मिक व कल्याणकारी सेवा	९४	१,१७५	२६३	१,४३८
१२	खाजगी प्रकारच्या सेवा	९८	२,०७१	५३४	२,६०५
	एकूण		३२,६०७	१०,१८०	४२,७८६

टीप:- फेरवदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यात आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०.

(७४)

तक्ता क्र. ५.१४

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील महत्वाच्या उद्योग गटानुसार विंगर कृषि आस्थापनातील कामगारांची संख्या.

अ.क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५	६
१	खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	०५	७,५६८	१,६४७	९,२१५
२	इतर वस्त्र निर्माण उद्योग	२७	५,२६७	१,३४४	६,६११
३	लाकूड व लाकडाचे उत्पादन	२९	५,७८१	१०,६७	६,८४८
४	चामडे व चामड्याच्या वस्तु तयार करणे.	३३	१,२७५	२१२	१,४८७
५	अधातुजन्य खनिज पदार्थांचे उत्पादन इतरत्र वर्गीकृत न केलेले.	४०	२,२१३	२२३	२,४३६
६	धातु उद्योग आणि त्याचे भाग, यंत्रसामुग्री व सामुग्री वगळता.	४३	१,२८७	४५०	१,७३७
७	दुरुस्ती सेवा	४८	१,४६६	९४१	२,४०७
८	घाऊक व्यापार	५८	३८६	१,६६०	२,०४६
९	किरकोळ व्यापार	५९	१४,६६५	९,२४०	२३,९०५
१०	उपहारगृहे व कॅफे	६०	२,३६०	२,९०७	५,२६७
११	सार्वजनिक प्रशासन	८८	२,७०२	९,४४६	१२,१४८
१२	शैक्षणिक सेवा	९०	८,८८५	३,६२३	१२,५०८
१३	वैद्यकीय व आरोग्य सेवा	९२	७८४	१,१४७	१,९३१
१४	धार्मिक व कल्याणकारी सेवा	९४	१,२२९	३७०	१,५९९
१५	खाजगी प्रकारच्या सेवा		२,६९२	८३९	३,५३१
	एकूण		५८,५६०	३५,११६	९३,६७६

टीप:- फेरवदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यात आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०

तक्ता क्र० ५०१५

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील जिल्हा कृषि सहकारी आस्थापना (सर्व उद्योगगट एकत्र)

क्र०	बाब	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५
१	सहकारी औद्योगिक संस्थांची संख्या	६३५	२२३	८५८
२	विजेवर चालणा-या संस्थांची एकूण संस्थेशी टक्केवारी	२०२०	४००४	२०६८
३	सहकारी औद्योगिक आस्थापनांत सर्वताधारणपणे काम करणारे कामगार			
	अ) एकूण संख्या	२,१९९	२,९६५	५,१६४
	ब) प्रति आस्थापना कामगारांची संख्या	३	१३	६

टीप:- १) सहकारी उद्योग या सहकारी संस्था आहेत. कारण सहकार प्रकाराखाली स्वयंकार्यरत उद्योग नाहीत.

२) फेरवदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीय माहिती देण्यात आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०

(७६)

तक्ता क्र. ५०१६

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील प्रमुख उद्योगगटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या.

अ.क्र.	उद्योग गट	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्था-पना	रोज-गार	आस्था-पना	रोज-गार	आस्था-पना	रोज-गार
१	२	३	४	५	६	७	८
१	खाणकाम व दगड काम	२	१०	-	-	२	१०
२	उत्पादन व दुरुस्ती सेवा	१५	७३०	१०	१,२२५	२५	१,९५५
३	वीज, गॅस, पाणी पुरवठा	२	२	-	-	२	२
४	बांधकामासंबंधी उद्योग	१	११	२	२	३	१३
५	घाऊक व किरकोळ व्यापार	११२	१६६	५३	१२१	१६५	२८७
६	उपहारगृहे व हॉटेल	२	२	५	१२	७	१४
७	वाहतूक	-	-	-	-	-	-
८	साठवणूक व वखार	१८	७२	१४	२२	३२	९४
९	दळणवळण	७	१५	-	-	७	१५
१०	वित्त व्यवसाय इत्यादी सेवा	३२३	८३६	६९	९२९	३९२	१,७६५
११	सामुहिक, सामाजिक व खाजगी सेवा	१५३	३५५	६९	६२७	२२२	९८२
१२	इतर	-	-	१	२७	१	२७
एकूण		६३५	२१९९	२२३	२९६५	८५८	५,१६४

टीप:- १) सहकारी उद्योग - सहकारी संस्था आहेत, कारण सहकार प्रकाराखाली स्वयंमकार्यरत उद्योग नाहीत.

२) फेरबदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्यांची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यात आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०

तक्ता क्र० ५०१७

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील उत्पादन व दुसऱ्ही सेवा या गटातील संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटातील संख्या.

रोजगाराचे आकारमान गट(संख्या)	ग्रामीण	नागरी	एकूण			
	आस्थापनाची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनाची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१-२	८२०	१,१७२	४१०	६०८	१,२३०	१,७८७
३	१२५	३७५	१४६	४३८	२७१	८१३
४	८२	३२८	११०	४४०	१९२	७६८
५	४९	२४५	७६	३८०	१२५	६२५
६-९	८३	६१२	१२९	९०४	२१२	१,५१६
१०-१९	१४१	१,९६९	५७	७१९	१९८	२,६८८
२०-४९	६८	१,७७३	१०	२६५	७८	२०३८
५० या पेक्षा जास्त	९	१,१६९	६	१,७९०	१५	२,९५९
सर्व आकारमान गट	१,३७७	७,६५०	९४४	५,५४४	२,३२१	१३,१९४

टीप:- फेरबदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यात आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०

तस्ता क्र० ५०१८

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील घाऊक व किरकोळ व्यापारी संस्थांची एकूण संस्था व नेहमी काम करणाऱ्या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.

रोखगाराचा आकारमान गट(संख्या)	ग्रामीण आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या	नामरी आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या	एकूण संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१-२	८५४	१,३६७	९९३	१,४९७	१,८४७	२,८६४
३	१८५	५५५	३७४	१,१२२	५५२	१,६७७
४	६४	२५६	१६८	६७२	२३२	९२८
५	३३	१३५	१२२	६१०	१५५	७७५
६-९	३३	२३२	१७१	१,१९८	२०४	१,४३७
१०-१९	९	९९	४९	५८४	५८	६८३
२०-४९	१	२१	३	७४	४	९५
५० या पेक्षा जास्त	—	—	—	—	—	—
सर्व गटे	१,१७९	२,७०२	१,८८०	५,७५७	३,०५९	८,४५९

आकारमान

टीप:- फेरबदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यांत आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०.

(७९)

तक्ता क्र० ५०१९

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सांख्यिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.

सोजगाराचा आकारमान गट(संख्या)	ग्रामीण आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	नागरी आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१-२	३,१५६	४,०९७	५२६	७११	३,६८२	४,८०८
३	२८६	८५८	९८	२९४	३८४	१,१५२
४	१५०	६००	६४	२५६	२१४	८५६
५	१२७	६३५	५८	२९०	१८५	९२५
६-९	४३९	३,१९३	१३७	९८५	५७६	४,१७८
१०-१९	१८७	२,४५१	१६१	२,१९९	३४८	४,६५०
२०-४९	८०	२,०६७	१३६	४,१७०	२१६	६,२३७
५० या पेक्षा जास्त	४	२६२	६९	६,४५५	७३	६,७१७
सर्व आकारमान गट	४,४२९	१४,१६३	१,२४९	१५,३६०	५,६७८	२९,५२३

टीप:- फेरबदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यात आली आहे

आधार:- आर्थिक गणना १९८०.

(८०)

तक्ता क्र० ५०२०

१९८० च्या गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र संस्थांची एकूण संस्था व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.

रोजगाराचा आकारमान गट(संख्या)	ग्रामीण आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	नागरी आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१-२	५८२२	८,०८४	२,३०३	२,३६२	८,१३५	११,७४६
३	७७०	२,३१०	७६४	२,२९२	१,५३४	४,६०२
४	३८१	१,५२४	४३४	१,७३६	८१५	३,२६०
५	२७१	१,३५५	३४२	१,७१०	६१३	३,०६५
६-९	६३०	४,५७२	६०६	४,२९५	१,२३६	८,८६७
१०-१९	३५२	४,७०३	३५८	४,६८९	७१०	९,३९२
२०-४९	१५०	३,८८१	१७८	५,३०३	३२८	९,१८४
५० या पेक्षा जास्त	१४	१,५२१	८१	९,०२०	९५	१०,५७१
सर्व आकारमान गट	८,३९०	२७,९५०	५,०६६	३२,४०७	१३,४५६	६०,३५७

टीप:- फेरबदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यात आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०.

(८१)

तक्ता क्र. ६०१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था ३०-६-८६ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	संस्थांचा प्रकार	३०-६-८६ या वर्षाकरिता
१	२	३
१	सहकारी पत संस्था	५१५
२	सहकारी बिगर पत संस्था	८४७

३-अ कृषि पत संस्था

१) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका	१
२) जिल्हा भू-विकास बँका (जिल्हा शाखा)	१
३) प्राथमिक कृषि सहकारी संस्था	४४९
४) इतर	
अ) धान्य बँका	१
ब) आदिवासी पत संस्था	-
क) शेतकरी सेवा संस्था	-

एकूण कृषि पत संस्था ४५२

३-ब बिगर शेतकरी पत संस्था

१) औद्योगिक सहकारी बँका	-
२) नागरी बँका व नागरी पत पेढ्या	१
३) पेंशन धारकांच्या संस्था	६१
४) गिरणी व कारखाने कामगार संस्था	-
५) थ्रिप्ट आणि पत संस्था	-
६) भिषी	-
७) इतर	१

एकूण बिगर शेतकरी पत संस्था ६३

तक्ता क्र. ६०१ पुढे चालू

तक्ता क्र. ६०१ पूढे वालू.....

१	२	३
<u>३-क कृषि बिगर पत संस्था</u>		
१) कृषि पणन (व इतर पणन)		९
२) कृषि उत्पादन व प्रक्रिया		-
३) मत्स्यव्यवसाय		२०
४) पशुसंवर्धन संस्था		४
५) सिंवन संस्था		२५
६) शेती सहकारी संस्था		२
७) कृषि प्रक्रिया (जिनिंग व प्रेसिंग)		-
८) इतर कृषि प्रक्रिया		x
अ) कुक्कूट पालन		१८
ब) पीक संरक्षण		-
क) दुग्ध व्यवसाय		३४६
९) <u>इतर</u> (नसूद करावे)		
अ) भात गिरणी		१
ब) फलोद्यान संस्था (फळे व भाजी)		२
क) गुळ खांडसरी		-
ड) साखर कारखाना		२
इ) पिगरी संस्था		-
फ) बीज उत्पादन व प्रक्रिया		७
एकूण कृषि बिगर पत संस्था		४३६
<u>३-ड बिगर कृषि बिगर पत संस्था</u>		
१) हातमाग कामगार विणकर		७
२) विणकर (यंत्रमाग)		-
३) इतर औद्योगिक		४१
४) ग्राहक भांडार		१९
५) घर बांधणी		१४९
६) देखरेख संस्था		-

तक्ता क्र० ६.१ घूटे चालू.....

१	२	३
७) इतर (नमूद करावे)		
अ) सूत गिरणी		१
ब) औद्योगिक वसाहत		-
क) वन		-
ड) वाहतूक		६
इ) खाई प्रक्रिया		१
ई) प्रसिध्दी		-
फ) सगणालये		-
ग) कामगार कंत्राट		१७८
ह) जिल्हा व विभागीय सहकारी मंडळ		२
स) संघ		१
न) महिला संस्था		२
त) अपंग व्यक्ती संस्था		१
र) कागद उत्पादक व कामगार प्रेस		३
सकून बिगर कृषि बिगर पत संस्था		४११
सकंदर सकून सहकारी संस्थांची संख्या		१३६२

आधार:- जिल्हा उप-निबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

(८४)

तक्ता क्र. ६०२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील विविध प्रकारच्या पंत पेढ्या बाबत निवडक माहिती ३०-६-८६ ला संपणा-या वर्षाकरिता (सप्टे व सभासद संख्या हजाराने)

अ.क्र.	बाब	वर्ष ३०-६-८६ रोजी
१	२	३
१	सकूण सहकारी संस्थांची संख्या	१३६१
२	सकूण सभासदांची संख्या	२६७
३	भरणा झालेले भाग भांडवल	१४८२६५
४	त्यापैकी	
	अ) शासकीय	५१५११
	ब) स्वतःचा निधी	९६७५४
५	ठेवी	२७५८२१
६	खेळते भांडवल	७४४२३६
७	निष्कळ दिलेले र्ज	८४४०९९
८	<u>नफा</u>	
	१) सहकारी संस्थांची संख्या	४३६
९	२) रक्कम	३७८३
	<u>तोटा</u>	
	१) सहकारी संस्थांची संख्या	६००
	२) रक्कम	१७०९३
१०	नफा किंवा तोटा नसलेल्या सहकारी संस्था	३२५

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ६०३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सहकारी विकासाचे कार्य ३०-६-८६ ला संपणा-या वर्गिकरिता (सपये हजारात)

अ.क्र.	वैद्ये नांव	श.जा.ची संख्या	सभासद संस्था	भाग वैयक्तिक भांडवल	राखीव व इतर निधी	ठेवी	खेळते भांडवल	दिलेली र्जें	अल्प मुदतीची निष्क रोख पतीवर	देयकातील र्जें	र्जें
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१)	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक उस्मानाबाद	५२	७८९	१ (शासन)	१,३२,७८	१,८०,८८	१९,६१,६९	२८२६५६	६,७९,३६	२२,९७	६,९७,१०

अ.क्र.	वैद्ये नांव	त्यापैकी अल्प मुदतीचे (हंगामी शेती कामासाठी)	मध्यम मुदतीची	दीर्घ मुदतीची	अल्प मुदतीची (रोखपाल व देयकातील कसर यासह)	मध्यम मुदतीची	दीर्घ मुदतीची	अल्प मुदतीचे (रोखपाल व देयकातील कसर यासह)	मध्यम मुदतीचे	दीर्घ मुदतीचे
१	२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१
१)	जिल्हा मध्यवर्ती बँक, उस्मानाबाद मुख्यालय, उस्मानाबाद	६,२५,८६	७१,२४	-	११,०३,२२	१,७१,०७	-	३,६५,८५	५६,२७	-

आधार:- जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, मुख्यालय, उस्मानाबाद.

(५२)

तक्ता क्र० ६०४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य ३०-६-८६ ला संपणा-या वर्षाकरिता (सपये-हजारात)

अ.क्रम	जिल्हा/ तालुका	सहकारी संस्थांची संख्या	एकूण खातेदारांची संख्या	एकूण	सभासद		
					खातेदार	सभासद	
१	२	३	४	५	लहान	मोठा	इतर
	एकूण जिल्हा	४४९	१,६७,०२५	१४०८०२	३०६८९	८७३४०	२२ ७७३
१	उस्मानाबाद	८७	३५५८८	३१९४७	६०९४	२३३७३	२४८०
२	कळंब	८१	२६२१५	२७५२७	६८२४	१२२४९	८४५४
३	उमरगा	९५	३६११६	२४९१७	५२६२	१८३९१	१२६४
४	तुळजापूर	७१	३००७०	२३९१६	५१६१	१७४०३	१३५२
५	परंडा	६७	२०३६९	१५८३९	४२२६	८८४४	२७६९
६	भूम	४८	१८६६७	१६६५६	३१२२	७०८०	६४५४

(३६)

तक्ता क्र० ६०४ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ६०४ पूढे वालू.....

अक्र.	जिल्हा/ तालुका	भाग भांडवल	त्यापैकी शासकीय	राखीव व इतर निधी	कर्म	खेळते भांडवल
१	२	३	१०	११	१२	१३
	सदून जिल्हा	२४५८१	१५३३	३०१२	१०७३६९	१२९९७३
१	उस्मानावाड	५३०८	४३५	९७७	१८६०२	२६४९९
२	ळव	५५९६	१३२	३३२	२८२५१	३४३४३
३	उमरगा	६१७६	२८३	८५९	२८०८४	३४५८८
४	तुळजापूर	३७११	१२४	३२२	१९६११	२०५८७
५	परंडा	१८५६	२५४	३८८	६५५३	७३२६
६	भूम	१६३४	३०५	१३४	६२६८	६६३०

तक्ता क्र. ६०४ पूढे वालू.....

तक्ता क्र. ६०४ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ६०४ पुढे चालू.....

अ.क्र. • जिल्हा/तालुका • दिलेले एकूण र्ज (अल्प, मध्यम, दीर्घ) • येणे र्ज (अल्प, मध्यम, दीर्घ) • र्जाचे एकूण थक्काकी (अल्प, मध्यम, दीर्घ)
 सणांची संख्या • रक्कम • रक्कम येणे असलेल्या सभासदांची संख्या • रक्कम • थक्काकी • रक्कम
 दारांची संख्या

१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९
एकूण जिल्हा	२२६३८	६६५४८	५०४९२	२३५६७	२६९९८	३४६९५	
१. उस्मानाबाद	४१२०	१५८०२	११६२७	१८८११	५६८०	५४२५	
२. कळंब	५३२५	१९३५०	८८६४	२७८१७	४८१९	९७८३	
३. उमरगा	६१७३	१५५१२	१३३५०	२१५३९	५८९४	९७१५	
४. लुळजापूर	४६१३	१०३९७	८६६३	१६५०३	५२९१	४८३८	
५. परंदा	१०३२	२८४८	५६१८	५०६२	३३३३	२८१३	
६. भूम	१३७५	२६३९	२३७०	३८३६	१९८१	२१२१	

तक्ता क्र. ६०४ पुढे चालू.....

तक्ता क्रं. ६०४ पुढे चालू.....

अ.क्र. • जिल्हा/ तालुका

थकवाकी • पैकी

तीन वर्षपिछा कमी

तीन वर्षपिछा जास्त

थकवाकी दारांची

रक्कम

थकवाकी दारांची

रक्कम

संख्या

संख्या

१

२

२०

२१

२२

२३

स्कूण जिल्हा

१०४३९

१५४३७

१६५५९

१९२५८

१

उस्मानाबाद

३०१५

२२४९

२६६५

७१७६

२

कळंब

२०१९

५७४५

२८००

४४३८

३

उमरगा

९५३

२७०४

४९४१

७०११

४

तुळजापूर

२३३६

१७१४

२९५५

३१२४

५

परंडा

५१६

१५०९

२८१७

१३०४

६

भूम

१६००

१९१६

३८१

२०५

टीप:- कळंब, तुळजापूर तहसीलची स्कूण खातेदारांची संख्या सुधारीत आहे.

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ६.५.१

अ) उस्मानाबाद जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्था मार्फत दिलेली ङ पीक कॅरे. ३०-६-८६ ला संपणा-या वर्षाकरिता (सपये हजारात)

"अन्नधान्य"

अ.क्र. जिल्हा तालुका • सूरुण • गहु • भात • ज्वार वर्गीय धान्य डाळी • इतर (ज्वारी, वाजरी, मका इत्यादी) • कापूस • गळीताची धान्ये • उस • ताग आणि इतर मेस्टा

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
सूरुण जिल्हा	६१२९०	५२०	८६	३६४९२	९९	४७४०	-	१३५१	१६०७२	-	१९३०	
१ उस्मानाबाद	१५२९७	-	-	९९८२	-	-	-	१०३	५१०८	-	१०४	
२ जळंब	१७०२९	१२५	-	८५००	-	४०२०	-	-	३१२५	-	१२५९	
३ उमरगा	१५००६	-	-	१०४०५	४०	-	-	४१	४२०९	-	३११	
४ तुळजापूर	८९१९	-	-	४८८४	२१	-	-	१०११	३००३	-	-	
५ परंडा	२४७०	२२०	-	१६२३	-	११९	-	-	२५२	-	२५६	
६ भूम	२५६९	१७५	८६	१०९८	३८	६०१	-	१९६	३७५	-	-	

(१०)

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ६५०२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा सहकारी संस्था मार्फत दिलेले पीक वर्ग दि. ३०-६-८६ ला संपणा-या वर्षाकरिता (सपये हजारत)

अ.क्र.	जिल्हा	सकून	अन्नधान्ये	गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्ये (ज्वारी, बाजरी मका)	डाळी	इतर	कापूस	गळीताची धान्ये	उस	ताम आणि इतर मेस्टा
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३

निरंक

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद. आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ६५०३

तक्ता क्र. ६५०३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्था मार्फत दिलेली पीक वर्ग ३०-६-८६ या वर्गकीरता (सपये हजाराने)

अ.क्र.	जिल्हा	सकून	अन्नधान्ये	जिल्हा	सकून	अन्नधान्ये
१	तालुका	सहू	भात	डाळी इतर	कापूस	मणीताची उत्त ताग व मेस्टा इतर
			(ज्वारी, वाजरी, मका इ.)			धान्ये (ज्वारी, वाजरी, मका इ.)

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३

(२३)

निरंक

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ६.६

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील जिल्हा आणि प्राथमिक पनन संस्थांचे कार्य ३०-६-८६ ला संपणा-या वर्षाकरिता. (सपये हजारत)

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	संस्थांची संख्या	संस्थांची संख्या	संस्थांचे क्षेत्र	खरेदीची किंमत	विक्रीची किंमत	कृषि उत्पादन	शेतीच्या गरजेच्या वस्तु	उपभोग्य वस्तु	स्वतःच्या मालकीचे	अडत्या म्हणून	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११		
अ)	जिल्हा स्तरावरील		जिल्हा स्तरावरील	पनन संस्था	उस्मानाबाद जिल्ह्यात	नोंदलेली नाही.						
ब)	प्राथमिक पनन संस्था											
	एकूण जिल्हा	९	२४३१	४०६६	२४१८	५६३६	१११२१	१७२६८	२४१४	१९६८२		
१)	उस्मानाबाद	४	१४९८	९८०	१०६५	१०२३	४३३	१६९८	१०६५	२७६३		
२)	कळंब	२	४१५	१९०७	८९१	३२४०	२९७६	६१८१	८८७	७०६८		
३)	उमरगा	१	१२६	४०९	३१६	३७३	४९५	९३१	३१६	१२४७		
४)	तुळजापूर	१	२८८	५७८	१४६	६०१	६४६६	७४०५	१४६	७५५१		
५)	परंडा	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
६)	भूम	१	१०४	१९२	-	३९९	७५१	१०५३	-	१०५३		

(६३)

तक्ता क्र. ६.६ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ६.६ पुढे चालू.....

आक्र. • जिल्हा • कृषि उत्पन्नाची विक्री (आडते व मालक म्हणून) •
तालुका भात व तांदूळ गहू इतर अन्नधान्य कापूस जळीतावीधान्य डाळी • इतर एकूण

१ २ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९

अ) जिल्हा स्तरावरील पणन संस्था उस्मानाबाद जि.ह्यात नोंदलेली नाही.
रील पणन संस्था

व) प्राथमिक पणन संस्था

एकूण जिल्हा	१	२४१८	१	२४२०
१ उस्मानाबाद	-	१०६५	-	१०६५
२ कळंद	-	८९१	-	८९३
३ उमरगा	-	३१६	-	३१६
४ तुळजापूर	-	१४६	-	१४६
५ परंडा	-	-	-	-
६ भूम	-	-	-	-

तक्ता क्र. ६.६ पुढे चालू.....

(४२)

तक्ता क्र. ६.६. पुटे चालू.....

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	खेते	शेतीला आवश्यक वस्तुंची विक्री दियाणे	कृषि अवजारे	पत्ती (आडते व मालक म्हणून) इतर	एकूण	उपभाग्य वस्तुंची एकूण विक्री
१	२	२०	२१	२२	२३	२४	२५
अ)	जिल्हा स्तरावरील पनन संस्था	जिल्हा स्तरावरील पनन संस्था उस्मानाबाद जिल्ह्यात नोंदलेली नाही.					
ब)	प्राथमिक पनन संस्था						
	एकूण जिल्हा	४२७१	१४०	६२८	१३	५१३२	११३३०
१	उस्मानाबाद	१७४	२५५	२२	-	१२५१	४४७
२	कळव	२५०१	४२५	२११	-	३२१७	२१५८
३	उमरगा	२८८	-	३२	८९	४०९	५२२
४	तुळजापूर	२२७	१५६	२७९	-	६६२	६७४३
५	परंडा	-	-	-	-	-	-
६	भूम	२८१	१०४	४	४	३९३	६६०

टीप:- जिल्हा स्तरावरील पनन संस्था, उस्मानाबाद जिल्ह्यात नोंदलेली नाही.

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ६७

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील विंगर शेती सहकारी पत संस्थांचे कार्य ३०-६-८६ ला संपणा-या वर्षाकरिता (सपये हजारात)

अ.क्र.	प्रकार	संख्या	सभासद	भाग भांडवल (सपये)	राखीव व इतर निधी (सपये)	ठेवी (सपये)	खेळते भांडवल (सपये)	अग्रिम (सपये)	वसूल झालेले (सपये)	येणे (सपये)	थकित (सपये)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
अ	<u>प्राथमिक सहकारी ढंका</u>										
	१) नागरी ढंका	१	२३६६५	४५८१	४८७१	७५०४२	२२३०५	३१२२६	२८२७४	७५५३२	८०५१
	२) कर्मवारी पतपेढी आणि इतर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ब	<u>इतर विंगर शेती</u>										
	१) नागरी ढंका	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	२) कर्मवारी पतपेढी	६१	११४१६	१४२३२	१६३२	१६१०	४३६२५	४७२०६	३११४०	३७६००	१३५६
	३) इतर	१	२५०	२५	-	-	२५	-	-	-	-

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

(१७)

तक्ता क्र. ६०८

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील उत्पादक अस्थापना व सामाजिक सेवा सहकारी संस्थांची
आकडेवारी - ३०-६-८६ ला संपणा-या वर्षाकरिता (सपये हजारतऱ्हे)

अ.क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्था (संख्या)	सभासद (संख्या)	भाम भांडवल (सपये)	राखीव व इतर निधी (सपये)	छेकते भांडवल (सपये)
१	उत्पादक अस्थापना					
१	साखर कारखाने	२	१२३५४	५५१८५	५८५५	१०८१४३
२	इतर कृषि प्रक्रिया संस्था	१०	२७७	४०	-	१२१
३	विणकर संस्था	७	६६५	३२१	६९	८७६
४	सूत गिरणी	१	२४८	२३७६७	५	२६४१२
५	इतर औद्योगिक सहकारी संस्था	४१	३९२१	१२७१	१७८	५६२४
६	दुग्ध उत्पादक संस्था	३४६	४२३५२	८३५९	७२२	२६९३०
७	मत्स्यव्यवसाय सहकारी संस्था	२०	११२१	५७	१	६८
८	सहकारी शेती संस्था	२	५८	१०	२	१०३
९	उपसा सिंचन सहकारी संस्था	२५	३४५	२४	१	२५८
१०	जंगल कामगार सहकारी संस्था	-	-	-	-	-
११	इतर (कक्कुट + संवर्धन)	२२	१४७४	१४०	१२३	४०६
व)	सामाजिक सेवा					
१	ग्राहक भांडार	१९	६०८४	३९७	२२	८९१
२	गृह निर्माण सहकारी संस्था	१४९	५६८२	५९८	२३	११००३
३	कामगार कंत्राट सहकारी संस्था	१७८	१००३७	४१०	१२	८९०८
४	इतर (वाहतुक-जिल्हासह मैडल-संघ-इतर)	१६	३६१४	३४३	७	१८६३

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ६.९ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५
६	मच्छीमारी (प्राथमिक व मध्यवर्ती) सहकारी संस्था	१) पकडलेले माते (मूल्य) २) विक्री (मूल्य)	सपये लाखात " "	०.५० ०.५४
७	कृषि	१) कसलेली जमीन २) उत्पादन	हेक्टर सपये लाखात	१४५ ०.२४
८	उपसा रीतपन संस्था	ओलीताखाली आणलेली जमीन	हेक्टर	१९
९	जंगल कामगार संस्था	१) दिलेल्या जोड्यांची संख्या २) वर्षात गोळा केलेल्या वन उत्पादनाचे मूल्य	संख्या सपये लाखात	- -
१०	घाऊक ग्राहक भांडार	१) खरेदी २) विक्री	सपये लाखात " "	५.३१ ६.०७
११	प्राथमिक ग्राहक भांडार	१) खरेदी २) विक्री	सपये लाखात " "	१८.५९ १८.४८
१२	गृहनिर्माण संस्था	चालू वर्षात बांधलेल्या घरांची / गाळ्यांची संख्या	शेकड्यांत	-
१३	कामगार कॅन्टिन संस्था	१) वर्षात केलेल्या कामांची संख्या २) केलेल्या कामाचे मूल्य ३) दिलेली मजुरी	संख्या सपये लाखात " "	उ. ना. २८२.३९ १९५.३५

टीप:- उ. ना. = उपलब्ध नाही.

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

(९९)

तक्ता क्र. ६.१०

उस्मानावाद जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजार पेठांची तालुकानिहाय माहिती ३०-६-८६ ला संपणा-या वर्षाकरिता (परिमाण टनामध्ये, मूल्य हजार-सकयेंत)

आ.क्र.	बाजार पेठेचे नांव	तालुका	बाजार पेठेचा प्रकार	वार्षिक आवक									
				गहू	ज्वारी	बाजरी	मका	तूर	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
१	उस्मानावाद	उस्मानावाद	सि	१८३	५३२	७२४	१५२८	२	४	३८	५५	७११	२७३९
२	कळव	कळव	स	३७५	१०५२	६०६२	८२०५	९	१६	४४	७०	१०५८	३८७७
३	मुस्म	उमरगा	जा	५२	१५४	४८८	७८७	१७४	३४१	४	५	२२७२	८६८४
४	परंडा	परंडा	र	४४०	११८८	१४९४	३२७६	७	१२	८६	१४०	१६६	६०५
	सकून		पि	१०५०	२९२६	८७६८	१३७९६	१९२	३७३	१७२	२७०	४२०७	१५९०५

(१००)

तक्ता क्र. ६.१० पुढे चालू.....

तक्ता क्र० ६०१० पुढे चालू.....

अ.क्र०	वाजार पेठेचे नांव	तालुका	वाजार पेठेचा प्रकार	चणा		उडिद		मूग		गूळ		कापूस	
				परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
१	उस्मानावाद	उस्मानावाद	र	६६	२९४	६७	३२१	४७	१९६	४१	१२३	-	-
२	कळंद	कळंद	वा	४८६	२२२२	४७	२०३	७२	२८०	४४७	१३९३	-	-
३	मुस्म	उजरगा	र	२०९	९८०	३१४	१४७३	२४	१०६	११	३५	-	-
४	परंडा	परंडा	र	२९	१३०	-	-	११	४२	२११	७०५	-	-
	एकूण			७९०	३६२६	४२८	१९९७	१५४	६२४	७१०	२२५६	-	-

तक्ता क्र० ६०१० पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ६-१० पुढे चालू.....

अ.क्र.	वाजार पेठेचे नांव	तालुका	वाजार पेठेचा प्रकार	वार्षिक आवक									
				पेरिमाण	मूल्य	पेरिमाण	मूल्य	पेरिमाण	मूल्य	पेरिमाण	मूल्य	पेरिमाण	मूल्य
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
१	उस्मानावाद	उस्मानावाद	समिती	२४१	१२७९	५४	२०६	१०	४५९	१८	१२५	अ	२
२	कळंद	कळंद	वाजार	२१९	११६४	३४८	१५६१	१०७	५५२	१०४	६७१	९८४	९२३९
३	मुस्म	उमरगा	उत्पन्न	११८	५३१	७	१३	३	१२	३५	२१६	१५२	४५५
४	परंडा	परंडा	कृषि	१२१	६१२	२०९	७५४	-	-	१	७६५	८९	२६८
एकूण				६९९	३५८६	६१५	२५३४	१२०	१०२३	१५८	१७७७	१२२५	९९६४

(१०३)

टीप:- १) अ = दिलेल्या पेरिमाणाच्या निम्त्यापेक्षा कमी आहे.

आधार:- उस्मानावाद जिल्हयातील सर्व निर्धारित कृषि उत्पन्न वाजार समित्या.

तक्ता क्र. ६.११

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील नोंदणी केलेले सावकार व त्यांची दिलेली ज्जे. ३०-६-८६ ला संपणा-या वर्गीकृता.
(सपये हजेरात)

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	सावकारांची संख्या	दिलेली ज्जे.	व्यापा-यांच्या व्यति- रिक्त दिलेली ज्जे.	सकूण
१	२	३	४	५	६
	सकूण जिल्हा	१९	८०३१	३६३	८३९४
१	उस्मानाबाद	३	-	३२	३२
२	जळंत	१	-	५१	५१
३	उमरगा	६	८०३१	-	८०३१
४	तुळजापूर	६	-	९६	९६
५	परंडा	१	-	१०२	१०२
६	भूम	२	-	८२	८२

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ७.१

माहिती

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सार्वजनिक व अर्थ सहाय्यीत संस्थामार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची तालुका निहाय सन १९८५ वर्षाकरिता.

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	संख्या					माहिती				
		रुग्णालये	दवाखाने	प्रसूतीगृहे	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	डॉक्टर्स	वैद्य परिचारिका	रुग्ण	छाटांची संख्या	त्यापैकी	मुलासाठी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	रुग्ण जिल्हा	३	९	६	३६	८६	६	३४८	४४४	२७९	१३
१	उस्मानाबाद	१	२	१	७	३६	२	१४८	२२२	११५	१३
२	कळंब	-	२	१	७	८	२	४८	४२	२८	-
३	उमरगा	१	१	१	७	१४	-	५४	६६	५२	-
४	तुळजापूर	-	२	१	७	१०	१	४१	४२	२८	-
५	परंडा	-	१	१	५	८	१	३२	३०	२०	-
६	भूम	१	१	१	३	१०	-	२५	४२	३६	-

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	उपचार केलेले अंतर रुग्ण (संख्या हजाराला)			उप	उपचार केलेले बाह्य रुग्ण (संख्या हजाराला)		
		पुरुष	स्त्रिया	मुले		पुरुष	स्त्रिया	मुले
१	२	३	४	५	६	७	८	
	रुग्ण जिल्हा	६९	४१	२०	८८	७७	७८	
१	उस्मानाबाद	६९	३८	२०	३५	२३	२८	
२	कळंब	अ	१	अ	१२	१४	२१	
३	उमरगा	अ	१	अ	१३	१२	७	
४	तुळजापूर	अ	१	अ	११	९	११	
५	परंडा	अ	अ	अ	८	९	७	
६	भूम	अ	अ	अ	९	१०	४	

(४०३)

टीप:- १) अ= आकडे दिलेल्या परिमाणाच्या निम्न्यापेक्षा कमी आहेत.

आधार:- १) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

२) जिल्हा शल्य विकीत्सक, शासकीय रुग्णालय, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ७०२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्युची संख्या सन १९८५ करिता.

क्र. जिल्हा/तालुका	सकून	नोंदलेल्या जन्मांची संख्या			नोंदलेल्या मृत्युची संख्या			बाल मृत्युची संख्या			
		ग्रामीण	पुरुष	स्त्रिया	सकून	पुरुष	स्त्रिया	सकून	पुरुष	स्त्रिया	सकून
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
सकून जिल्हा	सकून	९४२९	७५९६	१७०२५	२५६२	२१५०	४७१२	२३२	२१५	४४७	
	ग्रामीण	७३५५	६०१२	१३३६७	२१२१	१८६४	३९८५	२०५	१९०	३९५	
	नागरी	२०७४	१५८४	३६५८	४४१	२८६	७२७	२७	२५	५२	
१ उस्मानाबाद	सकून	२६०८	२०८०	४६८८	६७७	५६२	१३३९	६१	५०	१११	
	ग्रामीण	१८१८	१४७६	३२९४	४५४	४०९	८६३	३६	३५	६१	
	नागरी	७९०	६०४	१३९४	२२३	१५३	३७६	२५	२५	५०	
२ कळव	सकून	१३९२	११२९	२५२१	३६१	२९९	६६०	२४	३०	५४	
	ग्रामीण	११४६	९५४	२१००	३४५	२९५	६४०	२४	३०	५४	
	नागरी	२४६	१७५	४२१	१६	४	२०	—	—	—	
३ उमरगा	सकून	१९५०	१६६६	३६१६	५३८	४४८	९८६	५३	४५	९८	
	ग्रामीण	१४२१	१३४१	२६६२	४३०	३६३	७९३	५२	४५	९७	
	नागरी	५२९	३२५	९५४	१०८	८५	१९३	१	—	१	
४ तुळजापुर	सकून	१७९४	१४४५	३२३९	४९६	४४३	९३९	५६	५६	११२	
	ग्रामीण	१४४७	११७८	२६२५	४३३	४१९	८५२	५६	५६	११२	
	नागरी	३४७	२६७	६१४	६३	२४	८७	—	—	—	
५ परंडा	सकून	९३७	६९०	१६२७	२३९	२०८	४४७	१८	१७	३५	
	ग्रामीण	८५४	६३३	१४८७	२२०	१९६	४१६	१७	१७	३४	
	नागरी	८३	५७	१४०	१९	१२	३१	१	—	१	
६ भूम	सकून	७४८	५८६	१३३४	२५१	१९०	४४१	२०	१७	३७	
	ग्रामीण	६६९	५३०	११९९	२३९	१८२	४२१	२०	१६	३७	
	नागरी	७९	५६	१३५	१२	८	२०	—	—	—	

आधार:- तपालक, आरोग्य सेवा, महाराष्ट्र शासन, कॅन्ट हाऊस, पुणे - १

(१०५)

तक्ता क्र. ७३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील विविध कारणानुसार मृत्युंची संख्या सन १९८५ करिता

वर्ष	दिवताप	पटकी	देवी	क्षय	निमोनिया व अतिसार गंस्ट्रो	अमांश	हृदय विकार	विषमज्वर	कर्करोग	स्वप्न क्रिये संबंधीचे रोग	आत्म हत्या	अपघात	इतर कारण	रूग्ण मृत्यु
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१९८५	-	४	-	२९	२६	५५	७३	९	५३	१४८	३०	१७४	४०४१	४७१२

(१०६)

आधार:- तंबालक, आरोग्य सेवा, महाराष्ट्र शासन पृष्ठा - १

(१०७)

तक्ता क्र० ७०४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तालुकानिहाय पटकी लक्ष टोचनी १९८५- या
वर्षाकरिता.

अ.क्र.०० जिल्हा/तालुका. ग्रामीण . पटकी लक्ष टोचणी

१	२	३	४
	एकूण जिल्हा	ग्रामीण नागरी एकूण	२१७६३३ ६४७९० २८२४२३
१	उस्मानाबाद	ग्रामीण नागरी एकूण	४०५६३ ५२५२ ४५८१५
२	ळंब	ग्रामीण नागरी एकूण	४३७१६ ११५७४ ५५२९०
३	उमरगा	ग्रामीण नागरी एकूण	४२१०६ ८६५६ ५०७६२
४	तुळजापूर	ग्रामीण नागरी एकूण	४४६८४ २८२८७ ७२९७१
५	परंडा	ग्रामीण नागरी एकूण	३२११३ ४५५४ ३६६६७
६	भूम	ग्रामीण नागरी एकूण	१४४५१ ६४६७ २०९१८

आधार:- जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ७०५

उस्मानाबाद जिल्हयातील कुटुंब नियोजन केंद्राची संख्या ३०-३-१९८६ रोजीची

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	सकूण ग्रामीण नागरी	३१ मार्च १९८६ रोजी असलेल्या केंद्रांची संख्या	निर्बीजीकरण केलेल्यांची संख्या			लुप पध्दती (आय.यु.सी.डी.) संख्या	जननक्षम जोडप्यांची संख्या
				पुरुष नसबंदी	स्त्रियांची नसबंदी	सकूण		
१	२	३	४	५	६	७	८	९
	सकूण जिल्हा	सकूण	४०	५१०	२१२१	२७०१	२८६०	२७५८७
		ग्रामीण	३२	४१६	६०७३	६४८९	७७६१	८५१७५
		नागरी	८	९४	३११८	३२१२	२०९९	१२४१२
१	उस्मानाबाद	सकूण	८	२११	२१६९	२३८०	२५७७	२२२००
		ग्रामीण	७	१९६	१६४९	१८४५	२१५८	१८०९२
		नागरी	१	१५	५२०	५३५	४१९	४१०८
२	दळत	सकूण	७	९६	१५४०	१६३६	१३६०	१६८१४
		ग्रामीण	६	९६	१०५९	११५५	१२०३	१५४९२
		नागरी	१	—	४८१	४८१	१५७	१३२२
३	उमरगा	सकूण	८	४५	१९८९	२०३४	२१८२	२१११५
		ग्रामीण	६	२३	१२२६	१२४९	१७२६	१८८२५
		नागरी	२	२२	७६३	७८५	४५६	२३९०
४	तुळजापूर	सकूण	८	१०२	१६११	१७१३	१८०३	१६४१४
		ग्रामीण	६	५२	९८४	१०३६	११८४	१३८४७
		नागरी	२	५०	६२७	६७७	६१९	२५६७
५	परंडा	सकूण	५	२३	१०१२	१०३५	११६१	१११४४
		ग्रामीण	५	१६	५५२	५६८	८१४	१०१०६
		नागरी	१	७	४६०	४६७	३४७	१०३८
६	भूम	सकूण	६	३३	८७०	९०३	७७७	९८००
		ग्रामीण	३	३३	६०३	६३६	६७६	८८१३
		नागरी	३	—	२६७	२६७	१०१	९८७

अ. आधार:- जिल्हा वैद्यकीय अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ८०१
१९८१ च्या जनगणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तालुकांनिहाय साक्षरता.

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	सकूण ग्रामीण नागरी	साक्षरांची संख्या (हजारात)				साक्षरतेची टक्केवारी		
			पुरुष	स्त्रिया	सकूण	पुरुष	स्त्रिया	सकूण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	
	सकूण जिल्हा	सकूण	२५२	११२	३६४	४९.१८	२२.३२	३६.३	
		ग्रामीण	२१६	८८	३०४	४७.०६	२०.०१	३३.८०	
		नागरी	४३	२४	६०	६३.५८	३८.५४	५१.४९	
१	उस्मानाबाद	सकूण	६४	२९	९३	५२.९६	२७.७२	३९.९९	
		ग्रामीण	५०	२१	७०	४९.५७	२३.४४	३६.१२	
		नागरी	१४	९	२३	६९.६५	४७.९०	५९.२६	
२	कळंब	सकूण	४६	२१	६७	५२.००	२४.२२	३८.३६	
		ग्रामीण	४२	१८	६०	५०.९८	२३.१४	३७.२८	
		नागरी	४	३	७	६३.७२	३७.१२	५०.९२	
३	उमरगा	सकूण	१५७	२३	८०	४८.५८	२०.७३	३४.८७	
		ग्रामीण	४८	१९	६७	४६.९५	१९.१४	३३.२३	
		नागरी	९	५	१३	५९.५५	३१.६६	४५.९८	
४	तुळजापूर	सकूण	४१	१८	५९	४७.०४	२०.८८	३४.२३	
		ग्रामीण	३३	१३	४६	४३.८८	१७.६०	३१.००	
		नागरी	९	५	१३	६४.२०	३८.९६	५१.९२	
५	परंडा	सकूण	२५	१०	३५	४१.५४	१७.५५	२९.७६	
		ग्रामीण	२२	८	३०	४०.०९	१६.०३	२८.२६	
		नागरी	३	२	५	५५.३१	३२.५२	४४.२८	
६	भूम	सकूण	२६	११	३७	४९.१९	२१.९८	३५.८३	
		ग्रामीण	२२	१०	३२	४८.०९	२१.०६	३४.७९	
		नागरी	४	१	५	५८.७७	३०.३९	४५.११	

टीप:- १) आकडे हजारात असल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत. २) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ वेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्र० ८०२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील शैक्षणिक संस्था व शिक्षकांची संख्या १९८५-८६ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	शैक्षणिक संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	शिक्षक	
			एकूण	प्रशिक्षित
१	२	३	४	५
अ.	पूर्व प्राथमिक शाळा	३	६ ((६))	२ (२)
ब.	प्राथमिक शाळा			
	१) एक शिक्षकी शाळा	१८२	१८० (२)	१६६ (१)
	२) कनिष्ठ प्राथमिक शाळा	२७१	९७३ (१७४)	९२० (१६४)
	३) उच्च प्राथमिक शाळा	३५२	२,४८१ (२५३)	२,३४७ (२१७)
	एकूण (१ २ ३)	८०५	३,६३४ (४२९)	३,४३३ (३८२)
क.	माध्यमिक शाळा	१४६	२,१२५ (२७१)	२,००७ (२३५)
ड.	उच्च माध्यमिक शाळा	८	३२५ (६८)	३२० (६६)
इ.	सामान्य शिक्षणाचे महाविद्यालये (कला/वाणिज्य-शास्त्र)	७	२७१ (१५)	- (-)
	एकूण	९६९	६,३६१ (७८९)	५,७६२ (६८५)

टीप:- स्तंभ क्र० ४ व ५ मध्ये कासात दाखविलेले आकडे त्रि शिक्षकांचे आहेत.

आधार:- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन राज्य, पुणे.

तक्ता क्र. ८०३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील पूर्व प्राथमिक माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या.
आणि मागात वर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी. ३०-९-१९८५ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	शैक्षणिक स्तर	संस्थेतील विद्यार्थ्यांची संख्या:									
		पूर्व प्राथमिक		प्राथमिक		माध्यमिक		सामान्य शिक्षणाची महा-विद्यालये		एकूण	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	पूर्व प्राथमिक	२९१	११७	१३८७	६२१	९७	२३	-	-	१७७५	७६१
२	इयत्ता १ ते ४	-	-	११३५००	५१५७२	१६८५८	७७४२	-	-	१३०३५८	५९३१४
३	इयत्ता ५ ते ७	-	-	२६७८६	१०१५१	२५६१४	८६९२	-	-	५२४००	१८८४३
४	इयत्ता ८ ते १०	-	-	-	-	३०४००	७६३१	-	-	३०४००	७६३१
५	इयत्ता ११ ते १२	-	-	-	-	१३५५	३८०	४५७३	५७३	५९२८	९५३
६	उच्च माध्यमिक नंतर	-	-	-	-	-	-	२३०८	३९९	२३०८	३९९
	एकूण	२९१	११७	१४१६७३	६२३४४	७४३२४	२४४६८	६८८१	९७२	२२३१६९	८७९०१

(४४६)

तक्ता क्र. ८०३ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ८३ पुढे चालू.....

अ.क्र. शैक्षणिक स्तर		मागास वर्गीय विद्यार्थी				इतर मागास वर्गीय			
		अनुसूचित जाती		अनुसूचित जमाती		इतर मागास वर्गीय		इतर मागास	
		रकून	मूली	रकून	मूली	रकून	मूली	रकून	मूली
१	२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१	पूर्व प्राथमिक	३७०	१८६	४६	१८	२२९	१२०	७१५	३२४
२	इयत्ता १ ते ४	२१५४१	९३९८	५३८२	१८८९	२७३४८	१२३१८	५४२७३	२३६०५
३	इयत्ता ५ ते ७	७८४५	२२९७	८८७	१५९	१०३०१	३५९०	१९०३३	६०४६
४	इयत्ता ८ ते १०	४९३३	८९५	४४६	५३	५१०९	१२२२	१०४८८	२१७०
५	इयत्ता ११ ते १२	८४७	१०८	२४	७	११४८	२०५	२०१९	३२०
६	उच्च माध्यमिक नंतर	९६९	९०	६	-	१४५६	२३९	२४३१	३२९
	रकून	३६५०५	१२२७४	६७९१	२१२६	४५६६१	१७६९४	८८९५७	३२७९४

आधार: शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन पुणे - १

(११२)

तकता १० ८०४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था १९८४-८५, व १९८५-८६ या वर्षांकरिता.

संस्थांचे प्रकार	वर्ष	संस्थांची संख्या	शैक्षणिक विद्यार्थ्यांची संख्या												एकूण शिक्षक		
			अनुसूचित जाती		अनुसूचित जमाती		इतर मागास वर्गीय		एकूण मागास वर्गीय		एकूण		एकूण शिक्षक	स्त्र शिक्षिका			
			एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली					
१ शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालय,	१९८४-८५	२	३२	३	३	३	३	२३	१५	१३५	१८	२५२	४४	३२४	६२	३५	५
	१९८५-८६	२	६४	८	४	४	४	११६	१८	१८४	२६	४३५	६७	६१२	२३	३२	५
२ विधी पदवी महाविद्यालय	१९८४-८५	१	५	-	-	-	-	१४	२	१९	२	१७५	१५	१२४	१७	६	-
	१९८५-८६	१	५	-	-	-	-	१४	२	१९	२	१७५	१५	१२४	१७	६	-
३ वैद्यकीय महाविद्यालय																	
४ आयुर्वेदिक महाविद्यालय,																	
५ अभियांत्रिकी महाविद्यालय																	
६ इतर																	
अ) तंत्र निक्षेप																	
ब) आय. टी. आय.																	
क) डी. एड.	१९८४-८५	३	३२	४	१	१	१	१९	२	५९	६	१६४	२७	२२३	३३	२९	१
	१९८५-८६	६	३७	७	१	१	१	१९	२	५७	११	१६२	३७	२१९	४५	२०	३
ड) जी. टी. डी.	१९८४-८५																
	१९८५-८६																

(१९३)

आधार:- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे - १

तक्ता क्र. ८०५

उस्मानावाद जिल्हयातील आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्यांना मिळणारी मोफत शिक्षणाची सवलत सन १९८५-८६ वर्षाकरिता.

लाभार्थींची संख्या

अ.क्र. • माध्यमिक • कनिष्ठ महावि- • उच्च शिक्षण • अभियांत्रिकी • वैद्यकीय • इतर महाविद्यालये • इतर • स्कूल • प्रत्यक्ष
घालये • (महाविद्यालये) संख्या (सपये हजारात)
(११ वी १२ वी)

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १०

२०००५

१६०९

३३

-

-

१००

१८०

२१९२९

४१३

आधार:- शिक्षण संचालनालय, पुणे.

तक्ता क्र. ८०६

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च. सन १९८५-८६ या वर्षाकरिता. (सपये हजारात)

यंत्रणा	योजनेत्तर			योजनांतर्गत			एकूण		
	आवर्ती	बांधकाम अनुदाना- व्यतिरिक्त अना- वर्ती खर्च	एकूण	आवर्ती	बांधकाम अनुदाना- व्यतिरिक्त अना- वर्ती खर्च	एकूण	आवर्ती	बांधकाम अनुदाना- व्यतिरिक्त अना- वर्ती खर्च	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
जिल्हापरिषद	-	-	६९७९१	-	-	७२३	-	-	७०५१४
नगर परिषद									
फटक मंडळ			२ ७६२			४०			२८०२
महा नगरपालिका									
बांधकाम अनुदानाव्यति- रिक्त इतर खर्च	-	-	१२८३	-	-	१३६५	-	-	२६४८
एकूण	-	-	७३८३६	-	-	२१२८	-	-	७५९६४

(५९५)

टीप: आवर्ती व अनावर्ती खर्च वेगवेगळा उपलब्ध न झाल्याने एकत्र खर्च दिला आहे.

आधार:- शिक्षण सेवालनालय, महाराष्ट्र राज्य पूणे - १

तक्ता क्र० ८०७

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन(कनिष्ठ महाविद्यालय व तांत्रिक शाळा)आटवी ते बारावी १९८५-८६ या वर्षाकरिता

अ.क्र.	बाब	परिमाण	वर्ष- १९८५-८६
१	२	३	४
१)	शाळांची संख्या	संख्या	६
२)	<u>पटावरील संख्या</u>		
अ)	मुलगे	संख्या	७७०
ब)	मूली	"	३
	सूण (अ+ब)	"	७७३
३	सूण खर्च	सपयात	११,५३,०००

टीप:- शाळांची संख्या यामध्ये कनिष्ठ महाविद्यालये सुध्दा समाविष्ट आहेत.

आधर:- जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, उस्मानाबाद.

(११७)

तक्ता क्र० ८०८

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण केंद्रे सन १९८५-८६ करिता.

अ.क्र. जिल्हा/तालुका प्रौढ शिक्षण केंद्रांची संख्या १९८५-८६ करिता

१	२	३
१	सकून जिल्हा	४१०
१	उस्मानाबाद	१०
२	कळंब	१०
३	उमरगा	३०
४	तुळजापूर	१४
(११७)		
५	परंडा	१३
६	भूम	१३

तक्ता क्र० ८०९

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण केंद्रे सन १९८५-८६ करिता.

आधार:- जिल्हा प्रौढ शिक्षण अधिकारी- उस्मानाबाद.

अ.क्र. जिल्हा/तालुका प्रौढ शिक्षण केंद्रांची संख्या १९८५-८६ करिता

१	२	३
१	सकून जिल्हा	४१०
१	उस्मानाबाद	१०
२	कळंब	१०
३	उमरगा	३०
४	तुळजापूर	१४
(११७)		
५	परंडा	१३
६	भूम	१३

तक्ता क्र० ८०६

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण केंद्रे सन १९८५-८६ करिता.

आधार:- जिल्हा प्रौढ शिक्षण अधिकारी- उस्मानाबाद.

अ.क्र. जिल्हा/तालुका प्रौढ शिक्षण केंद्रांची संख्या १९८५-८६ करिता

(११८)

तक्ता क्र. ८०२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील शिक्षकांकरिता प्रशिक्षण संस्था तन १९८३-८४, १९८४-८५ व १९८५-८६ या वर्षां करिता.

अ.क्र. ना. वा. व. परिमाणे वर्षे १९८३-८४ १९८४-८५ १९८५-८६

१ २ ३ ४ ५ ६

१ शिक्षकांकरिता प्रशिक्षण संस्थांची संख्या

अ) पदवीस्तर	संख्या	१	उ. ना.	उ. ना.
ब) पदवीपूर्वस्तर	"	३	उ. ना.	उ. ना.
क) शाळास्तर	"	-	उ. ना.	उ. ना.

२ पत्रवरील संख्या

अ) पदवीस्तर	"	११०	उ. ना.	उ. ना.
ब) पदवीपूर्वस्तर	"	२५५	उ. ना.	उ. ना.
क) शाळास्तर	"	-	उ. ना.	उ. ना.

३ स्कूल वर्षे

अ) पदवीस्तर	"	५७०१८६	उ. ना.	उ. ना.
ब) पदवीपूर्वस्तर	"	५६४२८४	उ. ना.	उ. ना.
क) शाळास्तर	"	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.

टीप:- x फक्त डि. सड. कॉलेजाच वर्ष दिलेला आहे.

आधार:- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन पुणे -१

(११९)

तक्ता क्र. ९०१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील रेल्वे मार्गांची लांबी ३१ मार्च १९८६ या वर्षाअखेरे.

अ.क्र. • रेल्वे मार्ग • लांबी किलो मीटरमध्ये
३१-३-१९८६

१	२	३
१	<u>ब्रॉडगेज</u>	
	१) स्केरी	-
	२) दुहेरी	-
	३) तिहेरी व अधिक	-
२	मिटरगेज	-
३	नॅरोगेज	३०
	एकूण रेल्वे मार्ग	३०

आधार:- इंडियन रेल्वे टाइम टेबल

तक्ता क्र. २०२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार रस्त्यांची लांबी, ३१ मार्च १९८६ वर्षा अखेर (लांबी कि. मी. मध्ये)

अ.क्र.	वर्गीकरण	सार्वजनिक बांधकाम व घर बांधणी	बिगर नगरपालिका रस्ते जिल्हा परिषद	एकूण	नगरपालिका हद्दीतील रस्ते
१	२	३	४	५	६
अ	प्रकारानुसार				
	१) राष्ट्रीय महामार्ग	७८.९२	-	७८.९२	-
	२) राज्य महामार्ग	४६६.२०	-	४६६.२०	-
	३) प्रमुख जिल्हे रस्ते	२९५.७९	४७०.७०	७६६.४९	-
	४) इतर जिल्हा रस्ते	-	८५१.१७	८५१.१७	-
	५) खेड्यातील रस्ते (योजनागत)	-	१३२७.०८	१३२७.०८	-
	६) इतर (योजनेत्तर)	-	-	-	२०३.००
व	पृष्ठ भागानुसार	८४०.९१	३६४८.९५	३४८९.८६	२०३.००
	१) सिमेंट काँक्रीट	-	-	-	६.४०
	२) डांबरी	६०७.८८	११३.४९	७२१.३७	३६.५६
	३) खेडीचे/पक्का रस्ता	२१०.८३	१९६८.१८	२१७९.०१	५३.१८
	४) इतर माल वापरून केलेले	२२.२०	५६७.२८	५८९.४८	९५.१६
	५) इतर	-	-	-	११.७०
	एकूण	८४०.९१	३६४८.९५	३४८९.८६	२०३.००

(१२०)

टीप:- नळदुर्ग नगरपरिषदेने एकूण रस्त्यांची लांबी पूर्वीची ३२ कि. मी. सेवजी २५ कि. मी. अशी सुधारीत केलेली आहे.

आधार:- १) जिल्ह्यातील सर्व नगरपालिका २) कार्यकारी अभियंता सा. बां. वि. उस्मानाबाद.

३) कार्यकारी अभियंता जिल्हापरिषद, उस्मानाबाद.

(१२१)

तक्ता क्र० ९०३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील वापरात असलेल्या मोटर वाहनांची संख्या
३३१ मार्च १९८६ या वर्षी अखेर.

अ.क्र०	बाबी	संख्या
१	२	३
१०	मोटर सायकली, स्कूटर्स, मोपेड, इत्यादी	२१४६
२०	मोटारी/जिप्स/स्टेशन वॅगन	२७३
३०	टॅक्सी कॅब्स	२
४०	<u>स्वयंचालित रिक्शा</u>	
	१) खाजगी	१
	२) सार्वजनिक (टॅक्सी)	९५
५०	<u>स्टेज कॅरेजेस</u>	
	१) डीझेलवर चालणा-या	७०
	२) पेट्रोलवर चालणा-या (१९९१)	—
	३) डीझेलवर चालणा-या कॉन्टॅक्ट कॅरेजेस	—
६०	<u>माल मोटारी</u>	
	अ) खाजगी वाहने	
	१) डीझेलवर चालणा-या	६८२
	२) पेट्रोलवर चालणा-या	—
	ब) सार्वजनिक वाहने	
	१) डीझेलवर चालणा-या	२९
	२) पेट्रोलवर चालणा-या	—
७०	<u>सग्न वाहिका</u>	
	१) स्कूटर्स, मोपेड, इत्यादी	२१५१
८०	आळेच्या बसेस/स्टेशन वॅगन	२०१
९०	खाजगी सेवा देणारे वाहने(अनुपान)	—
१००	जोड वाहने (ट्रॅलर)	२४९
११०	ट्रॅक्टर्स	५७५
१२०	इतर	१
	<u>सूट</u>	<u>४१२५</u>

आधार:- सहाय्यक प्रादेशिक परिवहन अधिकारी, औरंगाबाद.

तक्ता क्र. १०४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन मंडळाची (प्रवासी) वाहतूक आकडेवारी • १९८५-८६ या वर्षाकरिता •

अ.क्र.	उपक्रमाचे नांव	वर्षा अखेरीस मार्गाची संख्या	मार्गाची एकूण लांबी (कि. मी.)	मार्गाची सरासरी लांबी (कि. मी.)	वर्षातील अस्तित्वात असलेल्या दस गाड्यांची संख्या	रस्त्यावर धावणा-या दस गाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	प्रवाशांची दैनिक सरासरी उत्पन्न (लाखात)	वाहतुकीमुळे वर्षात मिळालेले उत्पन्न (सप्टे हजारात)	दर प्रवाशामागे मिळालेले उत्पन्न (पैशामध्ये)
--------	----------------	------------------------------	-------------------------------	---------------------------------	--	---	---	--	---

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
१	महाराष्ट्र राज्य, मार्ग परिवहन मंडळ	उस्मानाबाद	३५६	३९५९२	८३	३९८	३६२	१०४५	१७,४७,४६	३३०

(१२२)

टीप:- १) नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही म्हणून लातूर व उस्मानाबाद मिळून देण्यात येत आहे.
 २) स्तंभ क्र. ३, ४, ५ मध्ये "सिटी व्हॅल्यू"ची माहिती समाविष्ट आहे.
 ३) १९८५-८६ मध्ये रिझर्व्हेशन मार्गावरील कमी अंतराचे मार्ग रिझर्व्हेशन न होऊ शकल्यामुळे स्तंभ क्र. ३ व ४ मधील आकडेवारी १९८४-८५ पेक्षा कमी झालेली आहे.

आधार:- विभागीय नियंत्रक; महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळ, विभाग, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र० २०५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील महत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना डिसेंबर १९८५ या वर्षी करिता.

मंदगती वाहने

वर्ष	गणना स्थानाचे ठिकाण	पृष्ठ लांबी (कि० मी०)	स्थानाचे प्रकार	रस्त्याची रुंदी फुट	जलद गती वाहने				एकूण	मंदगती वाहने			
					मोटारी जीप्स व व्हॅन्स	बस गाड्या	माल मोटारी	सायकली व स्टूर्टर्स		जनावरा	सायकली	इतर रिक्षा	एकूण
बसवळ्याण भद्रमदनगर भूम राज्य महामार्ग क्र० ३													
१	२६/२	अंतरवाडी	खडीया	१२	४५	३२	५२	६०	२११	७५	१४८	-	२२३
२	१५/२	भूम	"	"	५०	३९	६२	६०	२११	७५	१४८	-	२२३
३	०/०	भूम	"	"	५२	४०	६४	६३	२१९	८५	११९	-	२०४
नागपूर बोरी अर्धापूर राज्य महामार्ग क्र० ७ अ०													
१	५१८/४	पाटोदा	डांबरी	१२	१५३	३५	५३५	१२२	८४५	४१२	५२७	-	९३९
२	५३२/०	तुळजापूर	"	"	२३३	५३	२०९	३०३	७९८	३६६	७१३	-	१०७९
दौंड बार्शी उस्मानाबाद बोरफळ औसा राज्य महामार्ग क्र० ३३													
१	१७२/६	परंडा	डांबरी	१२	३१२	५५	३०२	३५१	१०२०	३४४	१०४५	-	१३८९
२	१८१/०	"	"	"	१६१	३६	१३९	२४९	५८५	१७०	६२५	-	७९५
३	३८/२	उस्मानाबाद	"	"	१५६	३४	११३	१७२	४७५	२३३	५५२	-	७८५
४	३८/४	उस्मानाबाद	"	"	२१५	८३	१७०	२४७	७१५	२०१	५६८	-	७६९
तुळजापूर नळदुर्ग बार्शी राज्य महामार्ग क्र० ३३ अ०													
१	०/४	तुळजापूर	डांबरी	१२	२५२	६९	२८८	२६६	८७५	२३९	४२७	-	६६६
२	३२/०	नळदुर्ग	"	"	३४५	५०	४०३	१७९	९७७	१८६	४९६	-	६८२
३	०/०	तिंदफळ	"	"	१७९	१०३	१३०	१८३	५९५	२४१	४०३	-	६४४
४	६/२	देकरी	"	"	११६	३७	६०	८०	२९३	५४	१६४	-	२१८

(१२३)

तक्ता क्र० २०५ पुढे चालू

तक्ता क्र. १०५ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
<u>मलकापूर सोलापूर राज्य महामार्ग क्र. ५० अ</u>													
१		पारगांव	डांबरी	१२	१७०	८२	४००	५३	७०५	४०	१०२	७	१४९
२	३३३/८	येरमाळा	"	"	२१३	१५४	३६८	१८९	९२४	५५	३५१	३०	४३६
३	३४९/६	येडशी	"	"	१५७	८७	३५५	१०५	७०४	७८	२५९	७	३४४
४	३६८/५	उस्मानाबाद	"	"	३१६२	३००	४६३	१८१८	५७४३	१५६	२८२९	—	२९८५
५	३९०/०	तुळजापूर	"	"	२९३	१७२	४८१	२१४	११६०	१४६	२९९	—	४४५
६	३९०/६	तुळजापूर	"	"	४०८	२६६	५५५	२४९	१४७८	११३	४०८	—	५२१
७	४१५/६	तामलवाडी	"	"	३८६	२५९	५५१	१४१	१३३७	१४०	२५२	—	३९२
<u>मिरज पंढरपूर बार्शी लातूर राज्य महामार्ग ब. ६०</u>													
१	२४५/२	येडशी	"	"	६१	५६	१८२	४५	३४४	३७	५८	४२	१३७
२	२४६/६	येडशी नाका	"	"	१०६	६०	२३४	७०	४७०	१३४	१५३	५७	३४४
३	२६४/४	दोकी	"	"	२६४	१४१	७५९	२९५	१४५९	३५१	५२४	४२	९१७
<u>देवगांव पाथरी माजलगांव-दोकी राज्य महामार्ग क्र. १००</u>													
१	१४५/५	कळंब	डांबरी	१२	३१४	६४	१९८	२२२	७९८	१३५	१६०२	९	१७४६
२	१४७/	दोकी	"	"	१४७	६०	२९२	११३	६१२	१०१८	२३६	२५	२१५९
<u>औसा, उमरगा, कसगी महामार्ग क्र. ११०</u>													
१	४७/२	उमरगा	"डांबरी	१२	३८२	५७१	८७	३००	१३४०	१४७	२२४	२३१	६०२
२	४७/४	उमरगा	:"	"	२५०	२	३०७	२०६	७६५	१४४	१७१	१७१	४८६
३	५७/०	कसगी	"	"	९१	३९	२७६	३६	४४२	१८	५५	—	७३

(१२४)

तक्ता क्र. १०५ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. १०५ पुढे चालू.....

१ • २ • ३ • ४ • ५ • ६ • ७ • ८ • ९ • १० • ११ • १२ • १३ • १४

भूम-इट-जळ-गांव रोड

१	०/०	पिंपोली	खडीया	१२	उ. ना	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
२	१९/५	इट	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"

देवळा तांदुळजा नाथगांव मुरुड जागजी उजनी उजनी रस्ता.

१	८/४	जागजी	खडीया	१२	९७	१२	२७३	३१९	७०१	३९५	५७४	"	९६९
---	-----	-------	-------	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	---	-----

राष्ट्रीय महामार्ग

पुणे सोलापूर हैद्राबाद राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ९.

१	२६९/८	खानापूर	डावरी	२४	१९२	१२०	१४२६	१४५	१८८३	१४०	२०३	-	३४३
२	२८८/०	नळदुर्ग	"	"	१८०								
३	३२५/४	उमरगा	"	"	६५१	१७२	१२८६	४८६	२५६५	१५४	५५३	१७६	८८३
४	३४८/७	तालमोड	"	"	१३९	६४	९१३	७५	११९१	१६४	२२४	-	३८८

आधार:- संशोधन अधिकारी, (सांख्यिकी) बांधकाम बांधकाम विभाग मुंबई.

(१२४)

तक्ता क्र. २०६

उस्मानाबाद जिल्हयातील पोस्ट, तारघरे व दूरध्वनी सेवा रडिओ व दूरदर्शन सेवा यांची आकडेवारी सन १९८५-८६

अ.क्र.	पोस्टांची संख्या	तारघरांची संख्या	पत्र पेट्यांची संख्या	पोस्टमनांची संख्या	दूरध्वनींची संख्या	पोस्टाची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या	ग्रामीण रडिओ विभागाने बसवलेल्या सेवांची संख्या	शासनाने वाटप केलेल्या दूरदर्शन सेवांची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९
x	२६६	७५	७२१	२ ७	१०१४	२५९	६१९	४

(१२६)

टीप:- १) सोलापूर जिल्हयातून उस्मानाबाद जिल्हयात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

२) स्तंभ ७ मध्ये नगरपालिकांचाही (शहरे) समावेश आहे.

३) दूरध्वनीची संख्या यामध्ये विस्तारीत व पी. सी. ओ. यांचा समावेश आहे.

आधार:- १) अधिक्षक, टपालखाते, उस्मानाबाद. २) जिल्हा माहिती अधिकारी, उस्मानाबाद.

३) अभियंता टेलीफोन कार्यालय, उस्मानाबाद. ४) तंत्र सहाय्यक, उपविभागीय कार्यालय, ग्रामीण ध्वनीक्षेपण, लातूर.

तक्ता क्र० १००१

तक्ता १०

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च सन १९८५-८६ या वर्षाकरिता (रुपये लाखात)

ग्रामपंचायत				जिल्हा परिषद				नगरपालिका			
संख्या	समाविष्ट असलेल्या खेड्यांची संख्या	सकूण उत्पन्न	सकूण खर्च	सकूण उत्पन्न	सकूण खर्च	संख्या	सकूण उत्पन्न	सकूण खर्च	सकूण खर्च	सकूण खर्च	सकूण खर्च
३	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
५३०	७१२	३९	४९	९४३७	१३८९	३६	२७६	२६०	२२८९	२२८९	२२८९

टीप:- सोलापूर जिल्ह्यातून वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार:- १) मुख्य लेखा वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

२) कार्यरत असलेल्या ग्रामपंचायतीचा वार्षिक प्रशासन अहवाल १९८५-८६.

३) उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व नगरपालिका.

तक्ता क्र० १००२

उस्मानावाद जिल्ह्यातील ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च १९८५-८६ या वर्षाकरिता (सपथे हजारत)

अ.क्र.	पंचायत समिती	ग्रामपंचायती व गट	सहाय्यक अनुदाने	अंशदान	उत्पन्न देणगी	कर	शुल्क	इतर	एकूण उत्पन्न (४ ते १०)
	मी. लेखा	शासकीय	इतर						
	१	२	३	४	५	६	७	८	९
	एकूण जिल्हा	५३०	२६३९	३६	४५	७८०	६४	१३९१	३२४५
१	उस्मानावाद	९९	२५०	-	१३	२०८	-	४६८	९३९
२	कळंब	९३	१५५	-	२१	१०२	५२	२६५	६११
३	उमरगा	१०२	५८९	-	-	२१५	-	१७७	९९०
४	तुळजापूर	१००	२३०	-	-	१२३	-	३३१	६८४
५	परंडा	८२	३७४	-	३	५५	-	५०	३८२
६	भूम	५४	१३१	-	६	७७	१२	१००	३३९

(२६४)

तक्ता क्र० १००२ पुढे चालू.....

लक्ता क्र. १०२ पुढे चालू.....

अ.क्र. पंचायत समिती

खर्च

१	२	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
		आरोग्य सेवा	सार्वजनिक दायकामे	सार्वजनिक आणि नैतिक वृद्धी	प्रशासन	समाज कल्याण	पशुधनाचे संवर्धन	जमीन महसुला- ची वसूली व देखभाल	इतर	एकूण खर्च (१२ ते १९)
	एकूण जिल्हा	१२०३	१९८५	३०६	११६४	१८०	६१	-	१६	४९१५
१	उस्मानाबाद	२३२	२३२	७०	२७६	१०	३	-	१२	९३५
२	कळंब	१२४	३५६	३९	१८०	४१	२	-	-	७४२
३	उमरगा	५२५	६७७	७३	२९६	-	५५	-	१	१६२७
४	तुळजापूर	१२९	३०३	२५	१५६	१०६	१	-	३	७२३
५	परंडा	९१	१८१	३९	१३५	१७	-	-	-	४६३
६	भूम	१०२	१३६	६०	१२१	६	-	-	-	४२५

टीप:- सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार:- उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद उस्मानाबाद.

(१२९)

(१३०)

तक्ता क्र० १०३

उस्मानाबाद जिल्हा परिषदेचे बाबवार उत्पन्न व खर्च १९८४-८५, १९८५-८६
१९८६-८७ या वर्षाकरिता (सपये हजारत)

अ.क्र०	लेखा शिर्ष	प्रत्यक्ष १९८४-८५	प्रत्यक्ष १९८५-८६	अंदाजित १९८६-८७
१	२	३	४	५
अ	जमा			
	१) स्वनिर्मित उत्पन्न			
	अ) स्थानिक उपकर मुद्रांक शुल्कासह	२,०२	३५,८७	१९,०६
	ब) शिक्षण	३९	३२	-
	क) कृषि	१३	(-)२९	-
	ड) इमारत व दळण वळण	७,५८	६,०६	१,०२
	इ) इतर	३६,०८	८,३७	५०
	एकूण स्वनिर्मित उत्पन्न	४६,२०	५०,३३	२०,५८
२	शासकीय अनुदाने			
	अ) सहेतुक अनुदान	८,९२,४३	१०,२९,४५	९,८२,३७
	ब) अदस्थापना अनुदान	१,७९,५४	१,८५,२५	२,०२,८८
	क) योजनांतर्गत योजनासाठी अनुदान	१,४१,२९	१,३७,१९	१,४०,५२
	इ) इतर	८,६७	३४,७८	१९,५२
	एकूण शासकीय अनुदाने	१२,२१,९३	१३,८६,६७	१३,४५,२९
३	कॅरे			
	अ) कॅरे व अग्नीम	३१,७१	४,४३	१,५५
	ब) ठेवी व अग्नीम	६१,९८	६७,११	४४,००
	कॅरे वित्त प्रेषन	८,६८,७५	१०,१३,५०	१०,००,००
	ड) इतर	-	-	-
	एकूण कॅरे	९,६२,४४	१०,८५,०४	१०,४५,५५
४	आरंभिकी शिल्लक	९३,०७	१,८३,२८	१५,४६
	एकंदर एकूण जमा	२३,२३,६४	२७,०५,३२	२४,२६,८८

तक्ता क्र० १०३ पुढे पालू.

(१३१)

तक्ता क्र० १००३ पुढे चातू.

अ.क्र०	लेखा शिर्ष	प्रत्यक्ष १९८४-८५	प्रत्यक्ष १९८५-८६	अंदाजित १९८६-८७
१	२	३	४	५
ब	खर्च			
	अ) सामान्य प्रशासन	७८,७८	८५,११	१,०५,३७
	ब) शिक्षण	७,२०,४३	८,४०,६९	८,१०,३१
	क) कृषि	२५,३०	२७,५७	३०,३७
	ड) वैद्यकीय	७,७९	७,८२	६,८५
	इ) पशु संवर्धन	२६,७६	२९,८०	३२,८२
	फ) इमारती व दळणवळण	१,१९,३४	१,५०,२५	१,३५,८१
	ग) समाज कल्याण	१७,३२	१४,८३	१६,७४
	ह) सिंचन	(१९९,०१,१४)	८९,७३	८३,६३
तक्ता म)	इतर पुढे चातू.	१,०१,३३	१,४३,१६	१,७९,२१
अ.क्र०	सूचना खर्च (अ ते म)	११,९८,१९	१३,८८,९६	१३,७१,११
२	कॉ	१९८४-८५	१९८५-८६	१९८६-८७
१	अ) कॉ व अग्नीम	६,३६	७,४६	९,५५
	ब) ठेकी व अग्नीम	६७,०६	३९,३०	४४,००
	क) वित्त प्रेषण	८,६८,७५	१०,१८,८२	१०,००,००
	ड) सामान्य प्रशासन	७६,७८	८५,११	१,०५,३७
	इ) इतर			
	सूचना कॉ	९,४२,१७	१०,५८,५८	१०,४५,५५
	सूचना	२५,३०	२७,५७	३०,३७
	सूचना संदर्भित खर्च	२१,४०,३६	२४,४७,५४	२४,१६,६६
	अखेरची शिल्लक	१,८३,२८	२,५७,७८	२,३३,८३
	अ) सामान्य प्रशासन	१,१९,३४	१,५०,२५	१,३५,८१
	संस्कार, सूचना	२३,२३,६४	२४,०५,३२	२४,२६,८९
	(खर्च अधिक अखेरची शिल्लक)	२,०१,१७	८९,७३	८३,६३
तक्ता म)	इतर पुढे चातू.	१,०१,३३	१,४३,१६	१,७९,२१

आधारः-- मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिहापरिषद, उस्मानाबाद

तक्ता क्र. १०४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील नगर पालिकांचे उत्पन्न व खर्च सन १९८५-८६ या वर्षाकरिता (सपथे हजारत)

अ.क्र.	नगरपालिकाचे नांव	अनुदाने व वर्गणी शासकीय	इतर	जकारा	घर व जमीन यावरील कर	इतर कर	एकूण (५+६+७)	नगर पालिकेच्या मात्मात्तेपासून मिळालेला महसूल	इतर	एकूण (८+९+१०)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
	एकूण जिल्हा	२१२३	-	७७८७	१२६३	२७१५	११७६८	१७८८	४८३७	२७५८६
१	उस्मानाबाद	३८३९	-	२७८९	६३५	१२३५	४३५९	१३०५	१३५८	१०८६१
२	खंज	६५५	-	११५८	८५	१६२	१४१२	३३२	२१५६	४५५७
३	उमरगा	७३५	-	१७०९	११७	२७८	१८०४	१५	१५७	२७११
४	मुसम	५३९	-	२७८	५६	६७	३६२	५	७६	९८१
५	तुळजापूर	१९६१	-	१२११	१५५	५९०	१९५६	-	४८१	४३१८
६	नळदुर्ग	३२६	-	५७२	११३	६५	७१९	-	-	१०४५
७	परंडा	४७३	-	३०३	५१	६९	४२३	६८	६६२	१५९६
८	भूम	७०३	-	४२७	५५	२४७	७२६	६३	२७	१५१९

(१३१)

तक्ता क्र. १०४ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. १०.४ पुढे चालू.....

अ.क्र. नगर पालिकेचे नांव

• सामान्य प्रशासन • कर वसुलीचा खर्च • सार्वजनिक सुरक्षा • सार्वजनिक आरोग्य व सोयी • सार्वजनिक बांधकाम • शिक्षण • इतर • एकूण (१२ ते १८)

१	२	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
एकूण जिल्हा		१४७१	२७१४	१४८३	७६५८	४५५९	२९२०	५२२८	२६०३३
१ उस्मानाबाद		३१३	६८५	६४४	३४३३	१४७४	१९२२	२१२९	१०६००
२ कळंब		२४६	५०६	१११	९८०	१६९३	६५	१३८२	४९८३
३ उमरगा		२०१	३४६	३५२	११३८	२०८	५८	१६५	२४६८
४ मुसम		५३	२७८	२७	१५८	१४४	-	२२४	८८४
५ तुळजापूर		२११	३६६	४८	१०७१	३५२	७९१	१०२८	३८६७
६ नळदुर्ग		१६३	८८	१९६	८१	१३२	-	१०८	७६८
७ परंडा		१२४	१७१	४७	३२२	२५९	९	१३८	१०७०
८ भूम		१६०	२७४	५८	४७५	२९७	७५	५४	१३९३

(१३३)

टीप:- १) माहितीमध्ये सुरवातीची शिल्लक व अखेरची शिल्लक यांचा समावेश नाही.

आधार:- उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व नगरपालिका.

तक्ता क्र. १०.५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील नगरपरिषद क्षेत्रातील इमारतीची वापरानुसार संख्या व त्यापैकी निवासेत्तर उपयोग असणा-या इमारती अगर त्यांच्या भागांमध्ये चालणा-या उद्योग/व्यवसायासंबंधी माहिती १९८३-८४ या वर्षाकरिता.

अ. क्र.	तपशील	उस्मानाबाद	कळंब	लुळजापूर	नळदुर्ग	उमरगा	मुसम	परंडा	भूम	स्कूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
अ)	इमारतीच्या वापरानुसार संख्या									
१)	निवासी	३,६४७	१,६२८	१,७३१	१,०७६	१,८११	१,५२२	१,३१०	१,०५१	१३,७७६
२)	निवासेत्तर	७५७	८८७	७४०	३५६	२४६	३२९	४३६	७९८	४५,३९
३)	मिश्र	३९७	२१३	६७	२३	३६७	१२१	१२८	३४१	१६५७
	स्कूण	४,८०१	२,७२८	२,५३८	१,४५५	२,४२४	१,९७२	१,८६४	२,१९०	१९,९७२

ब) निवासेत्तर इमारतींमध्ये चालणारे

महत्वाचे उद्योग/व्यवसाय

१)	पिठाची गिरणी	३६	१६	१९	७	२८	१८	१०	१८	१५२
२)	बेकरी	१०	-	८	-	-	-	४	३	२५
३)	बर्फाचा कारखाना	१	-	३	-	१	१	१	३	८
४)	शिवण काम	७०	३८	३२	१२	१३६	१७	१८	५४	३७७
५)	घोंगड्या तयार करणे	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६)	बुसड काम	७	४	३	-	९	-	३	४	३९
७)	प्रिंटिंग प्रेस, बुक बायंडींग	१६	४	५	१	६	२	२	४	४०
	झेरोक्स सेंटर, टायपींग करणे	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(४६६)

तक्ता क्र. १०.५ पुढे चालू.....

तक्ता क्र० १०५ पुटे वावू.....

१ • २ • ३ • ४ • ५ • ६ • ७ • ८ • ९ • १० • ११

क्र.	विवरण	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१०	टाईल्स, रिसेट मिला लुडी पाती											
३	बनविणे											
४	१० लथकाम											
५	११ योनार काम											
६	१२ गेव मिणी											
७	१३ डेअरी											१९
८	१४ पानपट्टी दुकान										३९	२४३
९	१५ धान्य वीकराना दुकान										५३	६००
१०	१६ दाखे दुकान										६	३६
११	१७ पळे व भाजीपाला दुकान										८	३३
१२	१८ कापड दुकान										२१	१८७
१३	१९ ज्वरल स्टोर्स (पत्तरी दुकान)										११	१३१
१४	२० औषधी दुकान										३	३८
१५	२१ पेट्रोल पंप											४
१६	२२ फुले व हार व इतर सामान मिणी											३१
१७	२३ मोटारी व मोटार सायकल मिणी											

(१३)

तक्ता क्र० १०५ पुटे वावू.....

तक्ता क्र० १०५ पुढे चालू.....				तक्ता क्र० १०५ पुढे चालू.....				तक्ता क्र० १०५ पुढे चालू.....			
१	२	३	४	१	२	३	४	१	२	३	४
२४) होटेल व लॉज	९५	६८	४२	२५) होटेल व लॉज	२७	२५	३६	२६) होटेल व लॉज	६८	४२	२३७५
२५) कलिंगगृह	२	-	२७) फोटा स्टुडिओ	-	-	२	१	२७) फोटा स्टुडिओ	-	-	३१
२६) गोदाम	१८	९	२८) गोदाम	५	२२	१८	२०	२८) गोदाम	२	७	२७२०
२७) स्वायत्त व गंत वत्या भाडयोने देण	२२	१२	२९) स्वायत्त व गंत वत्या भाडयोने देण	२१	१७	१२	१०	२९) स्वायत्त व गंत वत्या भाडयोने देण	१२	१०	२७२८
२८) वैधानिक सेवा	३१	९	३०) वैधानिक सेवा	१४	-	३१	१०	३०) वैधानिक सेवा	३३	७६	
२९) गुरांघा दवाखाना	-	-	३१) गुरांघा दवाखाना	-	-	-	-	३१) गुरांघा दवाखाना	-	-	
३०) दवाखाना	३५	१६	३२) दवाखाना	१६	१३	७५	१०	३२) दवाखाना	६९	१८	१२४
३१) सिनेमा, नाटयगृहे वगैरे	४	२	३३) सिनेमा, नाटयगृहे वगैरे	२	७	४	५	३३) सिनेमा, नाटयगृहे वगैरे	२	५	२२२१
३२) वाचनालये व्यायाम शाळा इतर खेळांची	७	७	३४) वाचनालये व्यायाम शाळा इतर खेळांची	४	७	३	५	३४) वाचनालये व्यायाम शाळा इतर खेळांची	७	३	२०५०
३३) फोटो स्टुडिओ	३	३	३५) फोटो स्टुडिओ	-	४	२	१	३५) फोटो स्टुडिओ	३	१	११७
३४) सलून	२१	२८	३६) सलून	६	११	६	८	३६) सलून	२८	३०	१२२८
३५) लाँड्री	१५	६	३७) लाँड्री	४	९	४	४	३७) लाँड्री	५	४	६३१
३६) इलेक्ट्रीशियन	-	४	३८) इलेक्ट्रीशियन	-	३	-	३	३८) इलेक्ट्रीशियन	४	३	१३३
एकूण	६७९	४४०	३७७	५०५	२२९	६७२	२६४	६७३	३८९	२३०१	

आधार:- जिल्हा सांख्यिकी अधिकारी, उस्मानाबाद (नगरपालिका "क" पत्रके) (१९८३-८४ची) रोजी उस्मानाबाद (नगरपालिका)

(१३७)

तक्ता क्र. ११.१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील पिविध विकास शीर्षा खालील झालेला योजनाअंतर्गत
वर्ष (१९८५-८६ या वर्षा करिता)

अ.क्र.	विकास शीर्ष	१९८५-८६			
		राज्य क्षेत्र	स्थानिक क्षेत्र	एकूण	
१	२	३	४	५	
	अ- राज्यस्तर योजना	अ	८४०७	८२५४	१६६६१
१	कृषि विपणन कार्यक्रम	ब	-	९५८	९५८
		एकूण	८४०७	९२१२	१७६१९
२	सहकार	अ	३६४	-	३६४
		ब	-	-	-
		एकूण	३६४	-	३६४
३	तिचन व उर्जा	अ	९५६४	-	९५६४
		ब	२,२५००	-	२२५००
		एकूण	३२०६४	-	३२०६४
४	उद्योग व खाणकाम (ग्रामीण व लघुउद्योग)	अ	८००	-	८००
		ब	-	-	-
		एकूण	८००	-	८००
५	वाहतूक वदळण वळण	अ	२४१३	१३९२	३८०५
		ब	-	-	-
		एकूण	२४१३	१३९२	३८०५
६	तामाजिक सेवा व सामुहिक सेवा	अ	१००६६९	५५६५	१०६०३४
		ब	११५३९	२०९४	१३६३३
		एकूण	११२००८	७६५९	११९६६७
७	संकीर्ण	अ	५२६०	५२६०	१०५२०
		ब	-	-	-
		एकूण	५२६०	५२६०	१०५२०
	एकूण (सामान्य योजना)	अ	१२७२७७	२०४७१	१४७७४८
		ब	३४०३९	३०५२	३७०९१
		एकूण	१६१३१६	२३५२३	१८४८३९

तक्ता क्र. ११.१ पुढे चालू.....

(१३८)

त.सा क्र. ११.१ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५
ब) केंद्र सहाय्यत योजना	अ	७४२	१२८३५	२०५८४
	ब	-	-	-
	एकूण	७४२	१२८३५	२०५८४
२ सहकार	अ	-	-	-
	ब	-	-	-
	एकूण	-	-	-
३ सिंचन व उर्जा	अ	-	-	-
	ब	-	-	-
	एकूण	-	-	-
४ उद्योग व खाणकाम (ग्रामीण व लघु उद्योग)	अ	४०६	-	४०६
	ब	-	-	-
	एकूण	४०६	-	४०६
५ वाहतूक व दळणवळण	अ	-	-	-
	ब	-	-	-
	एकूण	-	-	-
६ सामाजिक सेवा व सामुहिक सेवा	अ	४२११	५२०	४७३१
	ब	-	-	-
	एकूण	४२११	५२०	४७३१
७ सीकरी	अ	-	-	-
	ब	-	-	-
	एकूण	-	-	-
एकूण(ब)	अ	५३६६	२०३५५	२५७२१
	ब	-	-	-
	एकूण	५३६६	२०३५५	२५७२१
सकंदर (अ-ब)	अ	१३२६४३	४०८२६	१४३४६९
	ब	३४०३९	३०५२	३७०९१
	एकूण	१६६६८२	४३८७८	२१०५६०

टीप:- स्तंभ (३) तीन मधील अ= जिल्हा योजनांतर्गत खर्च आणि
ब= अनुषंग दूर करण्यासाठी मिळालेल्या तरतूदीतून झालेला खर्च.

आधार:- जिल्हा नियोजन अधिकारी, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ११.२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तन १९८५-८६ या वर्षात योजना खालील महत्वाची भौतिक साधये.

अ.क्र.	विकसनशील उपोषध	बाब	परिमाण	भौतिक साधये
१	२	३	४	५
१	कृषि कार्यक्रम	१) तालुका बिजगुणन क्षेत्राचा विकास २) सिमांतीक अल्पभूधारक व शेतक-यांसाठी अनुदानाचा भरीव कार्यक्रम (केंद्र सहाय्यीत) ३) नवीन किरकोळ खत विक्रीकरता व्यवस्थापकीय अनुदान ४) मागास वर्गीय आणि नवबुध्दासाठी दारिद्र्य रेषेवर आण्यासाठी विशेष सहाय्य (केंद्र सहाय्यीत) ५) अल्प व सिमांतीक शेतक-यांना फलोद्यान विातासाठी अर्थ सहाय्य कर्जाशी निगडीत सहाय्य ६) फलोद्यान विकासाच्या घरकुल योजनेसाठी भांडवली अनुदान ७) अतिरिक्त जमिनी दिलेल्या अभीहस्तांकितांना अर्थ सहाय्य देणे (केंद्र सहाय्यीत)	तुषार संच मिनीकीट पॉकीटे लाभधारक संख्या " " " "	२ १५८५० १३ ४१८ २६ २४३७ ३४१
२	सिंचन (लघु)	१) गरिबी विरुद्ध कार्यक्रमाखालील लहान शेतक-यांच्या शेतात विहीरी खणण्याचा कार्यक्रम ३) अग्रशस्वी विहीरींना अनुदान	विहीरी संख्या "	९७ ३५
३	पशु संवर्धन	१) जीव रक्षक, औषधांची तरतूद २) विद्यमान पशु वैद्यकीय संस्थांना औषधे पुरवणे ३) पशु प्रथसोपचार केंद्राची स्थापना (केंद्र सहाय्यीत) ४) जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्राची स्थापना व वाढ करणे आणि वळू साठी गोठे व इमारती बांधणे.	जनावरांची संख्या संस्था संख्या केंद्र संख्या उपकेंद्र संख्या	८००० ६४ ६ ९

तक्ता क्र. ११.२ पुढे चालू.....

(१३९)

तक्ता क्र. ११.२ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५
४	वने	१) आदिवासी व वन कामगारांना सायक्लीचा पुरवठा २) गरिब व बेरोजगार लोकांकडून वृक्षरहित जंगलात वन रोपण करणे	लाभधारक संख्या "	५ ३२
५	मत्स्य व्यवसाय	१) अवसृष्ट पाण्यातील मत्स्य संवर्धन २) मत्स्य व्यवसाय उपयोगी आवश्यक सामग्रीच्या खरेदीसाठी सहाय्य ३) मच्छिमार सहकारी संस्थांचा विकास ४) मच्छिमारांना विमा हस्ता भरण्यासाठी अनुदान	उत्पादन मे. टन. नॉयलॉन सूत किलो संस्था संख्या विमाधारक संख्या	८६० २८ ४ ३६
६	सहकार	१) लहान शेतकऱ्यांना व्याजाकरिता अर्थ सहाय्य २) पणन संस्थांना भाग भांडवल ३) ग्राहक उद्योगांना भाग भांडवल ४) हरिजन वस्तीमध्ये प्राथमिक/ मध्यवर्ती ग्राहक स्टोअर्सच्या शाखा उघडण्यासाठी व्यवस्थापकीय अर्थसहाय्य ५) सहकारी साखर कारखान्यांचे मागास वर्गीय सभासदांना भाग खरेदी- साठी अर्थ सहाय्य.	सभासद संख्या संस्था संख्या " " सभासद संख्या	१०० १ ५ ५ २५०
७	सामुहिक विकास	१) ग्रामीण सफाई कार्यक्रम २) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम (केंद्र सहाय्यीत)	संज्ञास संख्या कुटुंब संख्या	१९६ ४८५६
८	रस्ते	१) जिल्हा रस्ते (किमान गरजा कार्यक्रम सोडून) २) किमान गरजा कार्यक्रम ग्रामीण रस्त्यांचा विशेष कार्यक्रम. ३) हरिजन वस्त्यांना जोडणारे रस्ते विशेष घटक योजना	तीडी वर्स " "	२६ ४२७ २
९	उर्जा	१) हरिजन वस्त्यांचे विद्युतीकरण २) सामान्य विकास	वस्त्या संख्या पंप संख्या	२५ २००

तक्ता क्र. ११.२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ११.२ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५
१० शिक्षण	१) आर्थिक दृष्ट्या मागास वर्गीय विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक सवलती	विद्यार्थी संख्या		९१७
	२) उच्च माध्यमिक कनिष्ठ महाविद्यालयातील मुलींना मोफत शिक्षण	"		२१२३
	३) विना अनुदानीत उच्च माध्यमिक व कनिष्ठ महाविद्यालयातील आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक सवलती.	"		१०७०
	४) ग्रामीण क्रिडा केंद्र स्थापन करणे.	केंद्र संख्या		१
	५) ग्रामीण/नागरी/भागातील स्वयंसेवी युवक मंडळांना आर्थिक सहाय्य	युवक मंडळ संस्था		१०
११ वैद्यकीय व आरोग्य	१) कुटुंब कल्याण कार्यक्रम करिता जादा प्रोत्साहनात्मक अनुदान	शस्तक्रिया संख्या		९७०१
	२) प्राथमिक आरोग्य केंद्र/उपकेंद्र ग्रामीण सगणालये बांधण्याचा अनुषंग	केंद्र संख्या		६
	३) प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्रांना आर्कीस्मिक अनुदानात वाढ करणे.	"		२०४
	४) नळाने पाणी पुरवठा (खास उपाय)	खेड्यांची संख्या		२४
	५) जी. एस. डी. ए. चा निलका विहीरी खणण्याचा कार्यक्रम	विहीरी संख्या		५०८
१२ घरे	१) खेड्यांतील गंवाठानां विस्तार व घरबांधणी साठी जागांची तरतूद.	भूखंड संख्या		३००

तक्ता क्र. ११.२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ११०२ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५
१३	कामगार व कामगार कल्याण	१) चालू औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था मधील उपकरणाची त्रुटी भरून काढणे. २) सुशिक्षित बेकारांसाठी अंशकालीन रोजगार, प्रीत्यर्थ मानधन ३) संजय गांधी स्वावलंबन योजना	सामग्री संख्या लाभार्थी संख्या "	६२० ६०० ७४३
१४	<u>आदिवासी उपयोजना</u>	५	-	-
	१) कृषि	-	-	-
	२) उर्जा	-	-	-
	३) शिक्षण	-	-	-

आधार:- जिल्हा नियोजन अधिकारी, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र० १२०१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील निवडक शेतीमालाच्या सरासरी घाऊक किंमती १९८५ या वर्षाकरिता प्रतिक्वीटल (मूल्य रुपयामध्ये)

अ.क्र. मालाचे प्रकार वर्षे जाने. फेब्रुवारी मार्च एप्रिल मे जून जुलै ऑगस्ट सप्टेंबर ऑक्टो. नोव्हें. डिसेंबर वर्षाची सरासरी

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
१	गहू	पिढडा	१९८५	२०५	२११	२१८	२२०	२३०	२२३	२४७	२६९	२८९	२८७	२९५	३२४	२५१
	"	तांदडा	१९८५	२०३	१९३	२१५	२३०	२२५	२४५	२५५	२८३	२४५	२६५	२७८	२६३	२४२
२	ज्वारी	पांढरी	१९८५	१९९	१८८	१९१	२०१	१७३	१८०	१८६	१७९	१८१	१९०	२१७	२२२	१९२
	"	हायड्रीड	१९८५	१३३	१३१	१२६	१२७	१२८	१२२	१३३	१२०	१२८	१४९	१३५	१४८	१३२
३	दाजरी	हिरवी	१९८५	१६२	१५७	१३०	१०५	१३०	-	१४६	१३८	१४९	१६०	१६३	१९०	१४८
४	मका	लोक्ल	१९८५	१२२	१२०	१२५	१३५	१५९	१५४	१६०	१३८	१४८	१५५	१५८	१५७	१४४
५	तूर	पांढरी	१९८५	३५८	३४०	३४५	३२७	३३७	३३२	३५९	३४८	३९५	३८५	४२४	३९२	३६२
	"	तांदडी	१९८५	३४४	३४९	४३०	३३५	३४८	३४१	३६२	३५१	४४०	३६०	४४९	३८१	३७४
	"	गाजर	१९८५	३७०	३५०	३६५	३४०	३३५	३५०	३७५	३९५	४०३	४२०	३४०	३२०	३६९

(१४३)

तक्ता क्र० १२०१ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. १२०१ पूढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
६	वणा	तांडडा	१९८५	४४५	४३४	४२०	४३२	४५४	४४३	४७६	५१४	४८५	५३२	४७४	४७२	४६५
७	उडिद	लोकल	१९८५	४३५	४४५	-	-	-	-	३९०	३८३	४३४	४४४	४६३	४४०	४२९
८	मूग	हिरवा	१९८५	४५३	४३७	३९५	४२५	४५९	४३२	५०४	३७२	४२६	४३१	४२८	३६५	४२७
९	गूळ	तांडडा	१९८५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	"	पिवळा	१९८५	३६९	३६४	३६८	३५०	३३१	३५१	३०६	३१९	३१४	३१८	३२४	३२५	३७८
१०	कापूस		१९८५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
११	शेगा	मोल्ड	१९८५	४८३	४८१	५१८	४२६	४९५	४१०	३८४	३५०	३५६	४१२	४३०	४५३	४३३
१२	करडी	लोकल	१९८५	३१०	३३०	३५३	३३९	३५२	३४८	३७३	३६९	३५८	३९३	३४६	३६७	३५३
१३	जवस	"	१९८५	४२८	४७३	४८७	४८२	४६८	४५०	४९०	४६९	४५४	४६६	४६८	४९०	४६९
१४	तीळ	"	१९८५	६६६	६५७	६५१	५५०	६३८	६७१	७२०	६१६	६१६	६४१	६६६	६४८	६४५

आधार:- जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. १२०२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील जिल्हा भुज्यालयाच्या ठिकाणचे महत्वाच्या वस्तुच्या सरासरी किरकोळ किंमती १९८५ या वर्षाकरिता (मुल्य रुपये)

अ.क्र.	मालाचे वर्णन	मुणवत्ता व प्रकार या विषयी थोडक्यात विवरण	परिमाणं	मार्चिक सरासरी किरकोळ किंमती												
				जानेवारी	फेब्रु.	मार्च	एप्रिल	मे	जून	जुलै	ऑगस्ट	सप्टेंबर	ऑक्टोबर	नोव्हेंबर	डिसेंबर	सरासरी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
धान्ये																
१	तांदूळ-उत्तम	लोकल	कि.ग्री.	५.००	५.००	४.४०	४.००	४.००	४.००	४.१२	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.४२
२	तांदूळ जाडे भरडे	"	"	३.५०	३.५०	३.२०	३.००	३.००	३.००	३.१२	३.५०	३.५०	३.५०	३.५०	३.५०	३.३२
३	तांदूळ मध्यम	"	"	४.००	४.००	३.६०	३.५०	३.५०	३.५०	३.६२	४.००	४.००	४.००	४.००	४.००	३.८२
४	गहु तांबडा	तांबडा	"	२.३०	२.३०	२.४६	२.५०	२.५०	२.६०	२.६३	२.७०	२.८०	२.८०	२.४९	३.२५	२.६४
५	गहु	बन्सी	"	२.६०	२.६०	२.६८	२.७०	२.७०	२.७५	२.७६	२.८०	२.९८	३.००	३.१२	३.५०	२.८५
६	गहु आटा	"	"	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००
७	ज्वारी	पिक्की	"	१.४०	१.४०	१.२८	१.३०	१.३०	१.३०	१.३०	१.३०	१.३०	१.३०	१.३०	१.३०	१.३१
८	ज्वारी पांढरी	"	"	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३१
९	बाजरी जाडा भरडा	"	"	१.८०	१.८०	१.८०	१.८०	१.८०	१.८०	१.८३	२.२५	२.५०	२.५०	२.५०	२.६२	२.०८
१०	हरभरा जाडा	"	"	५.२५	५.५०	५.१०	५.००	५.३०	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	६.००	५.४९
११	हरभरा दाळ	मिलमेड	"	७.००	७.१२	६.४०	६.५०	६.५०	६.५०	६.५५	६.९१	७.००	७.३५	७.५०	७.५०	६.९०
१२	तूर दाळ	मिलमेड	"	७.००	६.७५	६.४०	६.५०	६.५०	६.५०	६.५३	६.९३	६.००	६.५०	६.५०	६.९२	६.४५
१३	मूगडाळ	"	"	७.६२	७.७५	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.४०	८.३८	८.१२	७.८०	७.५०	७.९६
१४	उडिद डाळ	"	"	७.५८	७.६०	७.९२	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	७.९३
१५	मूसूर डाळ	"	"	६.५०	६.३८	६.००	६.००	६.००	६.००	६.००	६.२०	६.३८	६.५०	६.५०	६.५०	६.२४

(१४५)

तक्ता क्र. १२०२ पुढे चालू.

तक्ता क्र. १२२ पुढे चालू.....

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
१६ साखर "सी" कि.गॅ.	५.५८	५.२०	५.२८	५.८०	५.८८	६.३५	७.८५	७.३२	६.५०	६.६२	६.७८	६.२८	६.२९				
१७ गूळ पिवळा "	३.६२	३.५०	३.५०	३.७५	४.०८	३.५०	३.७५	४.५०	४.२५	४.३८	४.६०	५.००	४.०४				
१८ भुईमूगाचे तेल मिलमिड "	१६.५०	१६.५०	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१५.००	१५.८०	१५.८८	१५.७५	१६.००	१६.००	१५.९५			
१९ पाम तेल(रास्तदराचेदुकान)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२० वनस्पती तेल तुषार "	१८.००	१८.००	१८.००	१८.००	१८.००	१८.००	१८.००	१८.००	१८.००	१८.००	१८.५०	१९.२०	२०.००	१८.३१			
२१ दूध वांगले शुध्द लिटर	३.६०	३.६०	३.६०	३.६०	३.६०	३.६०	३.६०	३.६०	३.६०	३.६०	३.६०	३.६०	३.६०	३.६०	३.६०	३.६०	३.६०
२२ बकरीचे मांस लोक्ल	२०.००	२.००	२०.८०	२२.००	२२.००	२२.००	२२.००	२२.००	२२.००	२२.००	२२.००	२२.००	२२.००	२२.००	२२.००	२२.००	२१.५७
२३ ताजे मासे "	१८.००	१८.००	१८.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	१९.५०
२४ शेंडी लोक्ल डझन	८.४०	७.८०	७.६०	७.००	६.००	८.४०	८.४०	८.१२	८.४०	८.४०	८.४०	८.४०	८.४०	८.४०	८.४०	८.४०	७.९४
<u>मसाल्याचे पदार्थ</u>																	
२५ मीठ पांढरे कि.गॅ.	०.६०	०.६०	०.६०	०.६०	०.६०	०.६०	०.६०	०.६०	०.६०	०.६०	०.६०	०.६०	०.६०	०.६०	०.६०	०.६०	०.६०
२६ हळद लोक्ल "	१८.००	१८.००	१८.००	१८.००	१३.००	१६.५०	१८.००	१८.००	१८.००	१८.००	१८.००	१८.००	१८.००	१८.००	१८.००	१८.००	१८.७०
२७ सुक्या मिरच्या भाजीपाले "	१८.५०	१८.००	१३.६०	१६.००	१८.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	१८.५०	१६.००	१६.००	१७.८८			
२८ बटाटे खुपरी "	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.०५	२.००	२.५०	२.५०	२.५०	२.५०	२.६२	२.१८			
२९ कांदे लोक्ल "	१.००	१.००	१.००	१.००	१.००	१.५०	१.५०	१.५०	१.५०	१.५०	१.३८	१.७०	१.७५	१.३२			
३० केळी " डझन	१.५०	१.५०	१.६०	१.५०	२.३०	२.५०	२.६३	२.१०	२.५०	३.३७	४.००	३.००	२.२९				
<u>पेप्टे</u>																	
३१ चहा ब्रुक बाँड कि.गॅ.	४१.५०	४१.६२	४२.०२	४२.८०	४२.८०	४२.८०	४२.८०	४२.८०	४२.८०	४२.८०	४२.८०	४२.८०	४२.८०	४२.८०	४२.८०	४२.८०	४२.८०
३२ कॉफी पावडर " "	३१.५०	३१.५०	३१.५०	३१.५०	३१.५०	३१.५०	३१.५०	३१.५०	३१.५०	३१.५०	३१.५०	३१.५०	३१.५०	३१.५०	३१.५०	३१.५०	३१.५०
<u>जळण वनिज वनिजवस्ती</u>																	
३३ रॉकेल भारतीय लिटर	२.०५	२.०५	२.०५	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.३०	२.२४
३४ कोळसा लोक्ल कि.गॅ.	५०.००	५०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	७५.००

(५४४)

तक्ता क्र. १२२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र० १२०२ पुढे चालू.....

क्र०	विवरण	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
३५	जळारू लाकूड लोकाळ क्रि०ग्री०	२४०००	२४०००	२४०००	२४०००	२४०००	२४०००	२४०००	२४०००	२४०००	२४०००	२४०००	२४०००	२४०००
३६	काडीपेटीवि०नो०५० काडी	००२०	००२०	००२०	००२०	००२०	००२०	००२०	००२०	००२५	००२५	००२५	००२५	००२२
३७	धोतर राजबहादूर जोडी	४२०००	४२०००	४२०००	४२०००	४३०००	४३०००	४३०००	४४०००	४५०००	४५०००	४५०००	४५०००	४३०४२
३८	साडी सोलापूरी नग	४००००	४००००	४००००	४००००	४१०००	४१०००	४१०००	४२०००	४३०००	४३०००	४३०००	४३०००	४१०४२
३९	शर्टिंग राजबहादूर मीटर	१३०००	१३०००	१३०००	१३०००	१४०००	१४०००	१४०००	१५०००	१६०००	१६०००	१६०००	१६०००	१४०४२
४०	कोटींग सुती	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४१	झेंपर पीस क्लाऊज ६५ से० मी०	२००००	२००००	२००००	२००००	२००००	२००००	२००००	२१०००	२२०००	२२०००	२२०००	२२०००	२००४५
४२	पितळी भांडी पुना क्रि०ग्री०	५००००	५००००	५००००	५००००	५००००	५००००	५००००	५००००	५००००	५००००	५००००	५००००	५००००
४३	सावण कपडे धुण्याचा ५०१ वार	६०५०	६०५५	६०८०	६०८०	६०८०	६०८०	६०८०	६०८०	६०८०	६०५३	६०५६	६०५०	६०५१
४४	अंगाचे सावण हमाम नग एक	२०९०	२०९०	२०९०	२०९०	२०९६	३०००	३०००	३०००	३०००	३०००	३०००	३०००	२०९६
४५	पान(खाण्याचे) तुरोरी १००नग	२०५०	२०००	२०००	२०००	२०७०	३०००	३०००	३०००	३०००	१०८८	२०००	२०००	२०४२
४६	सुपारी बरडी क्रि०ग्री०	२४०००	२८०००	३००००	३२०००	३३०२०	३४०००	३४०००	३४०००	३५०००	३५०००	३५०००	३५०००	३२०६८
४७	तैबाळ लोकाळ	२००००	२००००	२००००	२००००	२००००	२००००	२००००	२००००	२००००	२००००	२००००	२००००	२००००
४८	शिशागरेट बकले १० नग	१०५०	१०५०	१०७५	१०७५	१०७५	१०७५	१०७५	१०७५	१०७५	१०७५	१०७५	१०७५	१०७१
४९	बिडी मुन्सी २५ नग	००७५	००७५	००७५	००७५	००७५	००७५	००७५	००७५	००८१	००८०	००८०	००८०	००७५
५०	केसाचे तेल राजबहादूर वाटली	७०४०	८०२५	८०२५	८०२५	८०२५	८०२५	८०२५	८०२५	८०२५	८०२५	८०२५	९०६५	१००००
५१	मुद्रणासाठी कागद	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

आधार:- जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, उस्मानाबाद.

(१४४)

तक्ता क्र. १२. ३

सोलापूर केंद्रातील कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक. पायाभूत वर्ष: १९६१ = १००

अ.क्र.	महिना/ वर्ष	अन्न	पान, सुपारी तंबाखू इत्यादी	ईंधन व दिवाबत्ती	घरे	कापड विछाना व पादत्राणे	संकीर्ण	सर्वसाधारण निर्देशांक
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१	एप्रिल ८५	६५८	५८९	७४०	२७३	६०६	४७२	६१४
२	मे ८५	६६७	६१४	७४०	२७३	६१९	४७८	६२२
३	जून ८५	६७३	६१४	७४०	२७३	६१९	४७८	६२६
४	जुलै ८५	६७६	६१४	७४०	२८१	६१९	४७८	६२९
५	ऑगस्ट ८५	६८५	६२७	७४०	२८१	६१९	४७५	६३४
६	सप्टेंबर ८५	६९५	६०३	७४०	२८१	६२३	४९५	६४२
७	ऑक्टोबर ८५	७१५	५९८	७४०	२८१	६४७	४९२	६५७
८	नोव्हेंबर ८५	७०९	५९७	७४०	२८१	६४७	५१६	६५६
९	डिसेंबर ८५	७१५	५९८	७४०	२८१	६४९	५४१	६६३
१०	जानेवारी ८६	७२५	६४८	७४०	२८६	६४६	५५५	६७२
११	फेब्रुवारी ८६	७३२	६४८	७४५	२८६	६४६	५५५	६७७
१२	मार्च ८६	७२५	६४८	७४८	२८६	६५२	५५५	६७४
सरासरी १९८५-८६		६९७	६१६	७४१	२८०	६३२	५०७	६४७

आधार:- कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई.

(१४९)

तक्ता क्र० १३०१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील पोलीस दलांची सूच्य संख्या १९८५ या वर्षाकरिता

अ.क्र.	वाच	वर्ष
		१९८५
१	२	३
१	पोलीस दलांची संख्या	
	अ) पोलीस उपमहानिरीक्षक (वर्ग-१)	—
	ब) अधिक्षक	१
	क) सहाय्यक अधिक्षक	—
	ड) उपअधिक्षक	३
	इ) निरीक्षक	६
	ई) उपनिरीक्षक	३२
	ण) जमादार	४५
	फ) हवालदार	२२६
	म) शिपाई	६६२
	सूच्य पोलीस दलांची संख्या	९७५
२	पोलीस ठाणे	१४
३	आजट पोस्ट	१३
४	सब पोस्ट	—
५	लॉक-अप्स	१४
६	पोलीस ठाणे, आजट पोस्ट व सब पोस्ट आदींची सुसोय असलेली गावे व शहरे	२७
७	पोलीस दलांच्या सूच्य खर्च (समये लाखात)	१,७०

आधार:- जिल्हा पोलीस अधिक्षक, उस्मानाबाद

तक्ता क्र. १३.२

उस्मानावाद जिल्ह्यातील गुह्या संबंधी आकडेवारी १९८५ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	गुन्ह्याचा प्रकार	प्रकरणांची संख्या	चौकशी असलेली प्रकरणे	वाळू मागील वर्षाची चौकशी करणया साठी प्रविष्ट केलेली प्रकरणे	न्यायालयात न्यायालयाने काढून टाकलेली व शिक्षा दिलेली व जामीन दिल्या सह निकालात काढलेली प्रकरणे	निर्दिष्ट म्हणून सोडलेली प्रकरणे	दोषी असलेली प्रकरणे	वर्षाच्या शेवटी न्यायालयातील प्रलंबित प्रकरणे (५-६)(७-८-९)
१	दखलपात्र गुन्ह्यात मदत करणे	-	-	-	-	-	-	-
२	दखलपात्र गुन्ह्याबाबत कट करणे	-	-	-	-	-	-	-
३	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय या बाबतचे गुन्हे	१४८	१५८	२११	१४०	६८	३७	४
४	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	६९५	७३७	९३५	६३५	४१३	१७९	६५
५	व्यक्ति आणि मालमत्ता विषयक किंवा फक्त मालमत्ता विषयक गंभीर गुन्हे	२९१	३०९	२७७	८०	५	६४	११
६	व्यक्ति विषयक फिरकोळ गुन्हे	१०३	११०	१९१	८४	१३४	५०	११
७	मालमत्ता विषयक फिरकोळ गुन्हे	७०१	७७२	७२९	३३६	२१८	१३४	६५
८	वर न नांदलेले इंडियन पीनल कोड खालील इतर गुन्हे (सकून १ ते ८)	१५	१६	४१	११	१३	९	४
९	वर नमुद केलेले इतर गुन्हे	१९५३	२१०२	२३८४	१२८६	८५१	४७३	१६०
अ)	विशेष किंवा स्थानिक कायद्यांखालील दखलपात्र ठरलेले गुन्हे	१८८९	२८०१	१८४६	१४४८	११७०	१३५	१०२८
ब)	डी.एच.ओ.आर. १९४७या कायद्या खालील गुन्हे	-	-	-	-	-	-	-
सकून जिल्हा वेरीज		३८४२	४९०३	४२३०	२७३४	२०२१	६०८	११८८

(०५१)

आधार:- पोलीस अधीक्षक, उस्मानावाद.

तल्ला क्र० १३०३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तुलगात दाखल केलेले गुन्हेगार १९८५ या वर्षाकरिता

अ.क्र.	बाब	वर्ष १९८५		
		पुरुष	स्त्रिया	एकूण
१	३	३	४	५
१	रेल्वे अधिनियम	-	-	-
२	मुंबई पोलीस अधिनियम	७१	३	७४
३	मुंबई दारुबंदी अधिनियम	५९	१	६०
४	क्रिमीनल प्रोसेजरकोड अधिनियम	४०	-	४०
५	घरफोडी आणि चोरी	३५	४	३९
६	खोटे दस्तावेज व फसवणूक	५	-	५
७	खून	१७	१	१८
८	डोके व दरोडे	५	-	५
९	हल्ला व दुखापत करणे	२९	-	२९
१०	पुस्त लावून पळवणे व बलात्कार	४	२	६
११	लष्करी गुन्हे	३	-	३
१२	इतर	३६	४	४०
	एकूण	३०४	१५	३१९

आधार:- अधिक्षक जिल्हा कारागृह, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. १३.४

उस्मानावाद जिल्हयातील तुसगात दाखल झालेल्या गुन्हेगारांचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण १९८५ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	दाव	वर्ष		
		१९८५		
१	२	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
१)	<u>१८ वर्षा खालील</u>			
	१.१ अशिक्षित	-	-	-
	१.२ अशिक्षित, फक्त वाचता येणारे	-	-	-
	१.३ वाचता व लिहीता येणारे	-	-	-
२)	<u>१८ ते २१ वर्ष</u>			
	२.१ अशिक्षित	१३	९	२२
	२.२ अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	२	-	२
	२.३ वाचता व लिहीता येणारे	११	२	१३
३)	<u>२२ ते ३० वर्ष</u>			
	३.१ अशिक्षित	८७	२	८९
	३.२ अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	३	-	३
	३.३ वाचता व लिहीता येणारे	३४	-	३४

तक्ता क्र. १३.४ पूढे चालू.....

तक्ता क्र. १३.४-पूढे चालू.....

१	२	३	४	५
४) ३१ ते ४० वर्ष				
४.१ अशिक्षित		६४	२	६६
४.२ अशिक्षित फक्त वायता येणारे		७	-	७
४.३ वायता व लिहीता येणारे		५७	-	५७
५) ४० ते ६० वर्ष				
५.१ अशिक्षित		१७	-	१७
५.२ अशिक्षित फक्त वायता येणारे		२	-	२
५.३ वायता व लिहीता येणारे		७	-	७
६) ६१ वर्षा वरील				
६.१ अशिक्षित		११	-	११
६.२ अशिक्षित फक्त वायता येणारे		-	-	-
६.३ वायता व लिहीता येणारे		३	-	३
७) एकूण (१ ते ६)				
७.१ अशिक्षित		१२२	१३	२०५
७.२ अशिक्षित फक्त वायता येणारे		१४	-	१४
७.३ वायता व लिहीता येणारे		९८	२	१००

टीप:- माहिती नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची आहे.

आधार:- अधीक्षक, जिल्हा कारागृह, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. १३०५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील दिवाणी व फौजदारी न्यायालयात निजालात काढलेली कामे सन १९८५ या वर्षाकरिता.

वर्ष	दिवाणी				फौजदारी			
	मूळ	अपील	मूळ	फौजदारी				
	नियमित	संदिग्ध	नियमित	संदिग्ध	नियमित	संदिग्ध	नियमित	संदिग्ध
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१९८५	२०४२	७८२	१८९	१४५	५२८६	८७०	१०५	७६

आधार:- जिल्हा व सत्र न्यायाधिश, उस्मानाबाद.

(१५६)

सक्ता क्र० १४०१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँका यांची संख्या, त्यांच्या ठेवी, ज्ये.सन १९८६ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	बँकांची कार्या- लये असलेली गावे व शहरे	खाली येत असलेली लोकसंख्या	वर्गीकृत बँका (संख्या)	बँकांप्री कार्यालये (संख्या)	वर्गीकृत बँकांच्या ठेवी (सपये लाखात)	वर्गीकृत बँकांच्या आगा- ऊ रक्कमा (सपये लाखात)	सहकारी बँकांची संख्या	इतर बँका	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
	स्कूण जिल्हा		४८	३,१५,४२५	२४	६२	२९११	२०१६	६७	-
१	उस्मानाबाद		७	८१३४२	६	१३	-	-	१६	-
२	कळंब		९	४८६१५	४	१०	-	-	११	-
३	उमरगा		१२	७६७००	४	१५	-	-	१६	-
४	तुळजापूर		९	५३८६६	४	११	-	-	११	-
५	परंडा		५	२१३३९	३	७	-	-	६	-
६	भूम		६	३३५५६	३	६	-	-	७	-

(६५३)

टीप:- १) ठेवी व आगाऊ रक्कमा तालुका निहाय उपलब्ध नाहीत. २) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ बँकांच्या माहितीचा यात समावेश आहे. ३) वर्गीकृत बँका यामध्ये राष्ट्रीय व व्यापारी बँकांचाही समावेश आहे.

आधार:- लिड बँक ऑफिसर, स्टेट बँक ऑफ इंडिया शाखा: उस्मानाबाद.

तदता क्र० १४०२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील संयुक्त भांडवली संस्था • ३१ मार्च १९८६ रोजी

अ.क्र.००३१ मार्च रोजीची स्थिती भाग भांडवल असलेल्या मर्यादित संस्था हमीद्वारे मर्यादित असलेल्या आणि नफयसाठी काम न करणा-या संस्था • रकम

१ • सार्वजनिक • खाजगी • सार्वजनिक • खाजगी •

१ २ ३ ४ ५ ६ ७

१ उस्मानाबाद ३१-३-८६ १ ४ - - ५

आधार:- कंपनी व्यवहार जाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

(१५६)

तक्ता क्र० १४०३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील उतरवलेल्या विमा पत्रांची संख्या व विम्याची रक्कम • १९८५-८६ या वर्षाकरिता •

अ.क्र०	बाब	परिमाण	वर्ष- १९८५-८६
१	२	३	४
१	शाखा	संख्या	१
२	उतरवलेली विमा पत्रे	"	१५९५
३	व्यपगत विमा पत्रे	"	३१९
४) <u>विम्याची रक्कम</u>			
अ) उतरवलेल्या विम्याची रक्कम (रुपये "०००")			३,१८,३८
ब) व्यपगत विमा पत्रांची रक्कम (")			६३,६८

आधार:- शाखा व्यवस्थापक, भारतीय जीवन विमा निगम, शाखा, उस्मानाबाद •

तक्ता क्र. १५०१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील वित्रपट गृह विषयी आकडेवारी १९८५-८६ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	कायम स्वसमाची वित्रपट गृहे संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसन क्षमता	फिरती वित्रपट गृहे संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसन क्षमता	वसूल केलेला करमणूक कर (सपयामध्ये)
१	२	३	४	५	६	७
	एकूण जिल्हा	९	४९७६	१०	३१२५	१३,८३,७६७
१	उस्मानाबाद	२	११६२	१	४५०	१०,०८,६३०
२	कळंब	१	४२५	१	५००	२८,११४
३	उमरगा	२	१५४०	४	११३०	१,९२,००२
४	तुळजापूर	२	९४९	१	१४५	१,३५,७६१
५	परंदा	-	-	२	६५०	३,८८९
६	झूम	२	९००	१	२५०	१५,६७१

टीप:- कायम स्वसमाची वित्रपट गृहांमध्ये दूर्यम () कायम स्वसमाची वित्रपट गृहे समाविष्ट आहेत.

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद.

(२५६)

(१५९)

तक्ता क्र. १५.२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील गोळा केलेली अल्पबचतीची रक्कम १९८५-८६ या वर्षाकरिता.
(रुपये हजारात)

अक्र	वर्णन	साध्य	एकूण गोळा केलेली रक्कम	काढण घेतलेली रक्कम	निव्वळ गोळा केलेली रक्कम
१	२	३	४	५	६
१	१२ वर्षीय राष्ट्रीय संरक्षण प्रमाणपत्रे	-	-	-	-
२	१० वर्षीय बचत प्रमाणपत्रे	-	-	-	-
३	१२ वर्षीय योजना आंतर्गत प्रमाण पत्रे	-	-	-	-
४	इतर प्रमाण पत्रे (७वर्षां साठी राष्ट्रीय बचत प्रमाण पत्रे)	-	२६६	६०	(+) २०६
५	पंचवार्षिक संचित ठेव योजना	-	-	-	-
६	१५ वर्षीय प्रमाण पत्रे	-	-	-	-
७	पोस्ट खात्यातील बचत बँका	-	२५७४१	२३१७५	(+) २५६६
८	संचित मुदतीच्या ठेवी	-	९३५	४६७	(+) ४६८
९	आवृत्ती ठेवी	-	१५१६७	८७६७	(+) ६४००
१०	मुदतीच्या ठेवी	-	३०७०	१२९५	(+) १७७६
११	सार्वजनिक निवाह निधी	-	३१२	-	(+) ३१२
१२	राष्ट्रीय विकास रोखे	-	-	-	-
१३	राष्ट्रीय बचत प्रमाण अ. पत्रे धवी मालिका	-	९०५९	३६२	(+) ८६९७
ब.	७०० मालिका	-	३४७	८	(+) ३३९
१४	इतर (नेमद करावे) राष्ट्रीय बचत पत्रे ३, ४, ५, मालिका वगैरे	-	-	३७७	(-) ३७७
	एकूण	१३०००	५४१०४	३४५१०	(+) २०३९४

टीप :- साध्य (इष्टांक) हा सर्व गुंतवणूकीसाठी आहे.

आधार:- सहाय्यक संचालक, अल्प बचत, जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. १५०३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तालुकावार गोळा केलेला जमिन महसूल १९८५-८६ या वर्षाकरिता (सपये हजारात)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	बालू वर्षाची जमीन महसूलाची मागणी (पूर्वीच्या-वर्षाची जमा रकम सोडून)	एकीत्रित जमीन महसूलाची थकबाकी (अधिकृत वअना-धिकृत)	एकीत्रित जमीन महसूलाची एकूण मागणी (३+४)	सूट वसूली	निलंबित वसूली	वसूलीपात्र रकम ५-(६+७)	प्रत्यक्ष वसूली	जमीन महसूल देणारे जमीन धारक (संख्या)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
	एकूण जिल्हा	३८४७	५८३७	९६८४	११७५	-	८५०९	८७५	२९०४६
१	उस्मानाबाद	३२१	२००	५२१	३४२	-	१७२	१११	उ.ना.
२	कळव	२०४	६३२	८३६	१८८	-	६४८	८४	उ.ना.
३	उमरगा	१२१५	३१०६	४३२१	२३२	-	४०८९	५४६	उ.ना.
४	तुळजापूर	९६७	७०१	१६६८	९५	-	१५७३	७४	उ.ना.
५	परंडा	६०९	५९१	१२००	२१२	-	९८८	१८	१७८४९
६	भूम	५३१	६०७	११३८	९९	-	१०३९	४२	१११९७

(२६०)

टीप:- १) स्तंभ ६ (सहा) मधील आकडेवारी जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडून घेतलेली आहे.

आधार:- उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व तहसिलदार.

तक्ता क्र. १५. ४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील छापखाने आणि छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमान पत्रे आणि नियत कालिके ३१ मार्च १९८६ पर्यंत.

जिल्हा तालुका	मुद्रमालयाची संख्या	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमान पत्रे व नियत कालिके					साप्ताहिके				
		मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
एकूण जिल्हा	४७	२	-	-	-	२	१२	-	-	-	१२
१) उस्मानाबाद २३		२	-	-	-	२	५	-	-	-	५
२) कळंब	८	-	-	-	-	-	३	-	-	-	३
३) उमरगा	५	-	-	-	-	-	२	-	-	-	२
४) तुळजापूर	७	-	-	-	-	-	२	-	-	-	२
५) परंडा	२	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६) भूम	२	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(२६९)

तक्ता क्र. १५. ४ पुढे चालू.

तक्रा क्र. १५०४ पुढे चालू.....

जिल्हा तालुका	पाक्षिके					मासिके				
	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण
१	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
एकूण जिल्हा	-	-	-	-	-	१	-	-	-	१
१ उस्मानाबाद	-	-	-	-	-	१	-	-	-	१
२ वळंब	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३ उमरगा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४ तुळजापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५ परंडा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६ भूम	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(१६२)

आधार:- १) जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद. २) जिल्हा माहिती अधिकारी, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. १५.५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील स्वस्त धान्य दुकानांना पुरवलेले तांदूळ, गहू व साखर, सन १९८५ या वर्षा करिता (आकडे "००" टनामध्ये)

	तांदूळ	गहू	साखर						नियमित / रास्त, धान्य वाटप दुकाने (संख्या)
जिल्हा मुख्यलय	जिल्ह्यातील इतर ठिकाणे	एकूण	जिल्हा मुख्यलय	जिल्ह्यातील इतर ठिकाणे	एकूण	जिल्हा मुख्यलय	जिल्ह्यातील इतर ठिकाणे	एकूण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
४	१०	२२	४	२०	२४	१६	४८	६४	८४६

आधार :- जिल्हा पुरवठा कार्यालय, जिल्हाधिकारी याचे कार्यालय, उस्मानाबाद.

(६६६)

तक्रा १५०६

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील मागणी व वसूल देलेले धान्य सन १९८५-८६ करिता • (आकडे टनामध्ये १०० टनामध्ये)

मागणी	लेव्ही	वसूल देलेले	मागणीची	वसूलीची			
			टक्केवारी				
सर्व धान्याची	तांदूळ	गहू	ज्वारी	बाजरी	इतर	सकूण	
सकूण मागणी							
१	२	३	४	५	६	७	८
निरंक	-	-	(अ)	-	-	(अ)	-

(६५२)

टीप:- १) सक्तीची लेव्ही सन १९७१-७२ पासून बंद झाल्यामुळे मागणी निश्चित नाही. त्यामुळे स्तंभ एक मधील सर्व धान्याची सकूण मागणी निरंक समजण्यात यावी. तरी सुधा शेतक-यांना सहाय्यभूत ठरावी म्हणून शासनाने ठरवलेल्या भावाप्र माणे (अंडर प्रॉईस सपोर्ट स्किम) खरेदी करण्यात येते.

२) अ = आकडे दिलेल्या परिमाणाच्या निम्त्यापेक्षा कमी आहेत.

आधार:- जिल्हा पुरवठा अधिकारी, जिल्हाधिकारी यांचे कार्यालय, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. १५०७

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील १९८४ मधील लोकसभा निवडणूक व १९८५ मधील विधानसभा निवडणूका संबंधी आकडेवारी.

अ.क्र. • लोकसभा डिसेंबर १९८४ मतदार संघाचे नांव.	सकूण मतदारांची संख्या	मतदान केलेल्या मतदारांची संख्या			सकूण मतदारांच्या संख्येपेक्षा झालेल्या मतदारांची टक्केवारी
		पुरुष	स्त्रिया	सकूण	
१	३	४	५	६	७
१ उस्मानाबाद	६,८०,५००	२,१८,७९०	१,९०,६८३	४०,९,४७३	६०.१७%
सकूण	६,८०,५००	२,१८,७९०	१,९०,६८३	४०,९,४७३	६०.१७%

विधान सभा मार्च १९८५

मतदार संघाचे नांव	१, २७, ११६	४९, ३८३	४४, २१७	९३, ६००	७३.६३%
१) उस्मानाबाद	१, २०, ५१५	३८, ४३३	३३, ३७७	७१, ८१०	५९.५९%
२) कौब	१, २६, ६५५	४४, ०६४	३८, ९१९	८२, ९८३	६५.५२%
४) तुळजापूर	१, ०६, ३४७	३९, ५११	३७, २७८	७६, ७८९	७२.२१%
५) परंदा-भूम	१, ३०, ३१३	४८, २१७	४०, ६८८	८८, ९०५	६८.२२%
सकूण	६, १०, ९४६	२, १९, ६०८	१, ९४, ४७९	४, १४, ०८७	६७.७८%

तक्ता क्र. १५०७ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. १५-७ पुढे पाहू...

अ.क्र.	लोकसभा डिसेंबर १९८४	पक्षवार मते मिळालेल्यांची संख्या							
मतदार संघाचे नांव	राष्ट्रीय काँग्रेस(आय)	राष्ट्रीय काँग्रेस(एस्)	शेतकरी व कामगार पक्ष	स्वतंत्र पक्ष	स्वतंत्र पक्ष	स्वतंत्र पक्ष	स्वतंत्र पक्ष	स्वतंत्र पक्ष	स्वतंत्र पक्ष
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१) उस्मानाबाद	२,१०,७२७	१,५३,५९९	-	४१५५	५१९३	१९,२००	३७७५	-	-
एकूण	२,१०,७२७	१,५३,५९९	-	४१५५	५१९३	१९,२००	३७७५	-	-

विधानसभा मार्च १९८५

मतदार संघांची नोंद

१) उस्मानाबाद	३७,७२९	५२,१९७	-	११४१	९१८	-	-	-	-
२) कळंब	१७,४१३	-	३७,४०६	५७२७	२९१३	४२८२	१००९	१२९१	-
३) उस्तरगा	४०,९२५	३८,८३४	-	१०३३	८०५	-	-	-	-
४) तुळजापूर	३१,३२३	-	४२,५५३	५८८	६२४	-	-	-	-
५) परंडा-भूम	२६,७३७	३९,७५५	-	८९६७	११,३०३	४०१	-	-	-
एकूण	१,५४,१२७	१,३०,७८६	७९,९५९	१७,४५६	१६,५६३	४,६८३	१००९	१२९१	-

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. १५०८.

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील अधिकारी व प्रवासी यांच्यासाठी असलेल्या बंगल्यांची तालुकावार यादी (३१-३-१९८६ या दिवशी)

अ.क्र.	उस्मानाबाद	बंगल्याचे नांव व पत्ता
१	उस्मानाबाद	१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, उस्मानाबाद. अधीक्षक पोलीस यांचे कार्यालयासमोर. २) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, टोकी ता. उस्मानाबाद टोकी बस स्टॅण्ड जवळ. ३) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, येडशी ता. जि. उस्मानाबाद.
२	कळंब	१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, कळंब. दिवाणी कोर्ट कार्यालयाजवळ. २) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, येरमाळा. ता. कळंब. बसस्टॅण्डच्या समोर.
३)	उमरगा	१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, उमरगा. पंचायत समितीच्या समोर. २) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, डाळिंब. ता. उमरगा.
४)	तुळजापूर	१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह तुळजापूर. एसटी स्टॅण्ड जवळ. २) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, नळदुर्ग. बस स्टॅण्ड जवळ. ३) महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, प्रवासी बंगला, तुळजापूर. सोलापूर रोडवर.
५)	परंडा	१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, स्टेट बँक ऑफ इंडिया शाखेजवळ.
६)	भूम	१) जिल्हा परिषद विश्रामगृह, भूम. २) राज्य सिंचन (मध्यम प्रकल्प) पश्चिम, विश्रामगृह, भूम.

(१६९)

टीप :- उस्मानाबाद तालुक्यातील एक विश्रामगृह १९८३ साली बंद करण्यांत आले आहे. (जि.प.चे)

आधार:- १) कार्यकारी अभियंता, (बांधकाम) जिल्हा परिषद उस्मानाबाद. २) उप-विभागीय वन अधिकारी, उस्मानाबाद.

३) कार्यकारी अभियंता, मध्यम प्रकल्प (पूर्व) उस्मानाबाद. ४) कार्यकारी अभियंता मध्यम प्रकल्प (पश्चिम) उस्मानाबाद.

५) कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, उस्मानाबाद. ६) उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व नगर पालिका.

७) महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, तुळजापूर.

तक्ता क्र. १५०९

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी. ३१-३-८६ या दिवशीची.

अनुक्रमांक	तालुका	रेल्वे स्थानकांचे नांव	रेल्वेचा प्रकार	रेल्वेचे क्षेत्र विभाग
१	२	३	४	५
१	उस्मानाबाद	पळतप	नॅरोगेज	दक्षिण मध्ये रेल्वे
२	उस्मानाबाद	तेर	"	"
३	उस्मानाबाद	ढोकी	"	"
४	उस्मानाबाद	कळंब रोड	"	"
५	उस्मानाबाद	येडशी	"	"
६	उस्मानाबाद	रामलींग	"	"

टीप:- सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ छेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार:- भारतीय रेल्वेचे वेळापत्रक.

तक्ता क्र. १५.१०

निवडक निर्देशांकाचे कल. जिल्हा-उस्मानाबाद

अ.क्र.	बाब	परिमाण	वर्ष								
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
			१९५०-५१	१९६०-६१	१९७०-७१	१९८०-८१	१९८१-८२	१९८२-८३	१९८३-८४	१९८४-८५	१९८५-८६
अ)	क्षेत्रफळ आणि लोकांख्या		१९५१	१९६१	१९७१	१९८१					
			१९५१, १९६१, १९७१, १९८१	नुना नविन उस्मानाबाद जिल्हा							
			उस्मानाबाद								
१)	क्षेत्रफळ	चौ. कि.मी.	१४११७	७३६२.५	७३६२.५	७५१३.५					
२)	एकूण लोकांख्या	संख्या हजारात	१२,१०	७,११	९,१०	१०,३०					
३)	लोकांखेची घनता	प्रत्येक चौ. कि.मी.ला	८४	९७	१२४	१३७					
४)	शेती व्यवसायात गुंतलेल्या एकूण कामगारांशी टक्केवारी (शेत मजुरासह)	कामगारांची	७१.६०	८७.१०	८६.१२	८३.८२					
ब	शेती आणि जलसिंचन										
१)	जंगलव्यस्तक्षेत्रफळ	हेक्टर हजारात	१.०	१.२	१.२	१.०					
२)	लागवडी लायक क्षेत्र	"	१२.९८	७,१६	७,१०	६,९५					
३)	प्रत्येक शेत मजुरांमागे लागवडी लायक क्षेत्र	हेक्टर	१९५१	१९६१	१९७१	१९८१					
			१९५१, १९६१, १९७१, १९८१	नुना नविन उस्मानाबाद जिल्हा							
			उस्मानाबाद								
			१.५१	४.५५	२.६२	४.२८					

तक्ता क्र. १५.१० पुढे चालू.....

(१६२)

तक्ता क्र. १५:१० पुढे चालू.....

१.	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
४) सडूण पिकाखालील क्षेत्र	हेक्टर हजारात	८,३२	५,५४	५,८२	६,३९	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
५) निव्वळ पिकाखाली क्षेत्र	"	८,२९	५,३४	५,४८	५,५८	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
अ) अन्नधान्या खालील	"	६,६०	४,१६	४,३०	५,१६	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
ब) ऊता खालील	"	२	४	५	१०	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
क) भुईमूगा खालील	"	६६	६२	६७	१५	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
ड) कापूस खालील	"	४२	५	०,२७	अ	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
६) प्रत्येक शेत मजुरामागे निव्वळ पेरलेले क्षेत्र.	हेक्टर	१९५१	१९६१	१९७१	१९८१						
(१९५१, १९६१, १९७१, १९८१)		०.९५	१.७०	२.०३	३.४३						
७) निव्वळ पेरलेल्या क्षेत्राची सकापेक्षा जास्त वेळा पेरलेल्या क्षेत्राची टक्केवारी		४.५१	३.७०	६.१७	१४.६५						
८) सडूण वागायत क्षेत्र	हेक्टर हजारात	२४	४२	६४	७३	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
९) सडूण पिकाखालील क्षेत्राची सडूण वागायत क्षेत्राची टक्केवारी		२.८९	७.६५	११.६१	११.४९	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
१०) निव्वळ वागायत क्षेत्र	हेक्टर हजारात	२४	३६	६०	६७	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
११) कॅनॉलद्वारे वागायत क्षेत्र (पृष्ठ भागीय)	"	अ	३	६	२१	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
१२) विहीरीद्वारे वागायत क्षेत्र	"	२२	३४	५३	४६	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.

तक्ता क्र. १५:१० पुढे चालू.....

तक्ता क्र. १५-१० पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१३) इतर साधनाद्वारे वागायत क्षेत्र हेक्टर हजारात	१	उ. ना.	१	-	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
१४) ओलीताखालील क्षेत्र											
अ) अन्नधान्य	"	१५	३३	४९	५३	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
ब) जस	"	२	४	५	१०	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
क) भूईमूग	"	-	०.०१९	०.३९८	३	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
ड) फळे	"	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	०.२५८	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
इ) कापूस	"	उ. ना.	०.२२	०.०३१	०.००७	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
क) मुदतधारण कामे											
१) वांध बांधस्त क्षेत्र	हजार हेक्टर	उ. ना.	अ	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	९	१२	५	४	
२) सपाटीकरण केलेले क्षेत्र	"	-	-	-	-	-	अ	३	३	४	
३) पडिक जमीनीचे वढीत केलेले क्षेत्र	"	-	-	-	-	-	अ	अ	अ	अ	
ड) शेती अवजारे		१९५६	१९६१	१९६६	१९७२	१९७८	१९८२				
१) नांगर		जुना उस्मानाबाद	नविन उस्मानाबाद	जिल्हयासाठी							
अ) लाकडी	संख्या हजारात	२२	३१	२	४	५	६				
ब) लोखंडी	"	१९	२१	१२	१५	१५	१९				
२) जलसिंचनासाठी ऑईल इंजिन्स पंपासह	संख्या	९९८	२७३०	४८७१	८८९९	६५८७	४८५८				
३) जलसिंचनासाठी विद्युत मोटार्स पंपासह	"	२७	५७	९४३	५४३४	८६०३	१२०४९				
४) अ-विद्युतवर चालणारे जस कृषि	संख्या	८८	७८२	४८०	३६७	३६९	५९६				
ब- बैलाच्या सहाय्याने चालणारे जस कृषि	"	५९१	९१८	७२२	११९	९५	११८				

तक्ता क्र. १५-१० पुढे चालू.....

तक्ता क्र. १५.१० पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
<u>पशुधन</u>			१९५६	१९६१	१९६६	१९७२	१९७८	१९८३			
			जुना उस्मानाबाद			नविन उस्मानाबाद जिल्हयासाठी					
१)	एकूण पशुधन	संख्या हजारात	१०,२६	१२,८६	५,६३	५,८८	६,६२	७,२२			
२)	प्रत्येक बैल जोडी मागे निव्वळ पिकाखाली क्षेत्र (तीन वर्षावरील बैल)	हेक्टर	६.४४	६.४६	७.२४	७.५६	८.१२	७.२१			
३)	कौबड्या	संख्या हजारात	१,२८	२७,७५	१,०१	१,४३	१,७८	१,७७			
<u>घ) कारखाने सेवायोजन</u>			१९५१	१९६१	१९६६	१९७०	१९७४	१९७७	१९८१/८२	१९८४	१९८५
			लातूर व उस्मानाबाद जिल्हयाची माहिती मिळून (एकत्र) आहे.						नविन उस्मानाबाद		
१)	चालू कारखाने	संख्या	७	२९	२१	२६	३०	३४	५०	५०	२४
२)	सरासरी दैनिक कामगार	"	४२३	१०५५	८२४	१७६५	१६०४	२५०३	२४४८	३३५४	१०७८
३)	प्रत्येक एक लाख लोकसंख्ये मागे नोंदणीकृत कारखान्यातील कामावरील कामगारांची संख्या	"	३५	७१	५६	९३	८५	९२	११२	१५०	१०५
<u>ग) विद्युत</u>			:- - - - - जुन्या उस्मानाबाद जिल्हयासाठी :- - - - -						नविन उस्मानाबाद जिल्हया साठी		
१)	विद्युत निर्मिती	एम. के. डब्ल्यू. एव.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२)	वापरलेली विद्युत	"	उ.ना.	४.०४	२८.५५	१०४.०३	१३३.५२	१९२.८०	४४५.४८	६५१.५४	७०४.८८
३)	विद्युतीकरण झालेली शहरे	संख्या	उ.ना.	४	१३	१३	१३	८	८	८	८
४)	विद्युतीकरण झालेली गांवे	"	उ.ना.	-	४२८	१२४२	१३०३	६२९	६२९	६२९	६९८
<u>ह) सहकार</u>			:- - - - - जुन्या उस्मानाबाद जिल्हयासाठी :- - - - -						नविन उस्मानाबाद जिल्हयासाठी		
१)	एकूण सहकारी संस्था	संख्या	उ.ना.	-	-	२५३७	२६५१	११९४	१२४६	१२७७	१३६१
अ)	कृषि पत संस्था	"	उ.ना.	१२२२	१७६	९६५	९६५	४४९	४४९	४५१	४५१

तक्ता क्र. १५.१० पुढे चालू.....

तक्ता क्र० १५-१० पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	
		जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी.					नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी.						
	ब) कृषि बिगर पत संस्था	संख्या उ.ना.	५१	१९४	६७६	७२८	४०२	४३४	४४८	४९९			
	क) बिगर शेती पत संस्था आणि बिगर कृषि बिगर पत संस्था	" उ.ना.	१७६	२९७	८९६	९५८	३४३	३६३	३७८	४११			
२	एकूण सभासद संख्या हजारात	" उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	४,३०	४,७९	२,२४	२,३९	२,६१	२,६७			
	अ) कृषि पत संस्था	" उ.ना.	१,२४	१,९६	उ.ना.	२,४३	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.			
	ब) कृषि बिगर पत संस्था	" उ.ना.	९	४५	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.			
	क) बिगर शेती पत संस्था आणि बिगर कृषि बिगर पत संस्था	" उ.ना.	१२	२८	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.			
३	एकूण वेळते भांडवल रुपये हजारात	" उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	८४१७६०	१०३३५१७	३४९३१०	४५६३९०	९११५५५	७४४२३६			
	अ) कृषि पत संस्था	" उ.ना.	३११२	३३४२८३	उ.ना.	१७७१८२	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.			
	ब) कृषि बिगर पत संस्था	" उ.ना.	३००१	७४४३७	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.			
	क) बिगर शेती पत संस्था आणि बिगर कृषि बिगर पत संस्था	" उ.ना.	१५२१	२८४६२	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.			

(१७३)

तक्ता क्र० १४-१० पुढे चालू.....

तक्ता क्र. १५.१० पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
४) आगाऊ कर्जे (निष्कळ)	रुपये हजारात	जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी	नविन उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी								
	रुपये हजारात	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	३२१५	३००४९७	५४८५५	१०१९७८	१३२४०६	८४४०९९	
अ) कृषि पंत संस्था	"	उ.ना.	२५०५२	५५६३७	उ.ना.	६०६०७	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
ब) कृषि बिगर पंत संस्था	"	उ.ना.	२७	१२४९	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
क) बिगर कृषि बीगर पंत संस्था	"	उ.ना.	८६	२०११	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
५) शिक्षण		जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी	नविन उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी								
अ) प्राथमिक											
अ) संस्था	संख्या	५००	१२२४	१६४०	१७३९	१७५१	७८८	७९५	७९६	८०५	
ब) विद्यार्थी	संख्या हजारात	३५	१०३	१९५	२२१	३०५	१३४	१२९	१३७	१४२	
क) शिक्षक	"	१	३	६	७	८	४	४	४	४	
२) माध्यमिक											
अ) संस्था	संख्या	५३	६४	२२८	२५४	२५७	११९	१३०	१४९	१५४	
ब) विद्यार्थी	संख्या हजारात	१५	२०	८०	११४	१२२	६१	६५	७०	७४	
क) शिक्षक	"	अ	१	३	४	५	२	२	२	२	
३) उच्च		जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी	नविन उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी								
अ) संस्था	संख्या	उ.ना.	४	१२	१८	१८	९	६	७	७	
ब) विद्यार्थी	संख्या हजारात	उ.ना.	अ	७	१३	१४	८	५	५	७	
क) शिक्षक	"	उ.ना.	अ	अ	१	१	अ	अ	अ	अ	
४) एकूण लोकांखेरीस साक्षरतेची टक्केवारी		१९५१	१९६१	१९७१	१९८१						
अ) पुरुष	%	जुना उस्मानाबाद	नविन उस्मानाबाद								
		उ.ना.	२७.५२	३९.४४	४९.१८						
ब) स्त्रिया	%	उ.ना.	६.०२	१४.८३	२२.३२						
क) एकूण	%	उ.ना.	१७.०५	२७.४७	३६.०३						

तक्ता क्र. १५.१० पुढे चालू.....

(४५२)

तक्ता क्र. १५-१० पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
५	६-११ वर्षे या तयोगटातील		१९५१	१९६१	१९७१						
	शाळेत जाणा-या मुलांची टक्केवारी		जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्या								
	अ) मले	%	उ.ना.	७०.७	६८.२१						
	ब) मुली	%	उ.ना.	३८.००	४२.०१						
	क) एकूण	%	उ.ना.	५४.४	५५.४४						

६	११-१४ वर्षे या तयोगटातील										
	शाळेत जाणा-या मुलांची टक्केवारी		जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्या								
	अ) मुले	%	उ.ना.	६५.३	६४.५५						
	ब) मुली	%	उ.ना.	२०.८८	२२.७३						
	क) एकूण	%	उ.ना.	४६.०६	४४.२८						

न	वैद्यकीय आणि आरोग्य		जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी					नव्या उस्मानाबाद:				
१)	दवाखाने	संख्या	१३	१४	३२	३३	३५	१५	१५	१३	९	
२)	सुरणालये	"	२	२	३	३	३	३	३	३	३	
३)	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	"	उ.ना.	उ.ना.	१५	३५	३५	१७	१७	१७	३६	
४)	खाटा	"	८९	२५०	३५४	६१०	९९८	२८२	३०६	३०६	४४४	
५)	दर लाख लोकांमध्ये मागे खाटा	"	७	२१	१८	३२	४५	२८	३०	३०	४३	
६)	उपचार केलेले रोगी संख्या हजारात	"										
अ)	बाह्य रुग्ण	"	४७५	८०२	७६४	१२५६	१२२५	३१७	२५६	२६६	२४३	
ब)	अंतर्रुग्ण	"	१२	३६	७०	५९	१५०	१३९	२०१	१२०	१३०	
७)	जन्म प्रमाण	दर हजारी	उ.ना.	२०.५१	२७.५०	१२.२२	१६.७०	१६.५१	१६.३८	१६.८९	१६.५३	
८)	मृत्यू प्रमाण	"	उ.ना.	८.७५	९.३०	३.६९	४.३०	४.७२	५.७०	४.९६	४.५८	

तक्ता क्र. १५-१० पुढे चालू.....

(५६१)

तक्ता क्र. १५.१० पुढे चालू.....

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२

घ वहातूक आणि दळणवळण

१) रस्त्यांची लांबी कि. मी.	२३१.००	४७१.००	१७२३.४९	५३४७.००	५२७७.३८	२९६९.३४	३०१८.८०	३४४६.९२	३४८९.८६
(नगरपालिका क्षेत्र सोडून)									
२) प्रत्येक १०० चौ. कि.मी.ला रस्त्याची लांबी	४.९८	३.३०	१२.०८	३७.८८	३८.०९	४०.२९	४०.९६	४६.७७	४६.४५
३) दर लाख लोकांखेरील मागे रस्त्यांची लांबी	१९.००	३१.८७	९०.८७	२८१.८७	२४१.०३	२९३.७७	२९८.६५	३०१.०२	३३८.९२
			जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी			नविन उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी			
४) एकूण रेल्वे रस्त्यांची लांबी	११८	११८	११८	११८	११८	३०	३०	३०	३०
५) डाक घरे संख्या	१८२	३६५	४१६	४९९	५९५	२५७	२६१	२६२	२६६
६) तार घरे	३	६	२७	९७	१०६	६१	७१	७५	७५
७) रेडिओ परवाना दिलेले									
अ) नविन संख्या	उ.ना.	उ.ना.	१७१३७	५८७९२	२०५६४	११२९	१३४२	-	-
ब) नुतनी करण केलेले	उ.ना.	उ.ना.	-	-	-	-	-	-	-
र) सामुहिक विकास									
अ) सी. पी. अ. पॅटर्न संख्या ब्लॉक्स	उ.ना.	१७.५०	१७.५०	१८.००	१८.००	-	-	-	-
ब) समाविष्ट केलेली गांवे	उ.ना.	१३९३	१४११	१४११	१४११	-	-	-	-
क) समाविष्ट केलेली लोकांख्या (हजारात)	उ.ना.	१३२१	१६६०	१६६०	१६६०	-	-	-	-

(१७६)

तक्ता क्र. १५.१० पुढे चालू.....

तक्ता क्र. १५.१० पुढे चालू.....

४१-४२

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	
घ स्थानिक स्वराज्य संस्थ		:— पुन्या उस्मानाबाद जिल्हयासाठी					:— नविन उस्मानाबाद जिल्हयासाठी					
अ) पंचायत समिती	संख्या	उ.ना.	११	११	११	११	६	६	६	६	६	
ब) ग्राम पंचायत	"	२७२	२७८	१०४०	१०९८	१०९८	५२५	५२५	५२७	५३०	५३०	
क) नगर पालिका	"	१३	१३	१३	१३	१३	८	८	८	८	८	
ल. सॅकिर्ण		१२५१	१२६०	१२७०	१२८०	१२८१	१२८२	१२८३	१२८४	१२८६		
१) वेंकांची कार्यालये (३१ डिसेंबर रोजी)	संख्या	१६	१७	७४	१७६	उ.ना.	४२	उ.ना.	उ.ना.	६२		

(१७४)

टीप:- १) अ= आकडे दिलेल्या परिमाणांच्या निम्न्यापेक्षा कमी आहेत.

२) १२८१ च्या जनगणने प्रमाणे काढलेल्या निर्देशांकामध्ये सोलापूर जिल्हयातून उस्मानाबाद जिल्हयात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ वेंड्यांच्या माहितीचा समावेश आहे.